

PRACE NAUKOWE 3053

Leszek Małczak

CROATICA

Literatura i kultura chorwacka w Polsce w latach 1944–1989

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Katowice 2013

Redaktor serii: Historia Literatur Słowiańskich
BOŻENA TOKARZ

Recenzent
KRYSTYNA PIENIAŻEK-MARKOVIĆ

Praca naukowa finansowana ze środków budżetowych na naukę
w latach 2010–2013 jako projekt badawczy
Numer projektu NN 103 090139

Badania nad przekładem wydają się niemożliwe poza systemem komunikacji również pozaliterackiej.

Bożena Tokarz

Przekład jest bowiem zawsze zaplątany w sieć stosunków władzy, która istnieje zarówno w źródłowym, jak i docelowym kontekście.

Susan Bassnett

Interpretacja nie jest sztuką objaśniania (*construing*), lecz konstruowania (*constructing*). Interpretatorzy nie odczytują (*decode*) wierszy. Oni je tworzą.

Stanley Fish

[...] procedury badawcze i miary wartości są czymś nieuleczalnie relatywnym, podległym ciśnieniu kultury literackiej środowiska.

Janusz Sławiński

Wstęp

Lata 1944–1989 to zamknięty już rozdział historii kultury polskiej, w którym podlegała ona licznym ograniczeniom, przede wszystkim ideologicznym. Przedmiotem zainteresowania niniejszej książki jest niewielki fragment rzeczywistości PRL, sfera kontaktów kulturalnych z Jugosławią, a konkretniej: z jej ówczesną częścią – Socjalistyczną Republiką Chorwacji. W badanym okresie wyróżniłem kilka faz. Wszystkie granice periodyzacyjne, zarówno zewnętrzne, jak i wewnętrzne, wyznaczają fakty polityczne. Polityka nadaje bowiem w tym czasie rytm życiu kulturalnemu, jest najważniejszym czynnikiem kształtującym społeczne tło działalności kulturalnej.

Chorwacko-polskie kontakty kulturalne obejmowały dziedziny: literatury, muzyki, filmu, teatru oraz sztuk plastycznych (współpracowano także w zakresie muzealnictwa, bibliotekarstwa i architektury, ale nie zajmuję się tymi obszarami). Związki kulturalne z zagranicą były w tym czasie częścią polityki zagranicznej państwa, które sprawowało całkowity patronat nad tą sferą. To jego instytucje zajmowały się ich programowaniem, realizacją i finansowaniem. Ze wszystkich sfer współpracy kulturalnej z Jugosławią najważniejsze i najbardziej intensywne okazały się kontakty literackie oraz teatralne.

W niniejszej pracy nie tylko rekonstruuje dane faktograficzne i tworzę bazę informacji na temat związków kulturalnych pomiędzy Polską i Chorwacją, lecz także staram się odkryć i opisać reguły budowania współpracy kulturalnej pomiędzy obydwoma narodami, pokazać jej mechanizmy, zanalizować środki i sposoby komunikacji międzyliterackiej i międzykulturowej. W problematyce niniejszego projektu mieszczą się zatem między innymi takie problemy, jak: życie literackie, życie kulturalne, życie społeczno-polityczne, instytucje literackie, komunikacja literacka, polityka kulturalna, mechanizmy kontrolne oraz instytucje kreujące współpracę kulturalną z zagranicą i czuwające nad kształtem owej współpracy zarówno w Polsce, jak i Jugosławii (na poziomie organów federacji) oraz w Chorwacji (na poziomie republiki), która posiadała własny parlament, własny rząd, własne ministerstwa.

Kontakty kulturalne pojmuję jako sferę związaną z życiem społecznym danej wspólnoty, jakie toczy się w określonym czasie i miejscu, w konkretnych warunkach, które stanowią

niepowtarzalną sumę możliwości i ograniczeń trwającego tu i teraz. Tak zorientowane badania siłą rzeczy ciążą ku ujęciom socjologicznym. Janusz Sławiński na początku lat siedemdziesiątych o motywach skłaniających ludzi nauki do opisu zjawisk literackich z tej perspektywy pisał:

Mówiąc najdobitniej: po terenie socjologii form literackich porusza się ten, kogo interesuje **społeczne zakorzenienie możliwości, reguł, środków i sposobów literackiego komunikowania**¹.

Właśnie perspektywa komunikacyjna i wypracowane dzięki niej pojęcia, narzędzia opisu oraz wnioski, zarówno w językoznawstwie, literaturoznawstwie, jak i przekładoznawstwie, okazują się pomocne w opisie historii polskich przekładów literatury chorwackiej, ich recepcji oraz przebiegu kontaktów kulturalnych między obydwoma narodami.

Opis kontekstu społeczno-politycznego, uwarunkowań instytucjonalnych i mechanizmów działających we współpracy kulturalnej z zagranicą zarówno w Polsce, jak i w Jugosławii otwiera nowe perspektywy badań komunikacji międzykulturowej, międzyliterackiej i przekładów literatury chorwackiej. W przypadku tłumaczeń są to czynniki, które wpływały nie tylko na wybory autorów i tekstów, lecz także na sam sposób tłumaczenia. W PRL poprawiano utwory klasyków literatury polskiej tak, by pod względem ideowym książki były poprawne, czy też – jak to ujął Władysław Gomułka w przemówieniu skierowanym do pisarzy na XIV Zjeździe Związku Literatów Polskich w Lublinie w 1964 roku – by „nasza literatura, zgodnie z tradycją, w przekładzie na język naszych czasów, wzbogacała życie duchowe narodu, przyśpieszała rytm jego serca”². Nie oznacza to, że wszystko odbywało się zgodnie z jedyną i słuszną opcją ideologiczną. Wśród tłumaczy znaleźli się tacy, którzy podejmowali grę z cenzurą, gdyż przekłady dawały w tym zakresie więcej możliwości. Tłumacze ponosili „tylko” część odpowiedzialności za napisane słowa. Dlatego w tłumaczeniach pojawiały się elementy subwersywne, pod względem politycznym wyrażające treści nieobecne w oryginale, co można na przykład zaobserwować w przekładzie sztuki Ivo Brešana *Przedstawienie „Hamleta” we wsi Głucha Dolna*³, najbardziej popularnego w Polsce w badanym okresie tekstu. Instytucja literatury tłumaczonej, używając określenia Janusza Sławińskiego, była jednym z rezerwatów PRL⁴.

1 J. SŁAWIŃSKI: *Dzieło – język – tradycja*. Kraków 1998, s. 50.

2 Cyt za: M. GŁOWIŃSKI: *Władza ludowa przemawia do pisarzy*. W: *Literatura i władza*. Red. B. WOJNOWSKA. Warszawa 1996, s. 120.

3 Por. L. MAŁCZAK: *Między polityką a estetyką – o recepcji i przekładzie „Przedstawienia »Hamleta« we wsi Głucha Dolna” Ivo Brešana*. W: „Przekłady Literatur Słowiańskich”. T. 3. Cz. 1: *Bariery kulturowe w przekładzie artystycznym*. Red. B. TOKARZ. Katowice 2012, s. 75–94.

4 J. SŁAWIŃSKI: *Teksty i teksty*. Warszawa 1990, s. 233–234.

Przekłady literatury chorwackiej w Polsce, jak i sfera współpracy kulturalnej z Chorwacją w latach 1944–1989 nie stanowiły dotychczas przedmiotu gruntownych i systematycznych badań. Okazało się, że sama rekonstrukcja kontaktów kulturalnych między Polską i Jugosławią, z uwagi na brak sumarycznych publikacji i opracowań dokumentujących te kontakty, jest zadaniem bardzo trudnym. W tej sytuacji musiałem zacząć od żmudnych prac mających na celu zebranie w całość rozproszonych w wielu źródłach, często szczątkowych i fragmentarycznych, danych. Spośród wielu możliwości opracowania zgromadzonego materiału, w związku z obecnym stanem badań, uznałem, że należy zacząć od periodyzacji okresu, opisu mechanizmów współpracy oraz rekonstrukcji obrazu i recepcji literatury i kultury chorwackiej w Polsce w latach 1944–1989. Data początkowa to rok utworzenia pod kuratelą ZSRR tymczasowego rządu na wschodnich wyzwolonych terenach Polski. Data końcowa to z kolei czas przemian, który zaowocował zmianą ustroju. Od 1990 roku warunki współpracy kulturalnej między Polską i Jugosławią uległy fundamentalnej zmianie. Ostatni program tej współpracy na lata 1989–1991 podpisano w 1989 roku. Nie został on zrealizowany nie tylko z powodu zmian systemowych, lecz przede wszystkim z powodu rozpadu Jugosławii (był to proces związany z wieloma krwawymi wojnami; w symboliczny sposób rozpoczęło go opuszczenie 14. Nadzwyczajnego Zjazdu Związku Komunistów Jugosławii, który odbywał się w Belgradzie w dniach 20–22 stycznia 1990 roku, najpierw przez delegację Słowenii, później Chorwacji, Macedonii oraz Bośni i Hercegowiny, co oznaczało koniec jednej wspólnej partii, a jak się wkrótce okazało, także wspólnego państwa). Kraje powstałe po rozpadzie Jugosławii również przechodziły transformację ustrojową, ale w warunkach wojny przebiegała ona zupełnie inaczej.

Badania nad projektem trwały pięć lat. W związku z tym, że zajmuję się przekładoznawstwem, początkowo planowałem zrekonstruować tylko dzieje tłumaczeń. Wraz z postępem prac koncepcja ewoluowała. Do decyzji o rozszerzeniu badań i objęciu nimi wszystkich dziedzin współpracy kulturalnej skłoniła mnie kwerenda w archiwach. Kontakty literackie stanowią bowiem jeden z wielu elementów związków kulturalnych, są częścią większej całości, a mechanizmy rządzące współpracą w poszczególnych dziedzinach kultury były w badanym okresie takie same; na określonych poziomach decyzyjnych mówi się o współpracy ogólnie, a nie o poszczególnych jej sferach. Ma to oczywiście poważne konsekwencje dla samych badań, a także dla układu książki, jej koncepcji i języka opisu. Wiara w możliwość uchwycenia większej całości, tj. rekonstrukcji obecności nie tylko literatury, lecz całej kultury chorwackiej w Polsce, okazała się trudna do przewyciężenia, silniejsza od wewnętrznego głosu, radzącego, by ograniczyć się do zapewne rozsądniejszych, a zatem bezpieczniejszych wyspecjalizowanych badań poświęconych wyłącznie literaturze, choć to literatura właśnie nadal pozostaje zasadniczym tematem i przedmiotem niniejszej rozprawy.

W moim przekonaniu, wielobarwna chorwacka układanka, składająca się z wielu elementów: filmu, muzyki, literatury, sztuki i teatru, stanowi fascynującą całość, wtopioną w życie

kulturalne PRL. Jest wypadkową ówczesnych realiów społeczno-politycznych. Badanie obecności literatury i kultury chorwackiej w Polsce było odkrywaniem jugosłowiańskiej, chorwackiej i peerelowskiej rzeczywistości. Pisząc o współpracy kulturalnej, skupiałem się na jej jednym kierunku, tj. obecności kultury chorwackiej w Polsce. W książce używam określenia „chorwacko-polska współpraca kulturalna”, mając na myśli kulturę chorwacką w Polsce, w tym tłumaczenia literatury chorwackiej na język polski. Kolejność członów określających współpracę jest analogiczna do nazewnictwa stosowanego w dwujęzycznych słownikach.

Chorwacja w omawianym okresie stanowiła część tzw. drugiej Jugosławii (pierwsza – to państwo z okresu międzywojennego). Jugosławia zniknęła z mapy Europy. Zanim podjąłem badania, zastanawiałem się nad tym, czy w ogóle można mówić o chorwacko-polskiej współpracy kulturalnej. Okazało się, że Jugosławia była krajem, w którym obowiązywały różne reguły w poszczególnych sferach życia społeczno-politycznego. Model państwa ewoluował od federacji do konfederacji, ale proces ten nie zakończył się pomyślnie. Wielość narodów, religii, kultur oraz położenie geopolityczne w naturalny sposób chroniły Jugosławię przed typową dla komunizmu monopolizacją najważniejszych sfer życia społecznego, ale już nie przed upartyjnieniem, zideologizowaniem i kultem jednostki, które z kolei, ze względu na długo utrzymujący się na większości obszaru tego kraju model kultury patriarchalnej, trafiły na podatny grunt. Rywalizacja między poszczególnymi republikami wykształciła mechanizmy nietypowe dla komunizmu. Po początkowym nieudanym eksperymencie stworzenia ponadnarodowej jugosłowiańskiej ideologii, sferę współpracy kulturalnej z zagranicą jugosłowiańscy przywódcy partyjni postanowili przekazać republikom. Belgradowi powierzono rolę symbolicznego koordynatora. Ostatecznie decyzję tę usankcjonowała i przypieczętowała *Decyzja o decentralizacji kulturalno-oświatowej wymiany z zagranicą z dniem 1.01.1968*, jaką podjęła Federalna Rada Wykonawcza na posiedzeniu 13 czerwca 1966 roku (*Odluka o decentralizaciji kulturno-prosvjetne razmjene s inozemstvom sa danom 1.01.1968.*). A zatem od końca lat sześćdziesiątych trudno właściwie mówić o jugosłowiańsko-polskiej współpracy kulturalnej; to zbyt ogólne określenie, ponieważ podmiotami tej współpracy były poszczególne republiki. W Polsce do końca badanego okresu kulturę prezentowano pod szyldem jugosłowiańskości, ale wraz z upływem lat etykiety narodowe pojawiały się coraz częściej.

Każda forma współpracy wymaga współdziałania co najmniej dwóch podmiotów. W analizowanym przypadku było ich więcej. Z punktu widzenia chorwacko-polskich kontaktów kulturalnych dwa podmioty występowały już po stronie Jugosławii: federacja i republika. W związku z tym, że kontakty kulturalne z zagranicą stanowiły część polityki zagranicznej państwa, jeszcze jednym graczem, pośrednio oddziałującym na jugosłowiańsko-polskie i chorwacko-polskie stosunki, był Związek Radziecki, którego polityka zagraniczna wpływała w badanym okresie na stan stosunków międzypaństwowych Polski z innymi krajami.

Jeśli chodzi o lokowanie kultury narodów Jugosławii w Polsce, ważniejsza okazuje się strona jugosłowiańska, która decydowała o tym, jakie produkty kulturalne przedstawić polskiemu odbiorcy. Polska mogła bowiem wybierać, ale z oferty złożonej przez Jugosławię, a później Chorwację; w zdecentralizowanej Jugosławii instytucje kulturalne i twórcy sami określali swoje preferencje i wybierali zagranicznych partnerów do współpracy.

Okres, który został w tej pracy przedstawiony, to czas całkowitego mecenatu państwa nad kulturą, finansowania jej ze środków budżetowych. Państwo stawiało określone wymagania i rościło sobie pretensje do kontrolowania działalności kulturalnej. W Jugosławii wskutek decentralizacji kultura była bardziej pluralistyczna i rozproszona, ale pod względem ideologicznym – pokrewna z modelem polskim. Przelanie odpowiedzialności za sferę kultury na poszczególne republiki oznaczało nie tylko przywilej planowania i budowania związków kulturalnych przez republikańskie ośrodki, lecz także konieczność ich finansowania. Niemniej najważniejszą rolę we współpracy kulturalnej w obydwu krajach do samego końca odgrywa państwo jako jej jedyny mecenas i patron. Różnica między Warszawą a Belgradem polegała na pomnożeniu ośrodków decyzyjnych w przypadku Jugosławii.

Książka składa się z dwóch części. Pierwsza zawiera wstęp, zakończenie oraz siedem rozdziałów. W pierwszym rozdziale opisuję kontakty kulturalne i przekłady literatury chorwackiej z perspektywy socjologii literatury oraz badań komunikacji międzykulturowej i literackiej, wyróżniam instytucję literatury tłumaczonej i akcentuję rolę ogniw pośredniczących w lokowaniu obcej kultury w nowym kontekście kulturowym, społecznym i politycznym; w drugim, z różnych perspektyw, ukazuję politykę kulturalną drugiej Jugosławii i PRL. W kolejnych pięciu rozdziałach wyróżniam i analizuję poszczególne okresy kontaktów kulturalnych między Polską i Jugosławią. Rozdziały te mają podobną budowę. Najpierw rekonstruuję kontekst społeczno-polityczny oraz instytucjonalny, następnie przedstawiam szczegóły kontaktów kulturalnych, na końcu zaś recepcję literatury i kultury chorwackiej, przede wszystkim na podstawie publikacji ukazujących się w czasopiśmie. Wyróżniam następujące okresy współpracy: 1) lata 1944–1948 – od początku Polski Ludowej do uchwalenia rezolucji Kominformu; 2) lata 1949–1955 – okres wykluczenia Jugosławii z obozu krajów socjalistycznych; 3) lata 1956–1962 – okres normalizacji; 4) lata 1963–1973 – okres decentralizacji, który rozpoczyna uchwalenie nowej Konstytucji w 1963 roku, i 5) lata 1974–1989 – okres, w którym następuje proces wypierania wszelkich form kultury jugosłowiańskiej przez kultury narodowe, rozpoczynający się od ogłoszenia ostatniej konstytucji w dziejach drugiej Jugosławii. Widać zatem, że podstawą wyodrębnienia poszczególnych okresów są daty nacechowane politycznie, odnoszące się zarówno do wydarzeń w Jugosławii, jak i na arenie międzynarodowej. Recepcja literatury i kultury obcego kraju zależy zwykle i od czynników wewnątrzliterackich (między innymi tradycja literacka, kryteria estetyczne, gusty tłumaczy), i od czynników zewnątrzliterackich (między innymi sytuacja społeczna,

polityczna oraz finansowa). W omawianym okresie w kontaktach chorwacko-polskich decydującą rolę odgrywają te drugie.

W części drugiej zestawilem dane bibliograficzne, które podzieliłem na kilka modułów: bibliografię przekładów książek, bibliografię przekładów w czasopiśmie, bibliografię tekstów o literaturze i kulturze chorwackiej oraz kalendarium kontaktów kulturalnych, składające się z pięciu elementów: kontaktów filmowych, literackich, muzycznych, teatralnych oraz w zakresie sztuk plastycznych. Całość bibliografii ma układ chronologiczny.

Przekłady literatury są najbardziej skomplikowaną formą współpracy kulturalnej, co jest spowodowane faktem, że tłumaczenie utworu literackiego to jedyne dobro kulturalne, które musi najpierw zostać wytworzone, a dopiero później może być zaprezentowane odbiorcy sekundarnemu. Każdy inny produkt kulturalny, który dociera do polskiego odbiorcy (częściowo wyjątkiem byłby tu film, gdyż w jego przypadku również mamy do czynienia z tłumaczeniem słownego tworzywa dzieła filmowego, czyli list dialogowych, jako elementu towarzyszącego obrazowi), to dzieło skończone, które należy ułożyć w kulturze sekundarnej, przenieść do nowego kontekstu kulturowego, ale bez substancjalnej zmiany jego istoty – przykładem jest tu dzieło muzyczne i dzieło plastyczne. Sztuki sceniczne stwarzają najwięcej możliwości. Polski widz miał okazję oglądać przedstawienia chorwackich autorów w realizacji polskich i jugosłowiańskich teatrów, w języku polskim lub języku chorwackim, w reżyserii Polaków i Jugosłowian.

Proces komunikacji składa się z trzech faz: nadawania, przekazywania i odbierania komunikatu. Specyfika komunikacji międzyliterackiej i międzykulturowej polega na tym, że nadawca prymarny odcięty jest od odbiorcy docelowego, skazanego na pośredników. Właściwy partner dla odbiorcy to pośrednik, a nie nadawca prymarny. Nazywa się go czasem nadawcą sekundarnym lub drugim autorem. Pośrednikami są oczywiście tłumacze, ale na etapie przekazywania komunikatu pojawia się o wiele więcej osób i instytucji, które w tej fazie komunikowania uczestniczą; mają duży wpływ na ostateczny kształt komunikatu i jego odbiór. Dzieła muzyczne oraz plastyczne posługują się uniwersalnym językiem. W ich przypadku odbiorca może pominąć pośredników, ale nie oznacza to, że nie potrzebuje ich pomocy.

* * *

Podstawę badań stanowiły dane zawarte w dostępnych bibliografiach oraz zgromadzone w trakcie kwerendy własnej, która dzieli się na kwerendę dokumentów dotyczących współpracy Polski i Jugosławii w dziedzinie kultury (prowadzona była w następujących archiwach: Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, Archiwum Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP, Archiwum Akt Nowych w Warszawie, Chorwackie Archiwum Pań-

stwowe w Zagrzebiu i Archiwum Jugosławii w Belgradzie⁵) oraz na kwerendę czasopism i wydawnictw ciągłych: polskich („Almanach Sceny Polskiej”, „Dialog”, „Literatura na Świecie”, „Mały Rocznik Filmowy”, „Nowe Książki”, „Pamiętnik Słowiański”, „Poezja”, „Rocznik Literacki”, „Ruch Wydawniczy w Liczbach”, „Twórczość”, „Życie Literackie”, „Ruch Muzyczny”, „Życie Słowiańskie”) i jugosłowiańskich („Kulturni život”, „(Informativni) Bilten Saveznog zavoda za međunarodnu naučnu, prosvetno-kulturnu i tehničku saradnju”). Ograniczyłem się w tym wyliczeniu do tytułów, które są istotne w dalszej części rozprawy, gdyż zawierają dużo jugosłowianów i croaticów oraz informacji na temat współpracy kulturalnej Polski i Jugosławii. W rzeczywistości kwerenda objęła znacznie większą liczbę tytułów (były to między innymi „Odra”, „Współczesność”, „Teatr”, „Književna smotra”, „Most”, „Kultura”).

Ważne dla prowadzonych badań jest przeanalizowanie sposobu pisania o Jugosławii w prasie literacko- i kulturalno-społecznej. Badany okres musiał być wolny od dysonansów między tonem, w jakim utrzymywane były artykuły o Jugosławii, a stosunkami politycznymi na linii Belgrad – Warszawa. Z jednej strony współpracę z zagranicą uważano za część polityki zagranicznej państwa, z drugiej strony miało to swoje umocowanie w panującej ideologii, zgodnie z którą dużą wagę przywiązywano do kultury i oczekiwano od niej, że będzie pełnić funkcję propagandową. Życie społeczne, polityczne, gospodarcze i kulturalne były z sobą ściśle powiązane, pozostawały w symbiotycznym związku⁶. Niestety, nie

5 Instytucję tę utworzono 21 stycznia 1950 roku. W swej historii kilkakrotnie zmieniała nazwę. Najpierw było to Archiwum Jugosławii, w latach dziewięćdziesiątych – Archiwum Serbii i Czarnogóry, obecnie określa się ją jako Archiwum Serbii; na stronie internetowej nadal widnieje nazwa Archiwum Jugosławii, o której napisano: „Archiwum kilkakrotnie zmieniało nazwę. Najdłużej funkcjonowało i najbardziej jest znane jako Archiwum Jugosławii”. / „Arhiv je nekoliko puta menjao ime, a najduže je radio i u javnosti je najpoznatiji kao Arhiv Jugoslavije”: <http://www.arhiv.gov.rs>. Data dostępu: 10 maja 2011.

6 Marta Fik w kronice *Kultura polska po Jalcie w Słowie wstępnym* stwierdza: „Motywem głównym (choć nie jedynym) jest ukazanie, tak charakterystycznych dla życia artystycznego i umysłowego lat 1944–81, zależności między polityką a sztuką, literaturą, nauką. Są to zależności różnego typu, czasem zupełnie jednoznaczne (jak w okresie socrealizmu), czasem mniej wyraźne lub nie do końca konsekwentne (lata 1944–48 czy odchodzenie od »odwilży«), czasem wreszcie niemal niewidoczne, lecz przecie obecne (pierwsza połowa lat siedemdziesiątych). Raz objawiają się systemem drastycznych zakazów i nakazów, kiedy indziej tylko poprzez pewne preferencje i większe lub mniejsze prze-milczenia” (s. 5). Jugosławia w tej kronice pojawia się: w 1946 roku w zapisie o inauguracji Teatru Polskiego w Warszawie, który wystawił *Lilię Wenedę* Słowackiego, a na przedstawieniu galowym byli Bierut i Tito (s. 52); dwukrotnie w roku 1948: w związku z wezwaniem do Moskwy delegacji bułgarskiej i jugosłowiańskiej – ZSRR upomniął wówczas przywódców obu krajów i skrytykował projekt utworzenia Federacji Bałkańskiej (s. 96) – oraz w momencie uchwalenia rezolucji Kominformu (s. 100); w 1956 roku w związku z referatem, jaki wygłosił Czesław Czapow w Klubie Krzywego Koła *Poglądy teoretyków socjaldemokracji zachodniej na strukturę klasową Związku Radzieckiego*, w którym została przedstawiona „po raz pierwszy publicznie” koncepcja nowej klasy „spopularyzowana” przez Milovana

było możliwe przeprowadzenie kwerendy któregoś dziennika, samo przejrzanie „Trybuny Ludu” za cały okres, wraz z analizą zebranych materiałów, zajęłoby około 2 lat, a byłby to jeden z wielu kontekstów niniejszej pracy. Postanowiłem więc przeprowadzić możliwą do wykonania w tej sytuacji kwerendę tygodnika. Z wszystkich tytułów wybrałem krakowskie „Życie Literackie”, które ukazywało się od 1951 do 1989 roku, a więc niemal przez cały badany w niniejszej książce okres, poza pierwszymi 7 latami. Jeśli wziąć pod uwagę zamrożenie stosunków pomiędzy Polską i Jugosławią od 1948 do 1955 roku, to zaledwie przez 3 lata, od zakończenia II wojny światowej do rezolucji Kominformu, nie ukazywało się „Życie Literackie”. Postanowiłem więc okres od 1944 do 1951 roku objąć kwerendą miesięcznika „Życie Słowiańskie”, pisma, które oddaje klimat społeczno-polityczny tych lat. Pierwsza wzmianka w „Życiu Literackim” o Jugosławii pojawia się w 1953 roku, ostatnia – w roku 1989. Chociaż sam tytuł tygodnika wskazuje na literaturę jako zasadniczy przedmiot zainteresowania pisma, to tematyka polityczna, społeczna i gospodarcza zajmuje w nim bardzo ważne miejsce. Biorąc pod uwagę aspekt, który mnie najbardziej interesował, czyli obecność literatury i kultury chorwackiej na łamach tygodnika, lektura numerów, jakie się ukazały w latach pięćdziesiątych, pokazuje, że więcej miejsca zajmuje w nich polityka aniżeli wiadomości o literaturze i kulturze. Najdłuższe wówczas artykuły poświęcone Jugosławii koncentrowały się na kwestiach politycznych, społecznych i gospodarczych. Kolejność nie wydaje się przypadkowa. Najpierw musiała być jasna sytuacja polityczna – warunek konieczny podjęcia rozważań na temat kultury czy literatury. Sądy w tej sferze nie mogły odbiegać od ocen politycznych. Jugosławia była ciekawa ze względu na swoją drogę dochodzenia do socjalizmu. Kwestie polityczne z czasem zeszły na drugi plan, ustępując miejsca tematyce kulturalnej. Informacje z zakresu polityki natomiast cały okres regularnie publikowano w rubryce *Prasówka zagraniczna* i można je uznać za skondensowany obraz i refleks tego, co pisała o Jugosławii cała ówczesna polska prasa.

Đilas (s. 242); w 1958 roku w zapisie o artykule Juliusza Mieroszewskiego *Dialektyczne rozważania na trasie W-Z* z paryskiej „Kultury”, w którym mowa jest o braku socjalistyczno-demokratycznej opozycji w Polsce i o tym, że na emigracji potrzebny byłby ośrodek lewicy polskiej nastawionej na „Dziłasów”, którzy „stanowią nadzieję” (s. 303); w 1958 roku Fik odnotowuje wśród pozycji wydawniczych przekład *Nowej klasy wyzyskiwaczy* M. Đilasa w tłumaczeniu J. Mieroszewskiego (Paryż, BK, 1958). Fik każdy rok kończy wykazem ważniejszych pozycji wydawniczych. Dzieli je na wydawane w kraju i na Zachodzie, o przekładach ukazujących się w Polsce pisze rzadko, w 1950 roku zauważa, że literatura zachodnia jest prawie nieobecna, a przekłady literatury radzieckiej mają tendencję wzrostową. W 1968 roku odnotowano wizytę Tity w Pradze (s. 448); w 1972 roku – wizytę Tity w Polsce (s. 522); w 1973 roku pisano o pierwszym numerze kwartalnika „Aneks” wydawanym przez Polskie Koło Naukowe przy Uniwersytecie w Uppsali, w którym znalazł się między innymi artykuł M. Đilasa *Komunizm a klasa robotnicza*. Tito i Đilas to jedyne nazwiska jugosłowiańskie, jakie są obecne w kronice, co ciekawe, ten drugi częściej (6 razy, Tito – 4). M. FIK: *Kultura polska po Jalcie. Kronika lat 1944–1981*. London 1989.

Badania prowadziłem w Polsce, w Chorwacji i w Serbii. Jeśli chodzi o dokumenty, najwięcej materiałów znalazłem w Archiwum Jugosławii w Belgradzie. Jest to bardzo dobrze funkcjonująca instytucja, posiadająca obszerne zbiory dokumentów, w wielu wypadkach opracowane i dostępne. Najbardziej pomocne okazały się zbiory Związku Literatów Jugosławii.

Związek Literatów Jugosławii powstał w 1946 roku. Pierwszy zjazd odbył się w dniach 17–19 listopada 1946 roku w Belgradzie. Uchwalono na nim statut i plan pracy. Decyzją Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 6 grudnia 1946 roku wyrażono zgodę na założenie i działalność Związku. We wstępie do inwentarza zespołu archiwalnego opisano okoliczności przekazania dokumentów ZLJ do Archiwum Jugosławii i oceniono ich zasoby:

Dokumenty, które powstały w trakcie działalności Związku Literatów Jugosławii, znajdowały się w złym stanie. Mianowicie, korzystano ze znaczącej części dokumentów, które zostały w 1983 roku uporządkowane i skatalogowane (1946–1980), po czym nie zostały one zwrócone na odpowiednie miejsce albo w ogóle zaginęły. Porównując zawartość teczek z wykazami, stwierdzono, że brakuje stenogramów ze zjazdów i z obrad plenum, i to z najwcześniejszego okresu. [...] Dokumenty pochodzące z lat 1981–1990 były częściowo włożone do teczek, ale znacząca ich część pozostała niezapakowana, w szafach, w biurkach znajdujących się w wielu pomieszczeniach. Zebranie całego materiału było utrudnione, gdyż personel wspólnoty pracowniczej Związku Literatów Jugosławii przeniósł się do innych organizacji pracowniczych, a personel Stowarzyszenia Literatów Serbii, przy całej swej życzliwości, nie był w stanie udzielić pomocy. Jednym z powodów niekompletności materiałów może być zalanie budynku podczas remontu dachu. W wyniku zalania, według relacji pracowników Stowarzyszenia Literatów Serbii, część dokumentacji uległa zniszczeniu.

Građa nastala radom Saveza knjiženika Jugoslavije zatečena je u dosta lošem stanju. Naime, znatan deo građe koji je 1983. godine bio sređen i popisao (1946–1980) korišten je a da nije vraćen na odgovarajuće mesto ili ga uopšte nema. Upoređujući sadržaj fascikli sa popisom konstatovano je da nedostaju stenografske beleške kongresa i plenuma i to upravo iz najranijeg perioda. [...] Građa nastala od 1981–1990. godine bila je delomično uložena u registratore ali je znatan deo bio nezapakovan, u ormarima, radnim stolovima i u više prostorija. Prikupljanje sve te građe bilo je otežano iz razloga što je osoblje radne zajednice Saveza književnika Jugoslavije prešlo u druge radne organizacije a osoblje Udruženja književnika Srbije, uz svoju dobru volju, nije bilo u stanju da pomogne. Jedan od mogućih razloga nekompletnosti građe može se pravdati i poplavom koja je zadesila zgradu kod popravke krova kada je, po pričanju osoblja Udruženja književnika Srbije, jedan deo dokumentacije stradao⁷.

7 *Savez književnika Jugoslavije. Popis arhivske građe (1946–1990)*. Beograd, oktobar 1992, s. 5.

Związek Literatów Jugosławii miał kilka statutów. Ciekawy z punktu widzenia tematu niniejszej książki jest statut z 1959 roku, w którym zadania Związku poszerzono o „afirmację naszej literatury za granicą (*afirmaciju naše književnosti u inostranstvu*)”, i statut z 1966 roku, który otwierał możliwość, żeby siedzibą Związku był Belgrad lub stolica jednej z republik, co wpisywało się w zmiany związane z postępującym procesem decentralizacji Jugosławii. Na zbiory z archiwum składają się 193 teczki. Dokumenty dotyczące współpracy międzynarodowej (Međunarodna saradnja Saveza književnika Jugoslavije) zostały wyodrębnione i stanowią całość⁸.

Ważnym źródłem informacji były również materiały Stowarzyszenia Pisarzy Chorwacji przechowywane w Chorwackim Archiwum Państwowym. W porównaniu z zasobami ZLJ dokumentów na temat współpracy z zagranicą jest znacznie mniej, co stanowi zjawisko naturalne, jeśli zważyć na rolę, jaką odgrywał ZLJ, a także na decentralizację tej sfery, która się rozpoczęła dopiero w latach sześćdziesiątych⁹. Dokumentacja Stowarzyszenia jest opisana, a szczegółowy inwentarz zbiorów znajduje się na stronie internetowej HDA (opracowała go Marijana Jukić). W swej strukturze DKH miało Komisję do spraw Międzyrepublikańskich Kontaktów Literackich i Międzynarodowej Współpracy Literackiej.

Dotarcie do dokumentów Związku Literatów Polskich, które dotyczą współpracy ZLP z zagranicą, jest nieporównywalnie trudniejsze. Konrad Rokicki w książce *Literaci. Relacje między literatami a władzami PRL w latach 1956–1970* korzystał między innymi z teczek osobowych pisarzy, które pochodziły z Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, z Archiwum Domu Literatury w Warszawie i z Archiwum Akt Nowych (dokumenty KC PZPR, Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz GUKPPiW). Z badań Rokickiego wynika, że dużo materiałów na temat Związku znajduje się w Archiwum MSW. Rokicki o współpracy z zagranicą wspomina bardzo rzadko¹⁰. Można odnieść wrażenie, że ZLP skoncentrowany był na swej działalności

⁸ Teczki dotyczące współpracy z Polską zostały wymienione w wykazie skrótów i skrótowców.

⁹ Stowarzyszenie Literatów Chorwackich to pierwotna nazwa tej, założonej w 1900 roku, organizacji. We wstępie do inwentarza zespołu archiwalnego znajduje się informacja, że z powodu nacisku politycznego doszło w 1945 roku do jej zmiany na Stowarzyszenie Literatów Chorwacji. Chodziło o unikanie określenia narodowości. W 1990 roku wrócono do starej nazwy.

¹⁰ I tak, Rokicki pisze o zebraniu Zarządu Głównego ZLP w styczniu 1970 roku: „Chyba jednak nie było o czym rozmawiać, ponieważ wysłuchano relacji z »wyjazdów literackich« (np. Putrament o Egipcie, zapowiadając w następnym roku wizytę pisarzy znad Nilu)”. K. ROKICKI: *Literaci. Relacje między literatami a władzami PRL w latach 1956–1970*. Warszawa 2011, s. 501. W książce jest jeszcze jeden ciekawy fragment. Chodzi o komentarz Antoniego Słonimskiego na temat „drętwego jak cholera”, jak go określił w *Dziennikach* Stefan Kisielewski, XVII Zjazdu ZLP w Bydgoszczy w 1969 roku. Były, niewygodny dla władz, prezes Związku stwierdził: „[...] na zjazd do Bydgoszczy nie przybyli pisarze jugosłowiańscy, czechosłowaccy i... polscy”. Ibidem, s. 497. Cytowany przez Rokickiego fragment pochodzi z książki Anny Bikont i Joanny Szczęsnej *Lawina i kamienie. Pisarze wobec komunizmu* (Warszawa 2006,

w kraju i na problemach wewnętrznych PRL. Dokumentacja znajduje się w wielu miejscach. Podczas kwerendy w Bibliotece (Archiwum) Domu Literatury w Warszawie udostępniono mi stenogramy z posiedzeń Sekcji Przekładów Zarządu Głównego ZLP, której działalność przypada przede wszystkim na okres wykluczenia Jugosławii, oraz kilkanaście zdjęć z wizyt delegacji pisarzy. Więcej materiałów na temat współpracy ZLP z zagranicą nie było. Do części dokumentów dotarłem drogą pośrednią. Znajdowały się one w Archiwum Jugosławii, Chorwackim Archiwum Państwowym oraz Archiwum Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Na tym tle archiwalia ZLP stanowią dla badań związków pomiędzy literaturą polską i literaturami narodów Jugosławii najlepsze źródło informacji. Jest to związane również z charakterem, jaki miała ta organizacja. Zrzeszała właściwe związki pisarzy poszczególnych republik. Charakter ZLP powodował zatem, że współpraca z zagranicą była jedną z ważniejszych sfer jego działalności. Krajowe życie kulturalne i literackie, które często biegło odmiennymi torami, było wszak domeną aktywności poszczególnych republikańskich związków.

Większość spraw dotyczących kontaktów literackich pozostawała w gestii stowarzyszeń pisarzy obu państw. Organizacje zrzeszające tłumaczy zaczęły z sobą współpracować dopiero od połowy lat osiemdziesiątych. W Jugosławii tego typu stowarzyszenia powstały prawie 30 lat wcześniej, a zatem do początku lat osiemdziesiątych nie miały partnera po stronie polskiej. Stowarzyszenie Tłumaczy Polskich utworzono w 1981 roku, ale przeszkodą w nawiązaniu współpracy okazał się stan wojenny. STP nie posiada archiwum, a do chorwackich i jugosłowiańskich organizacji tego typu nie dotarłem, gdyż zabrakło mi na to czasu. Ponadto materiały archiwalne udostępnia się po upływie 30 lat od chwili ich powstania. Z dokumentów ministerstw i innych rządowych instytucji zajmujących się współpracą z zagranicą wynika, że były to kontakty nieznaczące i szczątkowe.

Spośród dostępnych dokumentów szczegółowo zapoznałem się z materiałami następujących instytucji: w Archiwum Jugosławii – Związku Literatów Jugosławii, Komitetu Kultury i Sztuki Rządu FLRJ, w Chorwackim Archiwum Państwowym – Stowarzyszenia Pisarzy Chorwacji, oraz z dokumentami znajdującymi się Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dotyczącymi współpracy kulturalnej Polski i Jugosławii, z których wyodrębniłem dane na temat kontaktów chorwacko-polskich. Chociaż w PRL Ministerstwo Kultury i Sztuki w sferze decyzyjnej odegrało podrzędną rolę w kreowaniu współpracy kulturalnej, było raczej wykonawcą woli Komitetu Centralnego i Biura Politycznego

s. 365). Słowa Słonimskiego odnoszą się do charakteru Zjazdu, nie dotyczą współpracy z zagranicą. Wymienienie jugosłowiańskich pisarzy ma wyraźnie polityczną motywację. Jugosławia nie należała do bloku państw radzieckiej strefy wpływów, Czechosłowacja była tuż po pacyfikacji Praskiej Wiosny, a pisząc o polskich pisarzach, miał Słonimski na myśli grupę literatów stanowiących w ZLP opozycję.

PZPR (tak oceniają sytuację zarówno pisarze w pamiętnikach¹¹, niektórzy politycy¹², jak i większość współczesnych historyków oraz politologów), to w swoim archiwum zachowało wiele materiałów z tego okresu. Kwerenda w tych trzech instytucjach okazała się najbardziej efektywna, gdyż odnalazłem w nich najwięcej materiałów na temat współpracy kulturalnej między oboma krajami.

Korzystałem w mniejszym zakresie także z następujących zespołów archiwalnych: Departamentu Prasy i Informacji MSZ, który łączył kwestie związane ze współpracą prasową i kulturalną¹³, Federalnej Komisji Kontaktów Kulturalnych z Zagranicą, Federalnego Urzędu Współpracy Naukowej, Oświatowo-Kulturalnej i Technicznej z Zagranicą, Republikańskiego Sekretariatu ds. Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej SRH oraz Komisji Kontaktów Kulturalnych z Zagranicą Rady Wykonawczej SRH.

Sposób odbioru Jugosławii i Chorwacji próbowałem również odtworzyć z lektury dzienników i pamiętników oraz autobiografii polskich autorów. Zapoznałem się z tekstami Marii Dąbrowskiej, Jerzego Giedroycia, Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Jarosława Iwaszkiewicza, Mieczysława Jastruna, Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Stefana Kisielewskiego, Jana Koprowskiego, Jana Lechonia, Czesława Miłosza, Zofii Nałkowskiej, Jerzego Putramenta, Mieczysława Rakowskiego, Józefa Teichmy. Okazało się, że w opublikowanych zapisach wzmianki o Jugosławii są bardzo rzadkie (nie musi to być całkowicie tożsame ze stanem faktycznym, gdyż drukowane wersje dzienników podlegają redakcji i korekcie, zatem również przechodzą przez instancje pośredniczące). Najczęściej pisze się w nich o kwestiach społeczno-politycznych, Josipie Brozcie-Ticie i najsłynniejszym dysydencie jugosłowiańskim Milovanie Đilasie, a więc o politykach (choć Đilas był również tłumaczem i literatem, o czym pisał w swych *Dziennikach* Gustaw Herling-Grudziński, prezentując Đilasa nie tylko jako autora głośnej swego czasu *Nowej klasy*)¹⁴.

11 Magdalena Sirecka-Wołodko przywołuje fragment rozmowy ze Stefanem Kisielewskim opublikowany w paryskiej „Kulturze” (1957, nr 6, s. 28). Kisielewski tak opisywał sytuację polityczną w Polsce: „Rzeczywistym, choć niewybranym przez całe społeczeństwo [...] parlamentem Polski Ludowej jest Komitet Centralny PZPR. Rzeczywistym zaś rządem Polski wyłonionym w tajnym głosowaniu przez KC jest Biuro Polityczne, złożone z dziewięciu członków. Rząd jest natomiast ciałem doradczym czy opiniotwórczym”. Cyt. za: M. SIRECKA-WOŁODKO: *Zagraniczna polityka kulturalna Polski w latach 1956–1970*. Toruń 2011, s. 125.

12 Konrad Rokicki w swej książce przytacza fragment rozmowy Józefa Teichmy, peerelowskiego ministra kultury i ważnego działacza partyjnego, z Teresą Torańską (z książki T. TORAŃSKA: *Byli*. Warszawa 2006). Teichma o roli ministra kultury powiedział, że „był urzędnikiem od wykonywania poleceń odpowiedniego wydziału KC, czyli nikim”. Cyt. za: K. ROKICKI: *Literaci...*, s. 45.

13 W Archiwum MSZ trwa proces digitalizacji zbiorów, dlatego dostęp do dużej części dokumentów jest utrudniony.

14 G. HERLING-GRUDZIŃSKI: *Dziennik pisany nocą*. T. 1: 1971–1981. Wstęp K. POMIAN. Kraków 2011, s. 18.

Nieocenione źródło informacji bibliograficznych stanowi Bibliografia Zawartości Czasopism oraz przede wszystkim Polska Bibliografia Literacka. Punktem wyjścia opracowania części bibliograficznej był cykl publikacji bibliograficznych *Jugoslavica u Poljskoj*¹⁵ autorstwa Heleny i Zdzisława Wagnerów, które wydano w czasopiśmie „Zbornik Matice srpske za slavistiku”. Na podstawie zgromadzonych w nich danych powstały dwa spośród czterech modułów bibliografii: bibliografia przekładów w czasopismach oraz bibliografia tekstów o literaturze i kulturze chorwackiej. Moja ingerencja polegała na weryfikacji danych, uzupełnieniu tytułów publikacji (na przykład wiele recenzji nie ma tytułów, metoda zapisu bibliograficznego w bibliografii H. i Z. Wagnerów jest taka sama jak w Polskiej Bibliografii Literackiej), usunięciu dostrzeżonych błędów oraz nieistotnych informacji, dopisaniu tekstów nieuwzględnionych i przede wszystkim na poszukiwaniach oryginalnych tytułów przekładanych utworów oraz umieszczeniu w nawiasach klamrowych krótkiej informacji, czego dotyczy dana publikacja wówczas, gdy nie wskazuje na to tytuł.

Kalendarium kontaktów kulturalnych powstało na podstawie analizy danych zawartych w dokumentach, rocznikach i w wydawnictwach ciągłych. Szczególnie ważne dla związków teatralnych, filmowych i muzycznych są „Almanach Sceny Polskiej”, „Mały Rocznik Filmowy”, „Ruch Muzyczny”, „Rocznik CBWA”. Bibliografia przekładów książek, do których najłatwiej dotrzeć, zawiera szczegółowy opis ich zawartości – czasami są specjalnymi wydaniem, niemającymi swojego odpowiednika w języku źródłowym (dotyczy to zwłaszcza wyborów) – oraz tytuły oryginalne (przebadane zestawienia nie uwzględniają tych elementów).

Wiele danych na temat współpracy kulturalnej z zagranicą można znaleźć w czasopiśmie „Kulturni život”. W latach 1949–1951 był to organ Związku Społeczno-Oświatowych Stowarzyszeń Serbii. Wydawano go wówczas cyrylicą. Od 1960 roku czasopismo zaczęło się ukazywać

15 H. i Z. WAGNER: *Jugoslavica u Poljskoj*, „Zbornik Matice srpske za slavistiku” 1971, br. 2, s. 113–170; 1988, br. 34, s. 145–195; 1988, br. 35, s. 139–178; 1989, br. 37, s. 197–222; 1990, br. 38, s. 181–198; 1990, br. 39, s. 183–199; 1991, br. 40, s. 149–204. We wstępie do pierwszej publikacji, opisującym metodę opracowania bibliografii, Wagnerowie pokusili się o ocenę dotychczasowych tłumaczeń (w tym numerze dane kończą się na 31 grudnia 1970). Jak się wydaje, mieli na myśli współczesność: „Nawet powierzchowne spojrzenie na materiał wystarczy, aby stwierdzić, że często tłumaczeni są średni zamiast znaczących pisarze. Także często są publikowane tłumaczenia – i to wielokrotnie – słabszych zamiast lepszych utworów. Właśnie z powodu przypadkowości działalności przekładowej polski czytelnik często otrzymuje fałszywy obraz literatury narodów Jugosławii. Ile na tym polu można zdziałać, pokazują antologie wydane z pomocą jugosłowiańskich pisarzy, prezentujące prawdziwą wartość jugosłowiańskiej twórczości literackiej”. / „Čak i površno gledajući prikupljeno gradivo, može se konstatovati da su veoma često prevedeni prosečni pisci umesto pisaca od velikog značaja. Takođe su često objavljivani prevodi – i to više puta – slabijih dela umesto značajnijih. Upravo zbog takve slučajnosti prevodilačke delatnosti poljski čitalac vrlo često dobija pogrešnu sliku književnosti jugoslovenskih naroda. Koliko se još ovde može učiniti, dokaz su antologije izdate uz pomoć jugoslovenskih pisaca, koje stvarno prikazuju pravu vrednost jugoslovenskog književnog stvaralaštva”. Ibidem, 1971, br. 2, s. 114.

w alfabecie łacińskim i nastąpiła zmiana wydawcy. Rolę tę przejęła Kulturalno-Oświatowa Rada Jugosławii. Od podwójnego 7./8. numeru z 1966 roku podtytuł brzmiał „Časopisno Wspólnoty Kulturalno-Oświatowych Organizacji Jugosławii” („Časopis zajednice kulturno-prosvetnih organizacija Jugoslavije”). Ostatnia modyfikacja nastąpiła w 1980 roku. Wydawcą stał się wówczas Związek Kulturalno-Oświatowych Wspólnot Jugosławii.

Kolejne źródło informacji na temat współpracy kulturalnej Jugosławii z zagranicą stanowi „(Informativni) Bilten Saveznog zavoda za međunarodnu naučnu, prosvetno-kulturnu i tehničku saradnju”. Biuletyn jako oficjalna i jawna publikacja zaczął się ukazywać od 1975 roku (nr 1.). Najpierw był to „Informativni Bilten Saveznog zavoda za međunarodnu naučnu, prosvetno-kulturnu i tehničku saradnju”, a od 1981 roku, od numeru 71. – „Bilten Saveznog zavoda za međunarodnu naučnu, prosvetno-kulturnu i tehničku saradnju”. Biuletyn wychodził nieregularnie, jako miesięcznik, co 2 lub co 3 miesiące, a jego układ również nie był jednorodny. Zawierał artykuły, opracowania, analizy problematyki związanej ze współpracą, jak i dane na jej temat. W latach siedemdziesiątych oprócz artykułów „Biuletyn...” miał stałe rubryki: *Wizyty (Posete)*, *Informacje w skrócie (Kratke vesti)*, *Z republik (Iz republika)*, *Goście z zagranicy (Gosti iz inostranstva)*, *Nasi za granicą (Naši u inostranstvu)*, *Współpraca między republikami (Međurepublička saradnja)*, *Rozmowy (Razgovori)*, *Programy (Programi)*. Pisano o właśnie zawieranych umowach, prowadzonych rozmowach, wyjazdach, przyjazdach, wystawach, książkach, festiwalach itp. Trudno doszukać się jakiejś konsekwencji. Materiały z poszczególnych republik nie były systematycznie prezentowane, gdyż często brakowało odpowiednich danych. W latach osiemdziesiątych, zgodnie z ustawą o obowiązku prowadzenia ewidencji, podjęto próbę ich systematycznego opracowywania. Widać to również w „Biuletynie...”, który nie tylko zmienił tytuł, lecz także wprowadził istotne zmiany do układu publikacji. Dokonano podziału tematyki na współpracę z krajami rozwijającymi się, krajami sąsiednimi i socjalistycznymi krajami europejskimi oraz z krajami rozwiniętymi. W obrębie samej współpracy wyodrębniono następujące działy: *Współpraca w dziedzinie plastyki (Likovna saradnja)*, *Współpraca w dziedzinie filmu (Saradnja u oblasti filma)*, *Współpraca w dziedzinie oświaty (Prosvetna saradnja)*, *Współpraca w dziedzinie muzealnictwa (Muzealna saradnja)*, *Współpraca w dziedzinie literatury (Književna saradnja)*, *Współpraca akademii nauk (Saradnja akademija nauka)*. Jednak już po kilku numerach ten nowy, usystematyzowany układ zaniknął. Stopniowo, z upływem lat, w piśmie zamieszczano coraz mniej informacji na temat współpracy. Proces ten nasilił się w drugiej połowie lat osiemdziesiątych.

Stopień szczegółowości zgromadzonych danych na temat kontaktów kulturalnych w poszczególnych dziedzinach jest różny. Zależy od poziomu ich zachowania i opracowania. W zakresie muzyki na przykład brakuje rocznika, który dokumentowałby życie muzyczne, dlatego też konieczna okazała się kwerenda dwutygodnika „Ruch Muzyczny”. Znakomite „Roczniki CBWA” obejmują lata 1956–1970 (niestety, ukazało się tylko 8 numerów dokumentujących lata: 1956, 1957, 1958, 1959/1960/1961, 1962, 1963/1964, 1965/1966/1967,

1968/1969/1970; rodzaj danych zawartych w „Rocznikach CBWA” jest najbardziej szczegółowy ze wszystkich dziedzin współpracy). Bywało, że w dokumentach czy w prasie zapo-
wiadano jakieś wydarzenie kulturalne, które mogło z różnych przyczyn nie dojść do skutku.
Dlatego część danych usunąłem wtedy, gdy nie potrafiłem znaleźć potwierdzenia w co
najmniej dwóch źródłach. Nie mam jednak wątpliwości, że są w książce błędy, których nie
udało mi się uniknąć, błędy nie tylko popełnione przeze mnie, lecz także powtórzone są
za źródłami, z których korzystałem.

W związku z tym, że materiały zawarte w pracy mogą być ciekawe nie tylko dla wąskiego
grona specjalistów, zdecydowałem się na przetłumaczenie cytowanych dokumentów oraz
nazw instytucji odnoszących się do realiów jugosłowiańskich. Ze względu na dużą liczbę
nazw instytucji i dużą liczbę cytowań wybranych czasopism i wydawnictw ciągle zasto-
sowałem skróty, których rozwinięcie znajduje się w wykazie skrótów i skrótowców. Zamie-
ściłem również obszerne fragmenty dokumentów, ponieważ, jak mi wiadomo, są one po-
raz pierwszy publikowane i pokazują sferę współpracy kulturalnej Polski z Jugosławią od
nieznanej do tej pory strony. Planuję w przyszłości na podstawie zebranych materiałów,
po dokonaniu selekcji, gdyż obecnie liczba stron kserokopii dokumentów wynosi około
4000, opublikować ich wybór.

*Dziękuję wszystkim osobom i instytucjom, które przyczyniły się do powstania tej książki. Pi-
sałem ją w ramach projektu badań własnych, na podstawie umowy podpisanej z MNiSW. Bez
środków finansowych pochodzących z grantu nie mógłbym przeprowadzić na taką skalę badań
w archiwach ani pozwolić sobie na tak obszerną publikację. Dziękuję pracownikom archiwów,
bibliotek i osobom prywatnym za udostępnienie swoich materiałów.*

*Składał serdeczne podziękowania Pani Profesor Bożenie Tokarz za lekturę rękopisu, roz-
mowy na temat projektu, odsłanianie nowych punktów widzenia i za życzliwą obecność przez
te wszystkie lata.*

*Dziękuję Pani Profesor Krystynie Pieniążek-Marković za wnikliwą recenzję. Zawarte w niej
uwagi oraz sugestie pomogły mi skrócić rękopis i zredagować tekst.*

*Dziękuję też Pani Redaktor Małgorzacie Pogłódek nie tylko za redakcję językową tekstu, lecz
także za pomoc w nadaniu ostatecznego kształtu książce.*

*Dziękuję Panu Tomaszowi Gutowi za projekt książki, pomoc w wyborze materiału ilustracyj-
nego i przygotowanie zdjęć do druku.*

*Na pewno nie udało mi się wymienić wszystkich osób zaangażowanych w budowanie związ-
ków kulturalnych między Polską i Chorwacją. To oni tak naprawdę są bohaterami tej książki
i to im chciałbym ją zadedykować.*

Spis ilustracji

- fot. 1 Strona 1. *Konwencji o współpracy kulturalnej między Rzeczypospolitą Polską i Federacyjną Ludową Republiką Jugosławii* – IBT. AMSZ. Data dostępu. 31 maj 2010.
- fot. 2 Fragment *Konwencji o współpracy kulturalnej między Rzeczypospolitą Polską i Federacyjną Ludową Republiką Jugosławii* – IBT. AMSZ. Data dostępu. 31 maj 2010.
- fot. 3 Strona 1. *Umowy o współpracy kulturalnej między Rzeczypospolitą Polską i Federacyjną Ludową Republiką Jugosławii* – IBT. AMSZ. Data dostępu. 31 maj 2010.
- fot. 4 Porządek posiedzenia Podkomisji (Warszawskiej) do spraw Realizacji *Konwencji o współpracy kulturalnej między Rzeczypospolitą Polską i Federacyjną Ludową Republiką Jugosławii* – AMSZ, z. 21, w. 51, t. 732.
- fot. 5 Milana Horvata pismo do Eriha Koša, wiceprzewodniczącego Komitetu Kultury i Sztuki, z propozycją repertuaru koncertów w Warszawie, Katowicach i Krakowie – AJ, f. 314, fas. 19.
- fot. 6 (wklejka 1) Pierwsza przetłumaczona po wojnie książka – *Dzieci Wielkiej Wsi* Mata Lovraka
- fot. 7 (wklejka 1) Vilima Francića artykuł o Vladimirze Nazorze – „Dziennik Literacki” 1946, nr 9/11, s. 298.
- fot. 8 (wklejka 1) Tłumaczenie i oryginał wiersza Vladimira Nazora *Smok w bunkrze* – „Życie Słowiańskie” 1947, nr 10, s. 340.
- fot. 9 (wklejka 1) Wiersz *Noć* Antego Cettinea – „Życie Słowiańskie” 1946, nr 9/11, s. 298.
- fot. 10 Raport Ambasady Jugosławii w Warszawie na temat wystawy malarstwa i rzeźby – AJ, f. 314, fas. 3.
- fot. 11 Strona tytułowa numeru „Odry” w całości poświęcona sztuce i literaturze Jugosławii – 1947, nr 45, s. 1.
- fot. 12 Opowiadanie *Okno* Vjekoslava Kaleba z grafikami Nikolaja Pirnata – *Matka żołnierza*, Prvoslava Karamatijevicia – *Partyzant*, oraz Đorđa Andrejevicia Kuna – *Egzekucja* – „Odra” 1947, nr 45, s. 2–3.
- fot. 13 Adama Ważyka reportaż z pobytu w Jugosławii *W kraju sześciu republik* – „Kuźnica” 1948, nr 4, s. 1, 3.

- fot. 14 Leokadii Bielskiej-Tworowskiej artykuł o wystawie malarstwa – „Nowiny Literackie” 1948, nr 16, s. 3.
- fot. 15 Okładka „Twórczości” z reprodukcją rzeźby *Matka* Ivana Meštrovia – 1948, nr 6.
- fot. 16 Okładka *Buntu chłopów* Augusta Šenoi – przekład z języka rosyjskiego
- fot. 17 A. Kalinin: *Faszyzacja literatury i sztuki w Jugosławii* – „Wolność” 1950, nr 206, s. 3 (przedruk z „Sowieckiego iskusstwo”).
- fot. 18 Zdjęcie jugosłowiańskiego stoiska na Wystawie Ogólnosłowiańskiej w Ukraińskim Domu Pracy w Toronto – „Życie Słowiańskie” 1952, nr 12, s. 39.
- fot. 19 Karykatura Josipa Broza-Tity – „Życie Słowiańskie” 1952, nr 2, s. 10.
- fot. 20 Karykatura Josipa Broza-Tity z węgierskiego rocznika „Kalendar” – 1950 [1949].
- fot. 21 Zdjęcie Marka Foteza zamieszczone w programie teatralnym reżyserowanej przez niego w Teatrze Zagłębia w Sosnowcu sztuki serbskiego autora Velimira Lukicia *Długie życie króla Oswalda* (grudzień 1963).
- fot. 22 Strona 1. *Raportu z rozszerzonego posiedzenia Komisji Kontaktów z Zagranicą ZLJ* – AJ, f. 498, fas. 33.
- fot. 23 Pismo ZLJ do wydawnictwa Libertatea w sprawie lokowania książek wraz z wykazem tytułów w pierwszej kolejności proponowanych przez ZLJ do przetłumaczenia – AJ, f. 498, fas. 32.
- fot. 24 Augustina Stipčevića propozycje przetłumaczenia chorwackich książek dla dzieci – AJ, f. 498, fas. 24.
- fot. 25 Notatka na temat depeszy (N 3127) z Ambasady PRL w Belgradzie w sprawie ośrodków informacyjno-kulturalnych, podpis nieczytelny – AMSZ, z. 23/66, w. 7, t. 561/J.
- fot. 26 Adama Rapackiego notatka na temat ośrodków informacyjno-kulturalnych – AMSZ, z. 23/66, w. 7, t. 561/J.
- fot. 27 Stanisławy Wohl *Sprawozdanie prasowe za I półrocze 1961 roku*, Ambasada PRL w Belgradzie – AMSZ, z. 21, w. 53, t. 747.
- fot. 28 Wystawa współczesnej grafiki jugosłowiańskiej, okładka katalogu z rzeźbą Tity autorstwa Alberta Kinerta.
- fot. 29 Zaproszenie na wystawę *Jugosłowiańska sztuka współczesna*
- fot. 30 Katalog wystawy *Jugosłowiańska sztuka współczesna*
- fot. 31 Plakat wystawy *Jugosłowiańska sztuka użytkowa*, projekt – Roman Cieślewicz
- fot. 32 Ankieta z wystawy *Jugosłowiańska sztuka użytkowa* – Warszawa, Zachęta
- fot. 33 Plakat z Wystawy „prymitywów” artystów jugosłowiańskich
- fot. 34 Strona 1. i 4. ulotki do filmu *Błękitna mewa*
- fot. 35 Strona 2. i 3. ulotki do filmu *Błękitna mewa*
- fot. 36 Strona 1. i 4. ulotki do filmu *Niebo bez miłości*
- fot. 37 Strona 2. i 3. ulotki do filmu *Niebo bez miłości*
- fot. 38 (wklejka 2) Okładka programu polskiej prapremiery *Dunda Marojego* – Teatr Zagłębia, Sosnowiec

- fot. 39 (wklejka 2) Strona 2. i 3. programu polskiej prapremiery *Dunda Marojego* – Teatr Zagłębia, Sosnowiec; zdjęcie Tadeusza Przystawskiego, reżysera sztuki, i jego asystenta Wiesława Drzewicza
- fot. 40 (wklejka 2) Strona 22. i 23. programu polskiej prapremiery *Dunda Marojego* – Teatr Zagłębia, Sosnowiec; zdjęcie z przedstawienia oraz zapis nutowy wykonywanych piosenek
- fot. 41 (wklejka 2) Strona 4. okładki programu polskiej prapremiery *Dunda Marojego* – Teatr Zagłębia, Sosnowiec
- fot. 42 (wklejka 2) Program spektaklu *Gra i rzeczywistość* – Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi
- fot. 43 Zdjęcie z pobytu w Polsce delegacji ZLJ, od lewej: Boško Novaković, Tanasije Mladenović, Novak Simić – „Przyjaźń” 1956, nr 47, s. 7.
- fot. 44 Artykuł Novaka Simicia na temat literatury z reprodukcją rzeźby Ivana Meštrovia *Wspomnienie* – „Nowa Kultura” 1956, nr 51, s. 3.
- fot. 45 Okładka antologii *Liryka jugosłowska* – projekt Mieczysław Kowalczyk
- fot. 46 Obwoluta zbioru opowiadań *Bar „Titanic”* – projekt Władysław Brykczyński
- fot. 47 Okładka powieści Vjekoslava Kaleba *Przydrożny pył* – projekt Zdzisław Witwicki
- fot. 48 Okładka zbioru opowiadań Ranka Marinkovicia *Karnawał* – projekt Stanisław Zagórski
- fot. 49 Strona tytułowa powieści Vladana Desnicy *Niespokojne wiosny*
- fot. 50 Okładka powieści Mirka Božicia *Ród Kurlanów* – projekt Andrzej Antoni Kowalewski
- fot. 51 (wklejka 3) Strona tytułowa powieści Vjenceslava Novaka *Ostatni Stipančiovie*
- fot. 52 (wklejka 3) Okładka i strona tytułowa powieści Miroslava Krležy *Na krawędzi rozumu* – projekt Jan S. Miklaszewski
- fot. 53 (wklejka 3) Okładka i strona tytułowa powieści Miroslava Krležy *Powrót Filipa Latinovicia* – projekt Jan S. Miklaszewski
- fot. 54 (wklejka 3) Obwoluta zbioru opowiadań Miroslava Krležy *„Świerszcz pod wodospadem” i inne opowiadania* – projekt Danuta Staszewska
- fot. 55 Opowiadanie *Triumfalna furtka* Vjekoslava Kaleba z ilustracją K. Chruściela – „Trybuna Robotnicza” 1960, nr 198, s. 6.
- fot. 56 Wiersz *Maszty* Jurego Kaštelana z rysunkiem poety autorstwa Karola Ferstera – „Nowa Kultura” 1955, nr 49, s. 8.
- fot. 57 Artura Hajnicza artykuł o Jugosławii z przekładami wierszy Ivana Gorana-Kovačicia i Miroslava Krležy oraz ze zdjęciem okolic Splitu. Na drugiej stronie reprodukcja rzeźby Ivana Meštrovia *Matka i dziecko* – „Nowa Kultura” 1956, nr 27, s. 1, 3.
- fot. 58 Mieczysława Kiety reportaż z Jugosławii ze zdjęciem pomnika autorstwa Antuna Augustinčicia – „Życie Literackie” 1955, nr 26, s. 11.
- fot. 59 Władysława Machejka reportaż z Jugosławii z 2 podpisanymi zdjęciami: *Metałowiec Filipowić przed egzekucją wzywa naród do powstania, Budynek parlamentu w Belgradzie* – „Życie Literackie” 1957, nr 15, s. 6–7.
- fot. 60 Cykl wierszy *Z poezji jugosłowskiej*, a w nim Vesny Parun *Ballada oszukanych kwiatów* – „Życie Literackie” 1960, nr 43, s. 6.

- fot. 61 Artykuł Zygmunta Grenia na temat występów w Polsce Jugosłowiańskiego Teatru Dramatycznego – „Życie Literackie” 1959, nr 21, s. 3.
- fot. 62 Zdjęcie ze spektaklu *Rzymska kurtyzana* zrealizowanego w Teatrze Zagłębia w Sosnowcu – „Teatr i Film” 1958, nr 8, s. 2.
- fot. 63 Zdjęcia ze spektaklu *Bank Glembay Ltd.* Mirosława Krleży zrealizowanego w Teatrze Nowym w Łodzi – „Dialog” 1959, nr 11, s. 181.
- fot. 64 Stanisława Adamczyka wywiad z Vukašinem Mićunoviciem – „Tygodnik Kulturalny” 1970, nr 48, s. 3.
- fot. 65 Grzegorza Łatuszyńskiego notatka z rozmowy z Drago Ivaniševiciem – AMSZ, nr sprawy DWKN-Jug-o-521-3-64.
- fot. 66 *Człowiek z fotografii* Vladimira Pogačicia – afisz filmowy
- fot. 67 *Rondo Zvonimira Berkovicia* – afisz filmowy
- fot. 68 *Śłuchajcie bicia dzwonów* Antuna Vrdoljaka – afisz filmowy
- fot. 69 *Grawitacja* Branka Ivandy – afisz filmowy
- fot. 70 (wklejka 4) Ivo Štajcer, zdjęcie w programie do operetki J. Offenbacha *Orfeusz w piekle* – Opera Śląska w Bytomiu
- fot. 71 (wklejka 4) Program V Warszawskiej Jesieni
- fot. 72 (wklejka 4) *Mouvements cosmiques* Krešimira Fribeca w programie V Warszawskiej Jesieni
- fot. 73 (wklejka 4) Relacja Leona Markiewicza z Dubrownickich Igrzysk Letnich – „Ruch Muzyczny” 1967, nr 20, s. 17.
- fot. 74 (wklejka 4) Relacja Tadeusza Kaczyńskiego z Zagrzebskiego Muzycznego Biennale – „Ruch Muzyczny” 1971, nr 15, s. 16.
- fot. 75 Katalog wystawy *Współczesna sztuka Jugosławii. Malarstwo. Rzeźba*
- fot. 76 Praca Virgillije Nevjesticia, jednego z laureatów I MBG w Krakowie – katalog wystawy
- fot. 77 Praca Mirosława Šuteja – katalog wystawy IV MBG w Krakowie
- fot. 78 *Chwała nieśmiertelnemu Leninowi* Nikoli Kećanina – katalog wystawy *Międzynarodowy plakat rewolucyjny 1917–1967*, Warszawa
- fot. 79 Katalog indywidualnej wystawy Mirosława Šuteja – Kraków, Galeria Pryzmat
- fot. 80 Program sztuki *Gra i rzeczywistość* Tita Strozziiego – Teatr Dolnośląski w Jeleniej Górze
- fot. 81 Recenzja *Sprawy Bakrana* Mirosława Krleży – „Ekran” 1964, nr 27, s. 14.
- fot. 82 Recenzja *Banku Glembay* Mirosława Krleży – „Ekran” 1971, nr 6, s. 23.
- fot. 83 Zdjęcie członków zespołu Teatru Lalek z Zadaru z występów gościnnych w Polsce, Łódź – zdjęcie pochodzi ze zbiorów Teatru Lalek z Zadaru
- fot. 84 Porozumienie między Związkiem Literatów Polskich i Związkiem Pisarzy [Literatów] Jugosławii o współpracy w roku 1968 – AJ, f. 498, fas. 40.
- fot. 85 Pismo Federalnej Komisji Kontaktów Kulturalnych z Zagranicą do Związku Literatów Jugosławii w sprawie dysproporcji w przekładach – AJ, f. 498, fas. 31
- fot. 86 Okładka Tadeusza Bairda *Czterech pieśni na mezzosopran i orkiestrę kameralną do wierszy Vesny Parun* – projekt Maria Tokarczyk

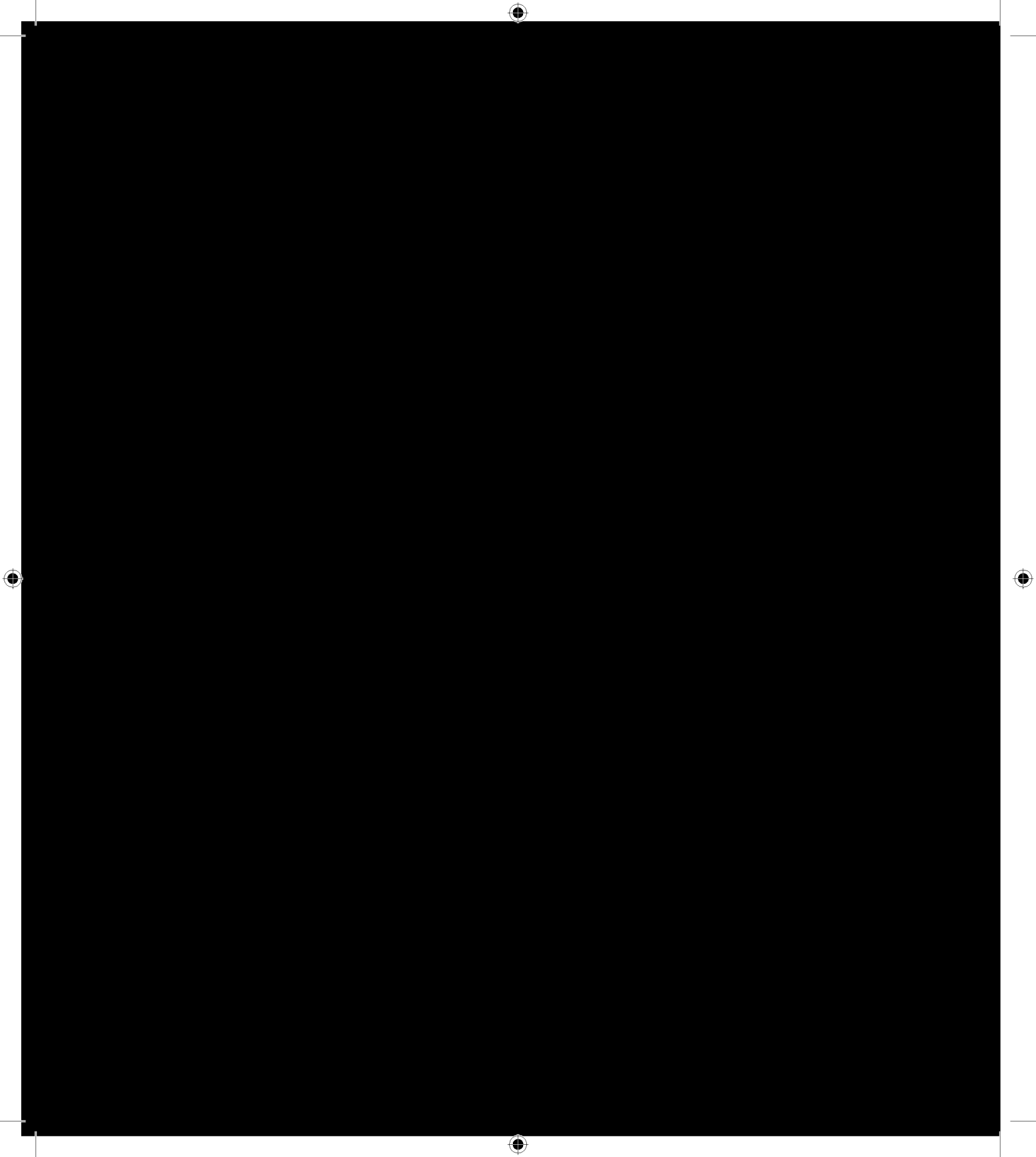
- fot. 87 Okładka poematu *Śmierć Smail-agi Čengicia* Ivana Mažurancica
- fot. 88 Okładka powieści *Piegasek* Anđelki Martić – ilustracje Stanisław Rozwadowski
- fot. 89 Okładka zbioru opowiadań *Wiosna mama i ja* Anđelki Martić – ilustracje Leonia Janecka
- fot. 90 Obwoluta powieści *Zagadkowy chłopiec* Ivana Kušana
- fot. 91 Okładka powieści *Kapitan Tornado* Milivoja Matošca, ilustracje – Ludwik Maciąg
- fot. 92 Okładka *Antologii noweli jugosłowiańskiej* w wyborze Branka Ćirlicia
- fot. 93 Okładka książki „Powrót” *Opowiadania jugosłowiańskie* – projekt Maria Łuszczczyńska
- fot. 94 Okładka książki „Specjalni wysłannicy”. *Opowiadania jugosłowiańskie* w wyborze Aliji Dukanovicia – projekt Zenon Porada
- fot. 95 (wklejka 5) Okładka zbioru opowiadań *Między dniem i nocą* Vjekoslava Kaleba – projekt Tadeusz Michaluk
- fot. 96 (wklejka 5) Okładka wyboru prozy „*Wiosna w Badrovacu*” i *inne opowiadania* Vladana Desnicy – projekt Marian Stachurski
- fot. 97 (wklejka 5) Okładka powieści *Bankiet w Blitwie* Miroslava Krleży – projekt Jan S. Miklaszewski
- fot. 98 (wklejka 5) Okładka powieści *Dzieci boże* Petara Šegedina – projekt Wojciech Freudenreich
- fot. 99 (wklejka 5) Okładka powieści *Zimowe lotnisko* Vladana Desnicy – projekt Barbara Kominek
- fot. 100 (wklejka 5) Okładka powieści *Statek czeka do jutra* Krsta Špoljara – projekt Marek Mann
- fot. 101 (wklejka 5) Obwoluta powieści *Mirra, kadzidło i złoto* Slobodana Novaka – projekt Jerzy Jaworski
- fot. 102 (wklejka 5) Obwoluta powieści *Zdraycy* Antuna Šoljana – projekt Jerzy Jaworski
- fot. 103 (wklejka 5) Okładka powieści *Dziewiąty cud na wschodzie* Anđelka Vuleticia – projekt Bożena Bratkowska
- fot. 104 Wiersze Milovoja Slavička ze zdjęciem autora – „Tygodnik Kulturalny” 1972, nr 39, s. 7.
- fot. 105 Wiersze Bożeny Nowak – „Tygodnik Kulturalny” 1976, nr 48, s. 7.
- fot. 106 Opowiadanie Ranka Marinkovicia *Ręce* z rysunkiem Andrzeja S. Kowalskiego – „Poglądy” 1966, nr 12, s. 9–10.
- fot. 107 Reportaż Jerzego Lovella z podróży do Jugosławii – „Życie Literackie” 1971, nr 40, s. 1.
- fot. 108 Artykuł Petara Vujićicia *Dwadzieścia lat literatury jugosłowiańskiej* – „Życie Literackie” 1963, nr 48, s. 1.
- fot. 109 Zdjęcie z filmu *Rondo* – „Życie Literackie” 1968, nr 5, s. 14.
- fot. 110 Zdjęcie z filmu *Kto śpiewa, nie grzeszy* – „Życie Literackie” 1972, nr 1, s. 10.
- fot. 111 Zdjęcie Tity i Burtona – „Życie Literackie” 1971, nr 45, s. 14.
- fot. 112 Pismo Republikańskiego Komitetu Oświaty, Kultury, Kultury Fizycznej i Technicznej w sprawie zawierania nowych programów współpracy z zagranicą HDA, f. 1732, s. 1.
- fot. 113 Ostatni program współpracy kulturalnej na lata 1989, 1990, 1991 – AMKiDN 1509/4.

- fot. 114 Okładka katalogu indywidualnej wystawy Joška Baicy – Warszawa, Jastrzębie-Zdrój, Toruń, Białystok
- fot. 115 Afisz wystawy *Ludowe maski Chorwacji*, 1974/1975 – Muzeum Górnośląskie w Bytomiu
- fot. 116 Grupa dziadów (*Didi*) – zdjęcie wykorzystane w katalogu wystawy *Ludowe maski Chorwacji* – ze zbiorów Archiwum Etnograficznego Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu
- fot. 117 Afisz wystawy *Ludowe ozdoby i klejnoty Chorwacji*, 1977 – Muzeum Górnośląskie w Bytomiu
- fot. 118 Okładka katalogu wystawy *Sztuka Chorwacji w walce narodowowyzwoleńczej 1941–1945* z reprodukcją rzeźby Antuna Augustničicia *Tito* – Muzeum Historii Polskiego Ruchu Rewolucyjnego w Warszawie
- fot. 119 Okładka katalogu wystawy *Listovi* – Gdynia, opracowanie graficzne Ivan Balažević
- fot. 120 Okładka katalogu wystawy *Jugosłowiańskie wzornictwo przemysłowe* – Warszawa, okładka katalogu Witold Janowski
- fot. 121 Okładka katalogu *Młoda sztuka jugosłowiańska* – Łódź i Poznań, układ graficzny katalogu Ewa Stanisławska
- fot. 122 Boris Bućan i jego prace w katalogu V MBP w Warszawie
- fot. 123 Okładka programu *Przedstawienia „Hamleta” we wsi Głucha Dolna* Ivo Brešana – Teatr Bagatela w Krakowie, opracowanie graficzne na podstawie obrazków Miho Šiša Mściwoj Olewicz
- fot. 124 Okładka programu *Przedstawienia „Hamleta” we wsi Głucha Dolna* Ivo Brešana – Teatr Powszechny w Łodzi, opracowanie graficzne Wiesław Czapski
- fot. 125 Okładka programu *Przedstawienia „Hamleta” we wsi Głucha Dolna* Ivo Brešana – Teatr im. Wojciecha Bogusławskiego w Kaliszu, projekt okładki Janusz Wiktorowski
- fot. 126 Okładka programu *Przedstawienia „Hamleta” we wsi Głucha Dolna* Ivo Brešana – Teatr Dramatyczny w Słupsku
- fot. 127 *Przedstawienie „Hamleta” we wsi Głucha Dolna* Ivo Brešana w „Almanachu Sceny Polskiej” – sezon teatralny 1978/1979
- fot. 128 Okładka programu *Uroczystego bankietu w zakładzie pogrzebowym* Ivo Brešana – Teatr Nowy w Łodzi
- fot. 129 Notatki Ivana Baloga sporządzone w trakcie realizacji przedstawienia *Zeko, Zrinko i Janje* – Archiwum Teatru Lalek Branka Mihaljevicia w Osijeku
- fot. 130 Zdjęcie z prób do *Rodziny Glembayów* Miroslava Krležy – Teatr Śląski w Katowicach, na pierwszym planie z prawej strony Józef Para, reżyser przedstawienia
- fot. 131 Artykuł Romana Burzyńskiego *Dyskusja nad klawiaturą*, o Konkursie Chopinowskim, ze zdjęciem Ivo Pogorelicia – „Czas” 1980, nr 44, s. 21.
- fot. 132 Zdjęcie Veroniki Kovačić z grupy Acezantes biorącej udział w 18. Warszawskiej Jesieni – „Ruch Muzyczny” 1974, nr 22, s. 14.
- fot. 133 Ostatnia umowa o współpracy między ZLJ i ZLP na lata 1988–1990 – AMKiDN, 1509/4.

- fot. 134 Ostatni protokół o współpracy między ZLJ i ZLP na 1989 rok – AMKiDN, 1509/4.
- fot. 135 Pismo Federalnego Urzędu Współpracy Naukowej, Oświatowo-Kulturalnej i Technicznej z Zagranicą do Związku Literatów Jugosławii w sprawie Warszawskiej Jesieni Poezji – AJ, f. 498, fas. 43.
- fot. 136 (wklejka 6) Okładka opowiadania *O rybaku Palunku i o morskim królu* Ivany Brlić-Mažuranić, ilustracje – Bożena Truchanowska
- fot. 137 (wklejka 6) Okładka zbioru wierszy *Zaproszenie do ciszy* Vesny Parun – projekt Hanna Stańska
- fot. 138 (wklejka 6) Okładka zbioru wierszy *Komentarze do różnych sposobów istnienia* Milivoja Slavička – opracowanie graficzne Andrzej Barecki, grafika na okładce Maria Biegańska
- fot. 139 (wklejka 6) Okładka powieści *Kto zapuka do moich drzwi* Branka Belana – projekt Hanna Stańska
- fot. 140 (wklejka 6) Okładka powieści *Lepsza połowa odwagi* Ivana Slamniga – projekt Mieczysław Wasilewski
- fot. 141 (wklejka 6) Okładka powieści *Na krawędzi rozumu* Miroslava Krležy – projekt Emilia Freudenreich
- fot. 142 (wklejka 6) Obwoluta antologii poezji chorwackiej XX wieku *Wewnętrzne morze* w wyborze Milivoja Slavička, pod redakcją Juliana Kornhausera – projekt Andrzej Darowski
- fot. 143 (wklejka 6) Okładka antologii *Dubrownicka poezja miłosna* w wyborze Joanny Rapackiej
- fot. 144 (wklejka 6) Okładka tomiku wierszy *Sen w świetle* Slavka Mihalicia w wyborze Juliana Kornhausera – projekt Andrzej Barecki, grafika na okładce Andrzej Załecki
- fot. 145 (wklejka 6) Okładka *Ballad Pietrka Kerempuha* Miroslava Krležy – projekt Tadeusz Pietrzyk
- fot. 146 (wklejka 6) Okładka powieści *Dziennik pozapokładowy* Slobodana Novaka – projekt Maria Łuszczkiewicz-Jastrzębska
- fot. 147 (wklejka 6) Okładka powieści *Cyklop* Ranka Marinkovicia – projekt Hanna Stańska
- fot. 148 (wklejka 7) Okładka powieści *Wspólna kąpiel* Ranka Marinkovicia – projekt Janusz Wysocki
- fot. 149 (wklejka 7) Okładka powieści *Port* Antuna Šoljana – projekt Maria Ihnatowicz
- fot. 150 (wklejka 7) Okładka powieści *Raport z prowincji* Petara Šegedina – projekt Władysław Pluta
- fot. 151 (wklejka 7) Okładka powieści *Colonnello* Mirka Božicia – projekt Piotr Jaworski
- fot. 152 (wklejka 7) Okładka powieści *Bomba* Mirka Božicia – projekt Hanna Stańska
- fot. 153 (wklejka 7) Okładka powieści *Miedze, które dzielą* Mirka Sabolovicia – projekt Hanna Stańska
- fot. 154 (wklejka 7) Okładka powieści *Kłopoty z muzą* Krsta Špoljara – projekt Hanna Stańska
- fot. 155 (wklejka 7) Okładka powieści *Czas i pajęczyna* Krsta Špoljara – projekt Janusz Wysocki
- fot. 156 (wklejka 7) Okładka zbioru opowiadań *Tysiąc i jedna śmierć* Miroslava Krležy w wyborze Jana Wierzbickiego – projekt Hanna Stańska

- fot. 157 (wklejka 7) Okładka powieści *Zagłada* Drago Kekanovicia – projekt Władysław Pluta
- fot. 158 (wklejka 7) Okładka opowiadania *Potrzebne mi twoje ciało* Zvonimira Furtingera – projekt Michał Piekarski
- fot. 159 (wklejka 7) Okładka opowiadania *Rozprawa precedensowa* Zvonimira Furtingera – projekt Jerzy Rozwadowski
- fot. 160 (wklejka 8) Okładka powieści *Córka złotnika* Augusta Šenoi – projekt Janusz Wysocki
- fot. 161 (wklejka 8) Okładka powieści *Bankiet w Blitwie* Miroslava Krleży – projekt Maciej Buszewicz
- fot. 162 (wklejka 8) Obwoluta „*Besy*” – *dziennika podróży* Joży Horvata – projekt Barbara Ruszkowska
- fot. 163 (wklejka 8) Okładka *Dzienników i esejów* Miroslava Krleży – projekt Hanna Stańska
- fot. 164 (wklejka 8) Okładka kroniki *Osiem lat w Warszawie* Julijego Benešicia – projekt Władysław Brykczyński
- fot. 165 (wklejka 8) Okładka 1. wydania powieści *Babcia Katarzyna* Anđelki Martić – ilustracje Ewa Salomon
- fot. 166 (wklejka 8) Okładka 2. wydania powieści *Babcia Katarzyna* Anđelki Martić – ilustracje Ewa Salomon
- fot. 167 (wklejka 8) Okładka powieści *My z Bukovaca* Zvonimir Milčeca – projekt Zenon Porada
- fot. 168 (wklejka 8) Okładka powieści *Maturzyści* Ivicy Ivanaca – projekt Jolanta Marcolla
- fot. 169 Cykl *Z poezji jugosłowiańskiej* – „Fakty” 1984, nr 33, s. 9.
- fot. 170 Fragment powieści *Kto zapuka do moich drzwi* Branka Belana z rysunkiem Janusza Szymańskiego-Glanca – „Odgłosy” 1976, nr 16, s. 4.
- fot. 171 Wiersz *Chłopiec i wiatr* Ivicy Vanji Roricia – „Świerszczyk” 1987, nr 26, s. 4.
- fot. 172 Strona tytułowa „Barw” z wierszem Milivoja Slavička i grafiką Ivana Lackovicia Croaty – 1983, nr 6, s. 1.
- fot. 173 Okładka programu *Miłości aktorów* Tita Strozziiego – Teatr Polski w Szczecinie, opracowanie graficzne Janusz Kijański
- fot. 174 Gminny Ośrodek Kultury w Bożnowie koło Żagania, zdjęcie z polskiej prapremiery *Przedstawienia „Hamleta” we wsi Głucha Dolna* Ivo Brešana. – Teatr Lubuski w Zielonej Górze
- fot. 175 (wklejka 9) Malarstwo naiwne – „Literatura na Świecie” 1980, nr 9.
- fot. 176 (wklejka 9) Konkurs na przekład wiersza Drago Ivaniševicia – „Literatura na Świecie” 1975, nr 6.
- fot. 177 (wklejka 9) Tłumaczenie Muriel Kordowicz – zwyciężczyni konkursu „Literatura na Świecie” 1975, nr 10.
- fot. 178 (wklejka 9) Okładka jugosłowiańskiego numeru „Poezji” – 1975 nr 2.
- fot. 179 Esej Aliji Dukanovicia na temat poezji z reprodukcją obrazu Ivana Lackovicia Croaty – „Poezja” 1975, nr 2.
- fot. 180 Przekłady poezji chorwackiej – „Barwy” 1984, nr 3, s. 8.

Na okładce książki wykorzystano pracę Waldemara Świerzego, która znalazła się na pierwszej stronie katalogu XI Międzynarodowego Biennale Plakatu (Warszawa, CBWA, 1986). Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego i Autor serdecznie dziękują Panu Profesorowi za wyrażenie zgody na wykorzystanie Jego dzieła. Wspomniany katalog został wydrukowany w Chorwacji, w Čakovcu.

Wykaz skrótów i skrótowców

AAN	Archiwum Akt Nowych
Agitprop	Uprava za agitaciju i propagandu CK KPJ / Biuro Agitacji i Propagandy KC KPJ
AJ	Arhiv Jugoslavije / Archiwum Jugosławii
AMKiDN	Archiwum Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
AMSZ	Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych
AVNOJ	Antifasističko vijeće narodnog oslobođenja Jugoslavije / Antyfaszystowska Rada Wyzwolenia Narodowego Jugosławii
BWKZ	Biuro Współpracy Kulturalnej z Zagranicą
D	„Dialog”
DFJ	Demokratska Federativna Jugoslavija / Demokratyczna Federacyjna Jugosławia
DHKP	Društvo hrvatskih književnih prevodilaca / Stowarzyszenie Chorwackich Tłumaczy Literackich
DKH	Društvo književnika Hrvatske / Stowarzyszenie Literatów Chorwacji
DKP	diplomatsko-konzularna predstavništva / placówki dyplomatyczno-konsularne
DLJI	Dubrovačke ljetne igre / Dubrownickie Igrzyska Letnie
DPWKN	Departament Prasy, Współpracy Kulturalnej i Naukowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych
DSIP	Državni sekretarijat za inostrane poslove / Państwowy Sekretariat Spraw Zagranicznych ¹

1 W polskiej literaturze i dokumentach różnie tłumaczono nazwy jugosłowiańskich instytucji. Często nastroczało to wielu problemów ze względu na fundamentalne różnice ustrojowe i brak odpowiedników pojęć odnoszących się do realiów jugosłowiańskich w polskiej rzeczywistości społeczno-politycznej. Stosuję raczej filologiczny przekład, możliwie bliski oryginałowi ze względu na brak kompetencji w zakresie kwestii prawno-ustrojowych. Tadeusz Szymczak tłumaczy DSIP jako Sekretariat Stanu Spraw Zagranicznych. Por. T. SZYMCHAK: *Jugosławia – państwo federacyjne*. Łódź 1982, s. 410.

DWKZ Departament Współpracy Kulturalnej z Zagranicą

- f. fond / zespół
- fas. fascikla /teczka
- fas. 24 Zapisnici komisije za plasman domaćih književnih dela u inostranstvu. Spisak dela jugoslovenske književnosti štampanih u inostranstvu tj. na stranim jezicima 1956–1961 / Protokoły Komisji do spraw Lokowania Rodzimych Utworów Literackich za Granicą. Wykaz dzieł jugosłowiańskiej literatury wydrukowanych za granicą, tj. w językach obcych, 1956–1961 (AJ, f. 498)
- fas. 25 Prepiska sa Komisijom za kulturne veze sa inostranstvom s priložima 1952–1963 / Korespondencja z Komisją Kontaktów Kulturalnych z Zagranicą z załącznikami 1952–1953 (AJ, f. 498)
- fas. 26 Prepiska sa stranim ambasadama u Jugoslaviji 1952–1963 / Korespondencja z obcymi ambasadami w Jugosławii 1952–1963 (AJ, f. 498)
- fas. 27 Prepiska u vezi poseta stranih delegacija i poedinaca Jugoslaviji, delegacije Saveza književnika Jugoslavije za posete u inostranstvu u 1963., 1963–1964 / Korespondencja w związku z wizytami delegacji i osób z zagranicy w Jugosławii, delegacje Związku Literatów Jugosławii na wizyty zagraniczne w 1963 r., 1963–1964 (AJ, f. 498)
- fas. 28 Prepiska sa ambasadama Jugoslavije u inostranstvu i pojedincima u inostranstvu 1950–1965 / Korespondencja z ambasadami Jugosławii za granicą i osobami przebywającymi za granicą 1950–1965 (AJ, f. 498)
- fas. 29 Prepiska sa Komisijom za kulturne veze sa inostranstvom s priložima 1964–1965 / Korespondencja z Komisją Kontaktów Kulturalnych z Zagranicą z załącznikami 1964–1965 (AJ, f. 498)
- fas. 31 Prepiska sa Komisijom za kulturne veze sa inostranstvom s priložima 1966 / Korespondencja z Komisją Kontaktów Kulturalnych z Zagranicą z załącznikami 1966 (AJ, f. 498)
- fas. 32 Prepiska u vezi međunarodne saradnje Saveza s priložima 1957–1967 / Korespondencja w związku z międzynarodową współpracą Związku z załącznikami 1957–1967 (AJ, f. 498)
- fas. 33 Zapisnici, izveštaji i akcije Komisije i Odbora za veze sa inostranstvom. Sastavi i izveštaji delegacija sa puta u inostrantsvo 1962–1969 / Protokoły, raporty i działania Komisji i Komitetu do spraw Kontaktów z Zagranicą. Składy i raporty delegacji z wyjazdów za granicę 1962–1969 (AJ, f. 498)
- fas. 35 Prepiska sa pojedincima u inostranstvu 1950–1970 / Korespondencja z osobami z zagranicy 1950–1970 (AJ, f. 498)
- fas. 36 Evidencija o posetama stranih pisaca Jugoslaviji 1952–1970 / Ewidencja wizyt obcych pisarzy w Jugosławii 1952–1970 (AJ, f. 498)
- fas. 37 Prepiska sa Komisijom za kulturne veze sa inostranstvom s priložima 1967–1970 / Ko-

- respondencja z Komisją Kontaktów Kulturalnych z Zagranicą, z załącznikami 1967–1970 (AJ, f. 498)
- fas. 40 Sporazumi, programi, izveštaji i prepiska u vezi saradnje sa savezima književnika i po-jedinim piscima Mađarske, Malte, Meksika, Norveške, Poljske i Rumunije (M–R) 1955–1971 / Porozumienia, programy, raporty i korespondencja dotycząca współpracy ze związkami literatów i pisarzami z Węgier, Malty, Meksyku, Norwegii, Polski i Rumunii (M–R) 1955–1971 (AJ, f. 498)
- fas. 42 Izveštaji sa puta književnika u inostranstvo 1975–1977 / Raporty z wizyt literatów za granicą 1975–1977 (AJ, f. 498)
- fas. 43 Protokoli, planovi, informacije i prepiska u vezi saradnje sa savezima pisaca Poljske, Ru-munije i SSSR. Materijali u vezi održavanja Dana kulture naroda i narodnosti Jugosla-vije u Rumuniji. 1972–1979 / Protokoły, plany, informacje i korespondencja w związku ze współpracą ze związkami pisarzy Polski, Rumunii i ZSRR. Materiały dotyczące Dni Kultury Narodów i Narodowości Jugosławii w Rumunii 1972–1979 (AJ, f. 498)
- fas. 47 Planovi, sporazumi, protokoli i prepiska o saradnji sa savezima književnika Čehoslo-vačke i Poljske. 1974, 1976, 1977, 1980–1989 / Plany, porozumienia, protokoły, korespon-dencja o współpracy ze związkami literatów Czechosłowacji i Polski. 1974, 1976, 1977, 1980–1989 (AJ, f. 498)
- fas. 52 Prepiska sa Saveznim zavodom za međunarodnu naučnu, prosvetno-kulturnu i teh-ničku saradnju 1977–1990 / Korespondencja z Federalnym Urzędem Współpracy Na-ukowej, Oświatowo-Kulturalnej i Technicznej z Zagranicą 1977–1990 (AJ, f. 498)
- fas. 53 Prepiska sa Saveznim zavodom za međunarodnu naučnu, prosvetno-kulturnu i teh-ničku saradnju o međunarodnoj saradnji Saveza književnika Jugoslavije (po zemljama) 1982–1987; 1989 / Korespondencja z Federalnym Urzędem Współpracy Naukowej, Oświatowo-Kulturalnej i Technicznej z Zagranicą o międzynarodowej współpracy Związku Literatów Jugosławii (z poszczególnymi krajami) 1982–1987; 1989 (AJ, f. 498)
- fas. 55 Protokoli, planovi i prepiska u vezi saradnje sa savezima pisaca SSSR, Rumunije, Poljske, ČSSR, DDR, Mađarske, Mongolije i Kube 1980–1981 / Protokoły, plany i korespondencja w związku z współpracą ze związkami pisarzy ZSRR, Rumunii, Polski, Czechosłowacji, NRD, Węgier, Mongolii i Kuby 1980–1981 (AJ, f. 498)
- fas. 59 Izveštaji s puta u inostranstvo i o boravku stranih delegacija pisaca u Jugoslaviji 1978–1983 / Raporty z wyjazdów za granicę i o pobycie obcych delegacji pisarzy w Jugo-sławii 1978–1983 (AJ, f. 498)
- fas. 60 Zabeleške o razgovorima sa stranim delegacijama pisaca, predstavnicima stranih am-basada u Jugoslaviji i dr. 1982–1985; Izveštaji s puta u inostranstvo i o boravku stranih delegacija pisaca u Jugoslaviji 1984–1988; Izveštaj o međunarodnoj saradnji Saveza književnika Jugoslavije u 1987 g. / Notatki o rozmowach z delegacjami obcych pisarzy, przedstawicielami obcych ambasad w Jugosławii. Raporty z wyjazdów za granicę

- i o pobytach obcych delegacji pisarzy w Jugosławii 1984–1988; Raporty o międzynarodowej współpracy Związku Literatów Jugosławii w 1987 r. (AJ, f. 498)
- fas. 61 Stenogramy i zapisniki sąsiedztwa o międzynarodowej współpracy Saveza književnika Jugoslavije, izveštaji i informacije o istom, adrese inostranih saveza književnika i evidencija o vezama sa inostranstvom (1975–1979); Prepiska Saveza književnika Jugoslavije sa republičkim udruženjima o međunarodnoj saradnji (1982–1990); Materijali u vezi „Panonije” – austrijskog časopisa za evropsku kulturnu saradnju (1982, 1984–1987) / Stenogramy i protokoły ze spotkań poświęconych międzynarodowej współpracy Związku Literatów Jugosławii, raporty i informacje na ten temat, adresy obcych związków pisarzy i ewidencja kontaktów z zagranicą (1975–1979); Korespondencja Związku Literatów Jugosławii z republikańskimi stowarzyszeniami na temat międzynarodowej współpracy (1982–1990); Materiały w związku z „Panonią” – austriackim czasopismem do spraw europejskiej współpracy kulturalnej (1982, 1984–1987) (AJ, f. 498)
- f. 314 Komitet za kulturu i umetnost vlade FNRJ (AJ) / Komitet Kultury i Sztuki Rządu FNRJ
- f. 316 Ministarstvo za nauku i kulturu vlade FNRJ (AJ) / Ministerstwo Nauki i Kultury Rządu FNRJ
- f. 498 Savez književnika Jugoslavije (AJ) / Związek Literatów Jugosławii
- f. 507 Savez Komunista Jugoslavije (AJ) / Związek Komunistów Jugosławii
- f. 559 Savezna komisija za kulturne veze s inostranstvom (AJ) / Federalna Komisja Kontaktów Kulturalnych z Zagranicą²
- f. 1228 Republička konferencija Socijalističkog saveza radnog naroda Hrvatske (HDA) / Republikańska Konferencja Socjalistycznego Związku Ludu Pracującego Chorwacji
- f. 1410 Komisija za kulturne veze s inozemstvom Izvršnog vijeća Sabora Socijalističke Republike Hrvatske (HDA) / Komisja Kontaktów Kulturalnych z Zagranicą przy Radzie Wykonawczej Parlamentu Socjalistycznej Republiki Chorwacji
- f. 1415 Republički sekretarijat za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu Socijalističke Republike Hrvatske (HDA) / Republikański Komitet Oświaty, Kultury, Kultury Fizycznej i Technicznej Socjalistycznej Republiki Chorwacji
- f. 1732 Društvo hrvatskih književnika (HDA) / Stowarzyszenie Literatów Chorwackich
- FNRJ / FLRJ Federativna Narodna Republika Jugoslavija / Federacyjna Ludowa Republika Jugosławii
- GK SSRNH Gradska Konferencija Socijalističkog saveza radnog naroda Hrvatske / Miejska Konferencja Socjalistycznego Związku Ludu Pracującego Chorwacji
- GUKPPIW Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk w Warszawie

² W polskich dokumentach – Związkowa Komisja Łączności Kulturalnej z Zagranicą. Przymiotnik *savezni* tłumaczą jako „federalny”. W polskiej literaturze i dokumentach na ogół tłumaczono go jako „związkowy”, Związkowy Parlament, Związkowa Rada Wykonawcza itd.

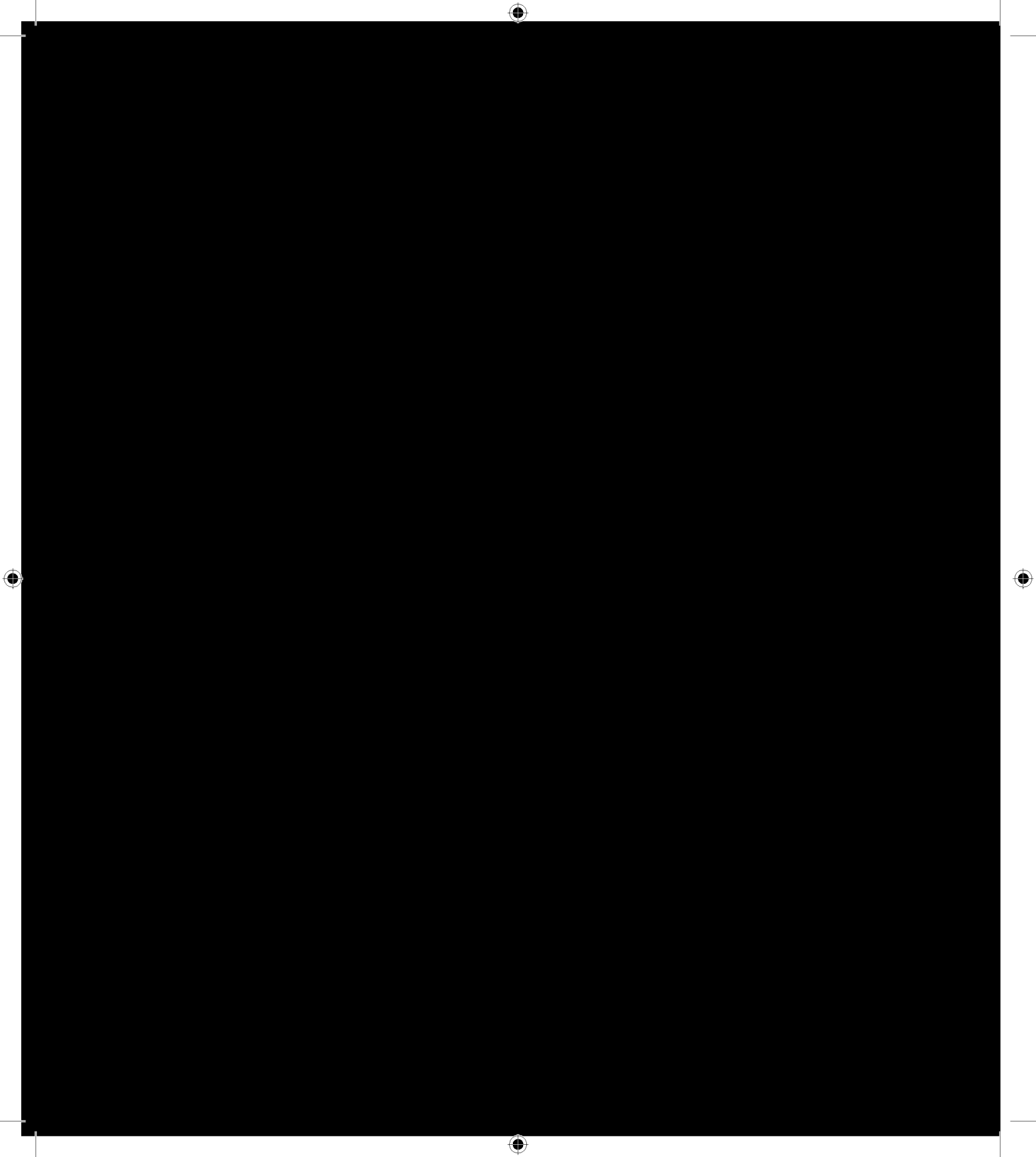
HDA	Hrvatski državni arhiv / Chorwackie Archiwum Państwowe
IBT	Internetowa Baza Traktatowa
JAA	Jugoslovenska Autorska Agencija / Jugosłowiańska Agencja Autorska
k.	kutija (pudełko tekturowe, w którym przechowywane są dokumenty w archiwach)
KC KPJ	Komitet Centralny Komunistycznej Partii Jugosławii
KDL	kraje demokracji ludowej
KKVI SRH	Komisija za kulturne veze s inozemstvom Izvršnog vijeća Sabora SR Hrvatske / Komisja Kontaktów Kulturalnych z Zagranicą przy Radzie Wykonawczej Parlamentu Socjalistycznej Republiki Chorwacji
KWKzZ	Komitet Współpracy Kulturalnej z Zagranicą
KŽ	„Kulturni život”
LnaŚ	„Literatura na Świecie”
MFMW	Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej
MKiS	Ministerstwo Kultury i Sztuki
MKO	Međurepublički koordinacioni odbor za kulturnu i prosvetnu saradnju sa inostranstvom / Międzyrepublikański Komitet Koordynujący Współpracę Kulturalną i Oświatową z Zagranicą
MIP	Ministarstvo inostranih poslova
MRL	„Mały Rocznik Filmowy”
MSZ	Ministerstwo Spraw Zagranicznych
NDH	Nezavisna Država Hrvatska / Niezależne Państwo Chorwackie
NKOJ	Nacionalni komitet oslobođenja Jugoslavije / Narodowy Komitet Wyzwolenia Jugosławii
NOB	narodnooslobodilačka borba / walka narodowowyzwoleńcza
pov. br.	poverljivo br. / tajne nr
PPIE	Państwowe Przedsiębiorstwo Imprez Estradowych
RK SSRNH	Republička Konferencija SSRNH / Republikańska Konferencja SSRNH
RS PKFK	Republički Sekretarijat za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH / Republikański Sekretariat do spraw Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej SRH

SFRJ	Socijalistička Federativna Republika Jugoslavije / Socjalistyczna Federacyjna Republika Jugosławii
SIV	Savezno izvršno veće / Federalna Rada Wykonawcza
SIZ	samoupravna interesna zajednica / samorządowa wspólnota branżowa
SKH	Savez komunista Hrvatske / Związek Komunistów Chorwacji
SKJ	Savez književnika Jugoslavije / Związek Literatów Jugosławii
SKKV	Savezna komisija za kulturne veze sa inostranstvom / Federalna Komisja Kontaktów Kulturalnych z Zagranicą
SK SSRNJ	Savezna Konferencija SSRNJ / Federalna Konferencja SSRNJ
SRH	Socijalistička Republika Hrvatske / Socjalistyczna Republika Chorwacji
SSIP	Savezni sekretarijat za inostrane poslove / Federalny Sekretariat Spraw Zagranicznych
SSRNH	Socijalistički savez radnog naroda Hrvatske / Socjalistyczny Związek Ludu Pracującego Chorwacji
SSRNJ	Socijalistički savez radnih naroda Jugoslavije / Socjalistyczny Związek Ludu Pracującego Jugosławii
t.	teczka
T	„Twórczość”
UKPS	Udruženje književnih prevodilaca Srbije / Stowarzyszenie Tłumaczy Literackich Serbii
UKS	Udruženje književnika Srbije / Stowarzyszenie Literatów Serbii
USIZ	Udružena samoupravna interesna zajednica grada Zagreba / Zespolona Samorządowa Branżowa Wspólnota Miasta Zagrzebia
w.	wiązka
z.	zespół
ZAMS	Savezni zavod za međunarodnu naučnu, prosvetno-kulturnu i tehničku saradnju / Federalny Urząd Współpracy Naukowej, Oświatowo-Kulturalnej i Technicznej z Zagranicą
z. 1	Departament I (AMSZ)
z. 21	Departament Prasy i Informacji (AMSZ)
z. 23	Gabinet Ministra (AMSZ)
z. 175	Komitet Współpracy Kulturalnej z Zagranicą (AAN)
z. 176	Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Jugosłowiańskiej. Zarząd Główny w Warszawie (AAN)
z. 850/16	Wydział Zagraniczny KC PZPR (AAN)

z. 1102 Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk w Warszawie (AAN)
ZAVNOH Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Hrvatske / Krajowa Antyfa-
szystowska Rada Wyzwolenia Narodowego Chorwacji
ZKJ Związek Komunistów Jugosławii
ZLJ³ Związek Literatów Jugosławii

ŽL „Życie Literackie”
ŽS „Życie Słowiańskie”

³ Polski skrót stosuję tylko w przypadku Federalnego Związku Literatów i Związku Komunistów Jugosławii.

Wykaz użytych nazw instytucji w tłumaczeniu na język polski

Agencja Autorska SR Serbii / Autorska agencija za SR Srbiju

Biennale Muzyczne / Muzički biennale

Biurow Agitacji i Propagandy KC KPJ / Uprawa za agitaciju i propagandu CK KPJ

Branżowa Wspólnota Kultury / Interesna zajednica kulture

Chorwacki Fundusz Kultury / Fond za kulturu Hrvatske

Chorwacki Teatr Narodowy / Hrvatsko narodno kazalište

Federalny Sekretariat do spraw Informacji / Savezni sekretarijat za informacije

Federalny Sekretariat Spraw Zagranicznych / Savezni sekretarijat za inostrane poslove

Jugosłowiański Teatr Dramatyczny / Jugoslavensko dramsko pozorište

Komisariat Oświaty NKOJ / Povereništvo za prosvetu NKOJ

Komisja do spraw Kontaktów Międzynarodowych KC ZKJ / Komisija za međunarodne veze
CK SKJ

Komisja do spraw Lokowania Naszych Utworów Literackich Zagranicą ZLJ / Komisija za
plasiranje naših književnih dela u inostranstvu SKJ

Komisja do spraw Propagandy i Działaności Informacyjnej KC ZKJ / Komisija za propagandu
i informativnu djelatnost CK ZKJ

Komisja do spraw Tłumaczenia i Lokowania Jugosłowiańskich Książek Zagranicą ZLJ / Ko-
misija za prevodjenje i plasiranje jugoslovenske knjige u inostranstvu SKJ

Komisja Ideologiczna KC ZKJ / Ideološka Komisija CK SKJ

Komisja Międzynarodowa KC ZKJ / Međunardona komisija Centralnog komiteta CK ZKJ

Komisja Współpracy Międzynarodowej i Współpracy Międzyrepublikańskiej DKH / Komisija
za međurepubličku i međunarodnu suradnju DKH

Komitet Centralny Komunistycznej Partii Jugosławii / Centralni Komitet Komunističke Partije Jugoslavije

Komitet Literatury i Działalności Wydawniczej SKKV / Odbor za književnost i izdavačku delatnost SKKV

Komitet Narodowy Wyzwolenia Jugosławii / Nacionalni komitet oslobođenja Jugoslavije
Komitet Szkolnictwa i Nauki przy Rządzie FNRJ / Komitet za škole i nauku pri vladi FNRJ

Komitet Współpracy z Zagranicą na Obszarze Literatury i Działalności Wydawniczej SKKV /
Odbor za suradnju s inozemstvom na području književnosti i izdavačke djelatnosti SKKV

Komitet Wykonawczy KC ZKJ / Izvršni komitet CK SKJ

Kulturalno-Oświatowa Rada Jugosławii / Kulturno-prosvetno veće Jugoslavije

Ludowa Armia Wyzwolenia Jugosławii / Narodnooslobodilačka vojska Jugoslavije

Międzyrepublikański Fundusz Wspólnych Akcji ZLJ / Međurepublički fond za zajedničku akciju SKJ

Ministerstwo Oświaty DFJ / Ministarstvo prosvete DFJ

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych / Ministarstvo unutrašnjih poslova

Muzeum Rewolucji Narodów Chorwacji / Muzej revolucije naroda Hrvatske

Muzeum Sztuki i Rzemiosła / Muzej za umjetnost i obrt

Prezydium SFRJ / Predsedništvo SFRJ

Rada Federalna Parlamentu SFRJ / Savezno veće Skupštine SFRJ

Rada Miasta Zagrzebia / Skupština grada Zagreba

Rada Nauki i Kultury przy Rządzie FNRJ / Savet za nauku i kulturu Vlade FNRJ

Rada Oświaty i Kultury / Prosvetno-kulturno veće

Rada RK SSRNH do spraw Stosunków i Współpracy Międzynarodowej / Savjet RK SSRNH za međunarodne odnose i suradnju

Rada RK SSRNH do spraw Zwiększania Aktywności w Dziedzinie Kultury i Sztuki / Savjet RK SSRNH za unapređivanje aktivnosti u oblasti kulture i umjetnosti

Republikański Fundusz Rozwijania Działalności Kulturalnej / Republički fond za unapređivanje kulturne djelatnosti

Republikański Komitet Związków z Zagranicą / Republički komitet za odnose s inozemstvom

Republikański Sekretariat Kultury / Republički sekretarijat za kulturu

Republikański Sekretariat Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej Socjalistycznej Republiki Chorwacji / Republički sekretarijat za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu Socijalističke Republike Hrvatske

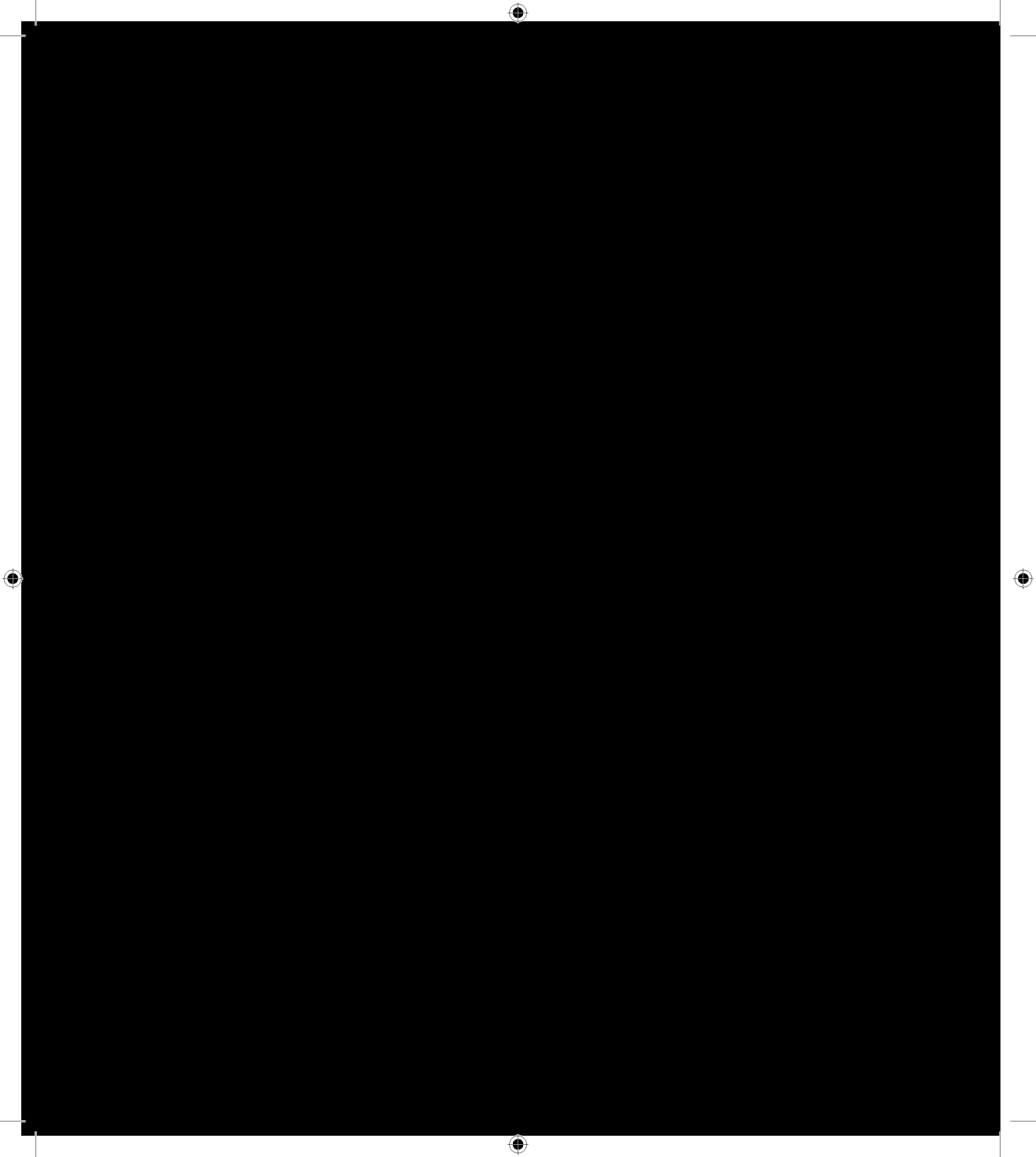
Republikański Zakład Ochrony Środowiska / Republički zavod za zaštitu prirode

Sektor Propagandy Zagranicznej KC KPJ / Sektor propagande za inostranstvo CK KPJ
Serbskie Towarzystwo Filozoficzne / Srpsko filozofsko društvo
Stowarzyszenie Artystów Muzyków Chorwacji / Udruženje muzičkih umjetnika Hrvatske
Studio Filmu Rysunkowego Zagreb filma / Studio za crtani film Zagreb filma

teatr lalek / kazalište lutaka

Wspólna Służba JAA / Zajednička služba JAA
Wspólnota Kulturalno-Oświatowa Jugosławii / Kulturno-prosvetna zajednica Jugoslavije
Wydział Kontaktów Kulturalnych z Zagranicą Komitetu Kultury i Sztuki / Odeljenje za kulturne veze sa inostranstvom Komiteta za kulturu i umetnost
Wydział Kontaktów Naukowych i Kulturalnych z Zagranicą / Odeljenje za naučne i kulturne veze sa inostranstvom
Wydział Polityki Zagranicznej KC KPJ / Spoljnopoličko odeljenje CK KPJ
Wydział Prasy i Informacji DSIP / Odeljenje za štampu i informacije DSIP
Wydział Propagandy i Agitacji KC KPJ / Odeljenje za propagandu i agitaciju CK KPJ
Wydział Propagandy Zagranicznej KC KPJ / Odeljenje za propagandu u inostranstvu CK KPJ
Wydział Współpracy Kulturalnej i Oświatowej w Federalnym Urzędzie Międzynarodowej Współpracy Naukowej, Oświatowo-Kulturalnej i Technicznej / Odeljenje za kulturnu i prosvetnu saradnju u Saveznom zavodu za međunarodnu naučnu, prosvetno-kulturnu i tehničku saradnju

Zagrzebcsy Soliści / Zagrebački solisti
Zagrebska Szkoła Filmu Rysunkowego / Zagrebačka škola crtanog filma
Zagrebski Teatr Młodych / Zagrebačko kazalište mladih
Zakład Kultury Chorwacji / Zavod za kulturu Hrvatske
Związek Architektów Jugosławii / Savez arhitekata Jugoslavije
Związek Artystów Muzyków Jugosławii / Savez muzičkih umetnika Jugoslavije
Związek Artystów Plastyków Jugosławii / Savez likovnih umetnika Jugoslavije
Związek Kompozytorów Jugosławii / Savez kompozitora Jugoslavije
Związek Kulturalno-Oświatowych Wspólnot Jugosławii / Savez kulturno-prosvetnih zajednica Jugoslavije
Związek Organizacji Kulturalnych Słowenii / Savez kulturnih organizacija Slovenije
Związek Społeczno-Oświatowych Stowarzyszeń Serbii / Savez društveno-prosvetnih društava Srbije
Związek Tłumaczy Literackich Jugosławii / Savez književnih prevodilaca Jugoslavije

Indeks osobowy

Abramow-Nevery Jarosław 222, 742
 Adamczyk Maria 339, 575, 627–628, 681, 800
 Adamczyk Stanisław 279
Adamski Jan 701
 Ady Endre 352
Afrić Vjekoslav 733
Ajdić Alojz 785
 Aleksandar I Karađorđević (Karadziordziewicz)
 531
 Alekson Vidhya 35
 Alfirević Frano 463, 594, 639, 692
Anczyc Władysław Ludwik 672
Andersen Hans Christian 763
 Andrejević Đorđe Kuna 124, 797
 Andrić Ivo 103, 111, 114, 116, 136–137, 153, 154,
 156–157, 170, 175–176, 204, 227–228, 234, 250,
 254, 258, 327, 334, 335, 350, 352, 355, 364, 501,
 544
 Andrić Nikola 657
 Andrzejewski Jerzy 290
Antolčić Ivan 759, 765
 Antonioni Michelangelo 357, 361
 Aragon Louisa 361
Aralica Ivan 644

¹ Kursywą zaznaczam nazwiska osób, które występują tylko w opisie bibliograficznym lub w drugiej części książki.

Armani Ante 528
Arnič Blaž 733
Arsovski Mihajlo 769
 Artowski Stefan 161, 573, 581, 734
 Artuković Andrija 510, 718
Arwanitidis Christos 643
 Asanović Sreten 432–433, 566
Asić Drago 787
 Auderska Halina
 Augustinčić Antun 103, 122, 250–251, 660–661,
 778, 799, 802
 Avramović Miodrag 299

Babaja Ante 755, 762
Babić Bogdan 741
Babić Dubravka 786
 Babić Goran 408, 461, 463, 473, 595, 637, 639,
 645, 686, 713, 770, 774, 779
 Babić Nikola 302, 443, 759, 767, 775
 Babukić Vjekoslav 511, 699, 726
Babula Elzbieta 645
 Bach Johann Sebastian 218, 741, 743, 754
Baczyński Jerzy (ba) 567
 Badalić Josip 132
 Bagić Krešimir 389, 561
 Baica Joško 440, 776, 802
 Baird Tadeusz 329, 587, 755, 800
Bajdor Jerzy 703
Bakić Vojin 661, 736

- Balažević Ivan* 802
Balbus-Kuciowa (także *Balbus*) *Maria* 387, 475, 524, 567, 716, 723
Balcerzan Edward 40, 44, 46, 58, 561, 564
Balen Šime 132, 759
Baljković Aleksander 211
Balmusz K. 170
Balog Zvonimir 463, 595, 447, 629, 703, 762, 779, 802
Baltyn Hanna (hb) 495, 571
Baluch Jacek (JB) 387, 463, 605
Banac Ivo 151–152, 277–278, 398, 561
Banda Sonja 409
Banković Branko 787
Barac Antun 112, 132, 379, 387, 529–530, 664, 682, 684, 692–693, 698, 726, 733
Baraković Juraj 475, 692
Baranović Krešimir 741
Baranow L. 170, 560
Baranowicz Jan 621
Baranowska Agnieszka 52, 694, 696
Baranowski Michał 739
Barańczak Stanisław 463, 601, 603
Barbieri Veljko 645
Barbjeri Željko 707
Barecki Andrzej 803
Barišić Petar 779
Barković Josip 703, 712
Barnaś Kazimierz 749
Barrault Jean Louis 767
Bartelski Lesław 458
Bartók Béla 754
Bartoszewicz Albert 706, 712
Bartoszewicz Bolesław (B.B.) 227, 574, 668, 677
Bartoszewski Władysław 539, 558
Basaj Mieczysław 671, 722–724, 726, 727
Bassnett Susan 5, 28, 561
Batić Vojin 213
Batowski Henryk (hb) 131, 134, 135, 259, 487, 521, 560, 573, 657, 661, 664, 666
Batušić Slavko 693
Bauer Branko 218, 256, 300, 736, 744, 747
Bauman Janina 65, 561
Bauman Zygmunt 65, 561
Bazielich Wiktor 121–125, 573, 618, 619, 620, 621, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 666
Bazielichówna Barbara (także) *Bazielich Barbara* 271, 308, 561, 667
Bazylewicz Tomasz 166, 574
Bazyłow Ludwik 699, 720
Bqbol Jerzy 706
Bąk Krystyna 59, 382, 383, 466–467, 567, 592, 594, 607–608, 687, 689, 690, 694, 713–714, 717, 778
Beban Breda 780
Bechler Helena 622
Bečković Matija 508
Bednarczuk Monika 245, 572
Beethoven Ludwig van 218, 743, 745, 750, 754
Begić Midhat 194, 196
Begić Muhidin 487
Bego Marin 256, 670
Begović Milan 329, 334, 463, 585, 595, 619, 692, 695, 698, 705, 713
Begović Sead 461, 788
Beker Miroslav 507, 704
Belan Branko 462, 465, 469, 472, 518, 588, 637, 700, 703, 768, 803–804
Beltram Emilija 405, 555
Benešić Julije 52, 105, 106, 111–113, 121, 124, 134, 227, 231, 246–247, 250, 270–271, 369, 463–465, 470, 472, 476, 491, 595, 608, 640–641, 646, 657–662, 665–668, 676, 685, 687, 689, 692, 703, 705, 712, 715–717, 719, 721, 726, 733, 782, 804
Benko Ladislav 738
Beran Jan 312, 749
Berbelicki Władysław 726
Bereza Henryk 60, 238, 337, 567, 671, 690, 694, 752
Bereza Nikša 304
Bergman Ingmar 357
Berković Zvonimir 301, 357, 681, 752, 754, 761, 800

Bernardić Dragutin 218, 741
 Bersa Blagoje 107, 734
 Bertolucci Bernardo 361
Bessert Zbigniew 746
 Beylin Karolina 310, 567, 665, 675
Bębenek Stanisław 731
Bida Antoni 166, 574
Biedka Eugeniusz 682
Biegańska Maria 803
Bielawska Hanna 722
 Bielska-Tworowska Leokadia 129, 661, 798
 Bieńkowski Zbigniew 229, 231–232, 463–464, 583, 595–596, 603, 610–612, 637, 650
Biernacki Andrzej (Abe) 719
 Bierut Bolesław 15
Biesiada Jacek 731
 Bihalji-Merin Oto 111, 116, 352
 Bikont Anna 18, 112, 561
Biller Vjera 786
 Bilopavlović Tito 371, 461, 463, 595, 637, 643, 686, 766
Bilosinić Tomislav Marijan 708
Bilski Stanisław
 Biti Vladimir 529, 714
Bizet Georges 750
 Blaće Marijan 763
Blažeković Milan 788
 Blažetin Stjepan 169
Blažević Ivan 784
Blažević Neda 629
Blicharzówna Stanisława 131, 574
Blumówna Helena 661
 Błażewicz Olgierd (O.B.) 447–448, 569, 720
Błeszyński Jan 779
 Bobaljević-Mišetić Sabo 464, 612, 628, 650, 681, 683
Bobanović-Čolić Emil 784
 Bobrownicka Maria 271, 475, 672–673, 688, 692, 705–706, 713, 723
Boccherini Luigi 748
Bogašinić Petar 707
 Bogišić Rafo 527

Bogusławski Antoni 113, 381, 588, 761
 Bohanec Franček 234
Bokszczanin Maria 682
 Bolecki Włodzimierz 57, 561
Bolz Bogdan 673
Bołtuć Irena 687
Borčić Vesna 735
Borčić Željko 769
Borowiec-Fiuto (także Fiuto) Aleksandra 722, 724
Boryś Wiesław 715, 720
 Bošković Ruđer 128, 164, 689
 Boškovski Jovan 234
 Bošnjak Branimir 371, 459, 461, 463, 555, 595, 686, 771
Botić Luka 692
Bourek Zlatko 752
 Boy-Żeleński Tadeusz 374
Boyd John 167, 560
 Božić Mirko 46, 204, 234, 236, 237–238, 266, 269, 465, 468, 582, 592–593, 622, 625, 665, 670–671, 673, 692, 705, 710, 741, 771, 775, 799, 803
Brahms Johannes 739, 741
Brajković Berislav 755
 Brajlo Miša 211
 Brandys Marian 245, 662
Braović Sonja 784
 Bratec Milan 420, 566
Bratkowska Bożena 801
Brčić Stjepan 769, 773
 Brešan (także Breszan) Ivo 373, 429, 443–444, 445–446, 476, 482, 491, 495–496, 506, 533, 543, 609, 634, 641, 689, 697–698, 701, 704–705, 707–708, 710, 714, 716, 718–719, 722, 725, 727, 767, 769, 771–777, 779, 781, 783, 785, 787, 789, 802, 804, 824, 828
Brezovački Tito 692
 Brezniew Leonid 83
Brić Ignjat Alojzije 726
 Brić-Mažuranić Ivana 462, 466, 588, 425, 704, 715, 752, 768, 772, 803
 Brosz Antoni 229, 257, 583, 584, 617–621, 625, 626

Broz Aleksandar (Mišo) 478
Broz Pavao 673
 Broz-Budisavljević Jovanka 359
 Broz-Tito Josip 15, 16, 20, 73, 82–83, 98, 106,
 114, 121, 131, 133, 135, 144, 149, 151, 167–170,
 172–174, 185–187, 244–245, 277–279, 312, 342,
 344, 345–349, 357, 358, 359, 396–399, 476–479,
 496–497, 501, 531, 532, 540–541, 721, 798, 801
Bruci Rudolf 767
Brumer Jože 765
Brückner Aleksander
Bryczyński Władysław 799, 804
Brzechwa Jan 738–739, 742, 749, 751, 757, 760, 777
 Brzeziński Zbigniew 72, 561
 Brzostowiecka Maria 450, 567, 710
 Brzozowski Stanisław 511
 Buczacki Emir
Buczowska-Parma Śnieżana 714
 Buczkówna Mieczysława 229, 231, 583, 672
 Bućan Boris 305, 439, 442, 756, 759, 762, 765,
 769, 773, 776, 782, 802
Budak Mile 657
 Budak Pero 351, 673, 678
Budinić Šimun 689, 722
Budislavić Tomo 707
Bugajski Leszek (L.B.) 726
Bugajski Stanisław 746
 Buist Vincent 346
 Bukovac Vlaho 116
 Bukowski Piotr 28, 561, 563
Buktenica Eugen 740
 Bukvić Amir 789
 Bulajić Veljko 218, 442, 738, 742, 755, 758, 770
 Bulatović Miodrag 334, 434, 459, 477, 508–509,
 544
Buljan Mirjana 632
 Bunić Branko 305, 759, 762
 Bunić-Vučić (także Bunić, Bunić-Vučičević)
 Ivan 464, 475, 610, 649, 650, 692, 722
 Burek Tomasz 55–56, 561
 Burton Richard 357–359, 801

Burzyński Roman 802
 Buski Tadeusz 691
Buszewicz Maciej 804
Butković Josip 782, 786
 Buzić-Ljubičić Rajna 442, 776, 782
 Bystroń Jan Stanisław 33, 561
Calvino Italo 527
 Car-Emin Viktor 329, 585, 624, 659, 675, 692
Carić Marin 707
Cavallin Giovanni 764
 Centkiewicz Czesław
 Cesarec August 124, 132, 136, 475, 617, 618, 659–
 660, 678, 692, 700, 705, 711–712, 724
 Cesarić Dobriša 232, 463, 470, 502–503, 582, 595,
 641, 643, 665, 692, 698, 709
 Cettineo Ante 116, 131, 617–618, 620, 797
Charnicki J.F. 669
 Chirico Giorgio de 363
Chmieleńska Hanna 644
Chmielewski Jerzy 540, 592, 608, 635
Chmielowski J. 649
Chmura Piotr 660
Chociszewski Józef 672
Chojnacki Antoni 33, 565
Choładowski Waldemar 703
 Chopin Fryderyk 451, 750, 754
Chrostowska Halina 581
 Chruszczow Nikita 82, 244, 293
Chruściel K. 799
 Chrzanowska Anna 541
Chudy Tadeusz 644
Chynowski Paweł 708
 Ciborowski Adolf 277, 487
 Cichońska Maria 48, 561
Cieply Stefan 694
Cieślewicz Roman 798
 Cieślowski Jerzy 216, 567
Cihlar-Nehajev Milutin 692
 Ćirić-Straszyńska Danuta (także Ćirić) (Dcs, dcs,
 D.C.) 50, 52, 54, 175, 179, 334, 336, 339, 366,

368–371, 376, 407–408, 451, 453, 469, 470, 476,
487, 491, 521, 544, 545, 560, 566, 571, 572, 574,
586, 587, 588, 590–592, 607–608, 625–628,
630, 637, 640–641, 644, 646, 652, 674, 682–
683, 686–688, 690, 694–695, 697, 699, 703,
705, 706, 712, 715, 718–720, 727, 752, 760, 763,
773, 781–782, 824, 828
Ciulli Roberto 484
Clouzot Henri Georges 255
Crijević (Cervinus Aelius Lampridius) Ilija 464,
610, 650, 686, 692
Croce Benedetto 510
Crvenčanin Vera 311, 760
Csapláros István 684
Csató Justyna 721
Csorba Tibor 668
Curtius Ernst Robert 356
Curzio Malaparte 509
Cvijetković-Kurelec Vesna 491–492, 717
Cvijić Jovan 136
Cvitan Dalibor 367, 369, 463, 596, 632, 643, 678
Cvitan Viktor 627
Cvjetičanin Biserka 72, 563
Cybulski Bohdan 771
Cyrankiewicz Józef 83
Cyril (Konstantyn), św. 135, 137
Cytowska Maria 681, 684
Czachowska Jadwiga 731
Czajkowski Piotr 743
Czapik Barbara (także *Czapik-Lityńska*) 475, 723,
725, 727
Czapińska Wiesława 705
Czapow Czesław 15
Czapski Wiesław 802
Czarnecka Julia 699
Czarnik Oskar Stanisław 146–147, 561
Czczot Andrzej 607
Czeszko Bogdan 717
Czojanowicz Vojo (właśc. *Čolanović Voja*) 355, 574, 679
Czubacki Romuald 300, 461
Czubalowa Wiesława 718

Czuma Mieczysław 624, 627
Czyż Jolanta 710

Čačinovič-Puhovski Nadežda 528
Čaće Ive 778
Čale Frane 362, 522
Čapek (także Czapek) Karel 510
Čašule Kole 459
Čečuk Slavenka 752
Čedomil Jakša 672
Čengić Enes 501
Čerkez Vladimir 626–627
Čingo Živko 327, 355
Čiplić Bogdanka 110, 119–120, 153–154, 555
Čokić Husein 300, 747
Čolak Slavica 629
Čolaković Rodoljub 144
Črnja Zvane 499, 696
Čubek Nedjeljko 780
Čubranović Andrija (właśc. Pelegrinović
Mikša) 113, 627, 681
Čudina Marija 463, 596, 621
Čuić Stjepan 645, 707
Čvrljak Mate 784

Čirlić Branko (także Branislav, Bronislav) 267,
329, 334, 574, 585, 659, 664, 748, 750, 767, 801
Čirlić Dorota Jovanka (djč) 54, 373, 493–496, 571,
574, 609, 636, 705, 711, 713, 720, 726
Ćopić (także Ciopić) Branko 106, 234, 270
Ćosić Dobrica 678

Dabac Tošo 738
Dabčević-Kučar Savka 347
Daljević Milan 480
Đalski (także Djalski, Gjalski) Ksaver Šandor 271,
384, 673, 682, 694
Danecki Ryszard 652, 720
Danielewska Łucja 489, 575, 648–649, 651, 652,
725, 727
Danilczyk Halina 468, 567, 574, 720

- Dankowicz Aleksander* 667
d'Annunzio Gabriele 259
Danon Oskar 103
Dante Alighieri 178
Darasz Zdzisław 475, 723
Darowski Andrzej 803
Davičo Oskar 153, 158, 204, 290
Dawidowicz Bella 750
Dąbek-Wigrowa Teresa 592, 719, 722
Dąbrowska Maria 20, 235, 344
Dąbrowska-Partyka (także *Dąbrowska*) *Maria*
387, 463, 467, 475, 520–521, 525–526, 544, 558,
562, 567, 595, 597, 599, 602–604, 609, 629, 636,
645, 647, 691, 698, 709–711, 714, 723, 724, 726,
783, 824
Dąbrowski Bronisław 668
Dąbrowski Grzegorz Adam 98, 538, 557–558
Dąbrowski Waldemar 409, 555
Debelić Nikola 453, 766
Debussy Claude 755, 787
Dedić Arsen 687, 715
Dedijer Vladimir 172, 720
Dedinac Milan 194, 232
Degel Nada 759, 763
Delić Stipe 764
Dembińska Zofia 154
Demeter Dimitrije 381, 683, 692
Demović Mijo 780
Depope Anton 784
Depope Mihovil 784
Deptuszewski Stefan 308, 757
Derrida Jacques 529
Desnica Vladan 60, 200, 233–234, 236, 238–239,
254, 269, 329, 334, 336, 341, 360, 362, 364–365,
374, 377–378, 387, 475, 509–510, 545, 582,
585–586, 620, 623–624, 627, 629, 667, 671, 675,
679, 680, 682–685, 692, 698, 712, 718, 741, 745,
755, 799, 801, 825, 828
Dešpalj Pavle 329
Dešpalj Valter 453, 776
Detoni Dubravko 453, 539, 735, 753, 758, 764,
768, 776
Detoni Marijan 735, 753
Devčić Natko 217, 739
Dević Sanja 787
Deželić Velimir 662
Dębek Jan J. 697
Đilas (także *Džilas* i *Džilas*) *Milovan* 16, 20, 170,
174, 282, 329, 348–349, 502
Dimić Ljubodrag 77, 562
Divković Matija 692
Dizdar Mak 369, 370, 463, 513, 596, 626, 629, 632,
634, 639, 646, 691
Djalski Ksaver Šandor 376, 672, 692, 696, 710,
726
Djokić R. 676
Djonović Marko 194
Długosz Aleksander 746
Dmitruk Krzysztof 30
Dobrović Juraj 756
Dogan Boris 305, 748, 759
Doknić Branka (Докнић Бранка) 78–79, 93–96,
102–103, 144, 148, 150–151, 541, 555–558, 562
Dolanc Stane 479
Dolecki Zbigniew 702
Dolenčić Krešimir 787
Dolenec Francina 305, 748, 754
Domjanić Dragutin 463, 596, 649, 662, 692, 713, 726
Donadini Ulderiko 524, 700
Donat Branimir 366–367, 513, 682, 696
Dončević Ivan 116, 233, 240, 585, 617–622, 674,
684
Đorđić Ignjat 693
Doroszewski Witold 693
Dostojewski Fiodor 255, 468, 703
Došek Fred 453, 764, 768
Dovjak-Matković Blanka 472, 641, 643
Dovniković Borivoj 302, 750, 753, 759, 766, 773
Drabina Jan 308, 564
Dragić Nedjeljko 752, 766
Dragojević Danijel 370, 489, 645, 648, 682
Dragović Milorad N. 540
Drašković Janko 692
Drewnowski Tadeusz 558, 678

Drinković Slavomir 780
Drozdowski Bohdan 512, 609, 636
Drvar Zvonimir 627
Drzewicz Wiesław 799
Držić Džore 464, 610, 627, 650, 692
Držić Marin 188, 221, 223–224, 259, 260, 261–
 263, 266, 310–312, 350–351, 382, 429, 464, 473,
 482–483, 492–493, 522, 611, 664, 668, 672, 675,
 677, 680–683, 685, 689, 692, 700, 705, 708, 712,
 715, 737–739, 742, 749, 751, 757, 760, 762, 769,
 777
Duda Bonaventura 649
Dujmić Ante 764
Dukanović Alija (ad, Ad) 54, 58, 130, 153, 175–179,
 200, 229, 233–234, 240, 268, 270, 310, 329,
 334, 335, 336, 339, 359–368, 370, 380, 388,
 391, 463–464, 466, 467, 476, 496–511, 512–515,
 544, 565, 567, 574, 584–587, 590–591, 599, 607,
 619, 622, 626, 635–637, 662, 667, 671, 674, 676,
 678–682, 684, 686, 688, 691, 695–696, 698–
 699, 701, 704, 711, 713–716, 718, 721, 744, 746,
 749, 760, 763, 768, 781, 801, 804, 824, 828
Dukić Ante 619, 620
Dulas-Vukadinović Mirosława 350, 560
Durbešić Tomislav 721, 752
Đurđević Ignjat 464, 611, 689, 692, 707
Đurđević Stijepo 464, 611, 650, 692
Đurković-Jakšić Ljubomir 688, 699, 715
Đurišin Dionýz 27
Dvořák Antoni 787
Dybciak Krzysztof 54, 55, 561, 562
Dzierżawska Urszula (ud) 679, 685
Dzierżyc-Sypniewska (także Dzierżyc) Barbara
 382–383, 567, 689–691, 694, 696
Džadžić Petar 501
Džamonja Dušan 736
Džilas Milovan zob. *Đilas Milovan*
Džuritić Natalija 299
E
Eberhardt Konrad 223, 262–263, 312, 567, 687
Eco Umberto 724
Eekamn Thomas 529, 682

Einstein Albert 510
Ekiert Janusz 451, 562
Ekl Wanda 439
Elektrowicz Leszek (L.E.) 351, 571, 686, 693
Elimov Risto 196
Emili Igor 738
Engensfeld Mladen 362, 710
Escarpit Robert 30, 34, 37, 562
Eustachiewicz Lesław 373, 567, 684
F
Fadiejew Aleksander 112
Falout Željko 370, 643, 683
Fast Piotr 20, 58, 80, 561, 564, 565
Fatur Jadranka 780
Faulkner William 337
Fedor Ličina 754
Felczak Wacław 475, 562, 716
Feleszko Kazimierz 31, 565
Feller Miroslav 667
Fellini Federico 255
Ferster Karol 799
Fiamengo Jakša 637
Ficowski Jerzy 231, 464, 610–612, 650, 651
Fiedosiejew Jerzy M. 561, 703
Fik Marta 15, 16, 562, 701
Filipič Lojze 373
Filipović Dražen 784
Filjak Ranko 304, 750
Finci Eli 194
Fir Aleksandar 481
Fish Stanley 5, 562
Fišer Ernest 459, 461, 633, 693, 773, 785
Fiuto Aleksandra zob. *Borowiec-Fiuto A.*
Flaker Aleksandar 356, 356, 385–386, 526, 574,
 676, 681, 689, 704, 708, 715, 721, 724
Flaszen Ludwik 671
Flukowski Stefan 229, 584
Fogi Ivan 673
Fornalczyk Feliks 675
Fotez Marko 188–190, 262, 311, 492, 562, 574,
 674, 701, 703, 705, 737, 739, 742, 747, 751, 757,
 760, 777, 798

- Frait Božidarka 300, 747
 France Anatole 343
 Franck César 218
 Franičević Marin 103, 116, 124, 131, 136, 229, 257,
 463, 498–499, 582, 596, 617–619, 621, 644, 667,
 686, 692, 695, 718
 Franičević-Pločar Jure 229, 372, 425, 463, 475,
 493, 513, 582, 596, 621–622, 629, 635, 644, 692,
 703, 712
 Frančić Mirosław 381, 472, 572, 679, 683, 695
 Frančić Vilim 113, 131, 134, 136, 270–271, 472,
 572, 574, 617–618, 657–661, 666, 669, 670, 691,
 797
 Frangeš Ivo 356, 381, 385, 499, 501, 527, 667, 678,
 681–682, 685, 695, 711
 Franić Severin M. 493
Frankopan Fran Krsto 692
Frankowska Božena 717
Frasik Józef Andrzej 678
 Frąckiewicz R. 398, 555
Frąckiewicz-Rutkowska (także Frąckiewicz) Zofia
 (ZOF) 693, 725
 Fredro Aleksander 270
 Freishorn Renata 302, 751
Freudenreich Emilia 803
Freudenreich Wojciech 801
 Fribec Krešimir 217, 304, 741, 743, 745, 800
Frybes Stanisław 682
 Frycz Jan 449, 567, 708
 Furtinger Zvonimir 465, 609, 785, 787, 804
 Fügen Hans Norbert 30, 33, 562

Gadomski Romuald 258, 574, 673
Gaj Ljudevit 692, 726
Galac Djuro 681
 Galica Ljudevit 255
Gallo Bernardino 725
Galogaža Slobodan 622
 Galjuf Marko Faustin (Gagliuffius Marcus Fausti-
 nus) 464, 611
 Galović Fran 463, 596, 681, 683, 692, 695

 Gałązka Wojciech 463, 604
 Gałczyński Konstanty Ildefons 45, 147
Gamulin Grgo 673
 Ganza Mate 463, 597
Garbolińska M. (MAG.) 712
Gardaš Ante 640
Garlicki Andrzej (a.g.) 720
 Garsztecka Ewa 213, 567
 Gašparović Darko 529, 570, 708
Gašparović Zdenko 773
Gavarić D. 707
 Gavella Branko 255, 264, 492, 703, 705
Gavran Miro 721
Gavrin Branko 738
Gawlik Jan Paweł (pseud. Obserwator) 718
Gaworski Henryk 635
 Gawriłow J. 250, 574, 662
 Gazda Grzegorz 248, 562
 Gąsiorowski Krzysztof 459
Gecan Vilko 786
 Generalić Ivan 352, 704, 707, 740, 754
 Generalić Josip 513, 707
 Genette Gerard 43
Georgijević (Đurđević) Bartol 671, 701
 Georgijević Krešimir 382, 530, 689
 Georgijewski Ljubiša 494, 574, 714
Gervais Drago 692
Getter Ewa 637–638
 Giedroyc Jerzy 20, 244, 531, 558
 Gierek Edward 540
Gillera Agaton 672
 Gizela Jerzy 463, 596
 Gjanković Zdenka 74
 Gjalski (także Đalski) Ksaver Šandor
 Gjardov Igor 288, 304, 754, 758
 Glih Oton 213, 736
 Glišić Slobodanka 149, 279, 399, 563
 Gluck Leopold 113, 470, 574, 717
Glumac Sergije 735
Glunčić-Bužanić Vinka 563
 Gluščević Obrad 443, 766

- Gluščević Zoran* 673
Gładyszewski Ludwik 638
Głogowski Krzysztof 701
Głomb Krzysztof 718
Głowacka Małgorzata 527, 567, 592, 639, 640–641, 703, 709
Głowacz Mieczysław 623
Głowiński Michał 10, 39, 48, 54, 56, 164, 185, 561, 562
Gmurek Jerzy 98, 538, 557–558
Gnypowa Bogumiła 594, 610, 788
Goczoł Jan 369
Gogolewski Ignacy 491
Goldbergowa Krystyna 355, 574, 676
Goldoni Carlo 263
Goldstein Albert 637
Goldstein Ivo 407, 572, 637
Goleniszczewa-Kutuzowa I.I. 172
Golik Krešo 736, 756, 764
Goliński Leszek 222, 567, 670
Golob Zvonimir 229, 372, 463, 582, 597, 629, 718
Golub Ivan 508, 715
Gołubowicz Branka 167, 576
Gombač Branko 311, 677, 749, 751
Gombrowicz Witold 245, 511
Gomułka Władysław 10, 83, 185–186, 280, 345
Gordić Slavko 507
Gordziejewski Andrzej 525, 572, 699
Goreniowa Anna 701
Gorjan Zlatko 227, 351, 463, 574, 597, 625–626, 637, 668, 699, 737
Gorki Maksim 490
Gorki Žuvela 769, 782
Gos Jerzy 383, 567, 607, 632, 644, 688, 691
Gościk Beata 725
Gotovac Jakov 107, 733, 735, 739
Gotovac Vlado 365, 463, 597, 623, 629, 642, 645
Grabovac Filip 692
Grabowska Alina 223, 567, 668
Grabowska Ewa 780, 781, 785, 788
Grabowski Bronisław 271, 384, 672
Grabowski Tadeusz Stanisław 113, 270, 271, 388, 662, 684, 731
Graciotti Sante 271, 672
Gradis Zdenko 735
Grajewski Wincenty 701
Gramsci Antonio 32
Grba Nedeljko 781
Grbac Željko 77, 562
Grčević Mladen 738
Grčko Slavko 784
Greń Zygmunt 260, 351, 567–568, 800
Grgas Dragutin 780
Grgić Zlatko 302, 750, 752
Grieg Edvard 752, 783
Grlić Rajko 442, 443, 486, 570, 721
Grochowiak Stanisław 635
Grodzicki August 668, 675, 686
Gromyko Andriej 293
Groniecka Janina 657
Groński Ryszard Marek (F.Z.K.) 701
Groo Jolanta 340, 623–626, 678
Grot Zdzisław 715
Grubecki Jan 165, 574
Gruca Jerzy 776
Gruszecka Janina 659
Grzelecki Stanisław (stg) 450, 570, 710–711
Grześcak Marian 463, 489, 590–591, 598, 600, 637, 639, 642, 644, 647, 696
Gržetić Ante 754
Guberin Petar 667
Gudelj Petar 649
Gumowski Marek 686
Gundulić Ivan 113, 128, 135, 271, 376, 382, 464, 524–525, 531, 611, 658, 662, 664, 668, 670, 673–674, 683, 689, 692–693, 695, 697, 705, 707, 710, 726–727
Gušić Branimir 133
Gut Tomasz 23
Gvozdanović Radivoj 773
Gvozdić Pavica 304, 539, 748, 754
Gzella Leszek 308–309, 568, 677

H*aa*k Jarosław 725
 Haas Agnieszka 59, 562
Habdelić Juraj 692
 Hadžagić Muzafer 566
 Hadžić Fadil 429, 447, 482–484, 673, 697, 708,
 714, 720, 756, 759, 777, 780–781, 785, 788
 Hajnicz Artur 240, 242–243, 571, 799
 Halbersztat Piotr 450–451, 568, 711
 Hamm Josip 270, 664, 689, 726
Harambašić August 692
Hart Gabriel 658
 Hausbrandt Andrzej 483, 571, 680, 695
Haydn Joseph 776
Hećimović Branko 679, 685
 Hegedušić Krsto 213, 361, 700, 736, 754
Hektorović Petar 680, 685–686, 692
Henkel Barbara 698
Henigsmann Slavko 769
 Hercigonja Eduard 527
 Hergešić Ivo 385
 Herling-Grudziński Gustaw 20, 349, 558
Herman Oskar 778
 Heydel Magda 20, 561, 563
 Hidža Đuro 464, 611
 Hillar Małgorzata 268
 Hłasko Marek 379
 Hofman Ivan (Хофман Иван) 78–79, 93–94, 102,
 144, 148, 160, 541, 555–558, 562, 572
 Hofman Iwona 245–246
Hopfinger Marta 40, 563, 564
Horkić Dragutin 627, 644
 Horodyński Jerzy 231
Horvat B. 662
 Horvat Joža 132, 475, 594, 661, 664, 703, 710,
 712, 718, 778, 804
 Horvat Milan 107, 108, 217, 539, 733, 737, 797
 Horvat Miljenko 305, 748
Horvat Stanko 754, 756
 Horvatić Dubravko 370, 463, 597, 633, 637, 683,
 693
Hrčić Fran 681, 683

Hristić Jovan 492, 574, 705
 Hristić Stevan 107, 733
Hryniewicz Marek 706
Hutinec Ana 763

Ibsen Henrik 490
Idziński Marcin 779
Ihnatowicz Maria 803
Ilešić Fran 657, 699
Ilić I. 679
 Iłakowiczówna Kazimiera 231
 Iredyński Ireneusz 379
Irzyk Zbigniew 676
 Isaković Antonije 326, 477
 Ivanac Ivica 466, 492, 609, 705, 722, 787, 804
 Ivančan Dubravko 229, 463, 597, 644
 Ivančić Ljubo 305, 748
Ivančić Nina 780
 Ivanda Branko 303, 756, 777, 800
 Ivanišević Drago 194, 196, 229, 285–286, 329,
 371, 496, 512–513, 556, 582, 587, 597, 635, 637,
 645, 647, 665, 673, 687, 692, 700, 710, 713–714,
 800, 804
Ivanišin Nikola 700
 Ivanji Ivan 436, 438, 459, 556
 Iveković Rada 528, 724, 765
Iveković Sanja 765
Iveljić Nada 640
 Ivšić Radovan 473, 700, 713
Ivšić Stjepan 678
 Iwaszkiewicz Jarosław 20, 176–177, 228–230,
 574, 582, 584

Jackiewicz Aleksander 357, 568, 681
 Jackiewicz Wiktor 264
Jacyna Andrzej 705
 Jagić Vatroslav 132, 692, 726
Jakelić Petar 754, 759, 762
 Jakobson Roman 28
Jakovljević S. 659
 Jakóbiec Marian 386–387, 572, 662, 720

Jakóbiec-Semkowowa Milica 720
Jakubowska Jadwiga 701
Janaszek-Ivaničková Halina 469, 568, 592, 700,
 702, 709, 711–712, 721, 722, 723
Janecka Leonia 587, 801
Janevski Slavko 196
Janic Marta 765
Janigro Antonio 218, 255, 304, 744, 748
Janion Maria 688, 690
Janisławska-Mazurkiewicz Elżbieta 722
Janković (także Jankowicz) Andrzej 340, 351,
 355, 571, 574, 623–626, 676
Janković Dara 211
Jankowska Barbara 448, 524, 568, 708
Jankowski Edmund 682
Jankowski Ludwik 223, 568
Janowicz Leon 671, 687, 690
Janowski Witold 802
Jarozewicz-Kleindienst Barbara 525, 568, 688,
 699
Jarozewicz Piotr 246
Jaruzelski Wojciech 397
Jasielski Józef 774, 779
Jasieński Bruno 511
Jastrun Mieczysław 20, 229, 231, 584
Jastrzębiec-Kozłowski Czesław 113, 617, 618, 642,
 659–660, 662
Jastrzębski Jerzy 683
Jaszczyk Kazimierz 555
Jaworski Jerzy 801
Jaworski Piotr 803
Jelačić-Bužimski Dubravko 645, 707
Jelaska Ante 448–449, 708, 777
Jelčić R. 132, 658
Jeličić Dubravko 511
Jeličić Neven 644
Jeličić Živko 721
Jelić Vojin 254
Jelovšek Vladimir 524
Jelušić Božica 461, 786
Jeremić M. Dragan 194, 361, 365, 691

Jerković Bogdan 103, 785
Jesienin Siergiej 372
Jędrzejczyk Olgierd 671, 727
Jędrzejewicz Jerzy 261, 568, 667
Jirsak Predrag 202
Jocić Ljubiša 712
Jordan Feliks 568
Jordan Vasilije 305, 748, 754
Josipović Ivo 783, 788
Jovanović Branko, 707
Jovanović Dušan 484
Józwiak-Dragović Katarzyna 609
Juda Celina 488–489, 568, 725
Jukić Marijana 18
Jukić S. 662
Jurčić Stjepan 623
Jurković Janko 692
Jurić Ante 787
Jurić J. 459
Juriša Stanko 229, 463, 582, 598
Jutriša Vladimir 752, 764
Jürgens Curd 359
K
Kaćić-Miošić Andrija 692
Kaczyński Tadeusz 800
Kádár János 280
Kaden-Bandrowski Juliusz 379, 511
Kafka Franz 352
Kalčić Josip 735
Kaldević Ivan 766
Kaleb Vjekoslav 124–125, 132–233, 234–235,
 241, 268, 269, 329, 375, 475, 505, 581, 585, 618,
 623–624, 664, 667, 673, 677–679, 692, 703, 712,
 715, 718, 736, 748, 768, 797, 799, 801
Kaleb-Čulić Dika 763
Kalina Ivo 784
Kalinin A. 164–165, 574, 662, 798
Kalita (także Kalita-Ćirić) Halina 170, 204, 229,
 232, 240, 334, 336, 339, 376, 487, 521, 575,
 582–586, 619, 620, 625, 640, 641, 643, 647, 659,
 663–664, 673, 696, 699, 736–737, 751

Kamadinowicz Jełka 167, 576
Kamenar Zvonimir 784
 Kamieńska Anna 229, 231, 463, 582, 597–598,
 602, 604, 606, 640, 641, 704
 Kamiński Jerzy 113, 385–386, 562, 568, 685–686,
 688
Kanavelović Petar 707, 720
Kania Kazimierz 727
Kanižlić Antun 692
 Kantoci Ksenija 213, 736
 Karadžić Vuk 523
 Karakar Lojze 194, 199
 Karamatijević Prvoslav 124, 797
Karas Vjekoslav 661
Karczewska-Markiewicz Zofia 669
Karczewski Zdzisław 749
 Kardelj Edvard 106, 114, 131, 345, 346
Karelsówna Barbara 731
Karina Ljubomir 780
 Karlovčan Grgur 132
Karpiński Maciej 703
Karwowski Antoni 662
Kasperski Edward 33, 565
 Kasprowicz Jan 385
Kassyanowicz Henryk 166, 575
Kašić Bartol 723
 Kaštelan Jure 229, 232, 240–241, 283, 317, 352,
 355, 372, 463, 492, 502, 513, 517, 623–625, 629,
 635, 640, 646, 692, 703, 799
Kasztelaniec Juliusz 131, 575
Kaszyńska Krystyna 624, 674, 746, 787
 Kaszyński Stanisław 221, 482, 609, 634, 641, 648,
 670–671, 674, 704, 767, 771–772, 774, 776–777,
 779, 781, 783, 787, 789
Katančić Matija Petar 692
Katarasiński Jerzy 708
Katičić Radoslav 726
 Katunarić Vjeran 72–75, 563
Kawecka Zofia 658, 661
 Kazan Elia 255
 Kazimierczyk Barbara 448, 494, 568, 574, 713–
 714, 720
 Kečanin Nikola 306, 755, 800
 Kekanović Drago 465, 608, 637, 643, 703, 707,
 717, 782, 804
Kelčec Branko 780
Kelemen Milko 748
 Kelera Józef 223, 568
Kellner Irena 704, 706, 708
Kempf Jerzy 617
Kereta Fabrio 755
Kerstner Mladen 708, 777
 Ketig Tomislav 461, 764
 Kewes Karol 244
 Kędzielska Joanna 469, 568, 607, 709
Kićin Milan 759, 763
 Kiersnowski Ryszard 173, 731
Kierst Jerzy 628
 Kieta Mieczysław 250–251, 571, 799
Kijański Janusz 804
Kijański Tadeusz 783
 Kijowski Janusz 290
 Kikić Hasan 132, 692
 Kinert Alberta 213, 735, 798
Kinkela Ivan 784
Kirchner Hanna 558, 608–609, 694, 786
 Kirin Vladimir 122
 Kisiel Marian 542, 562
 Kisielewski (Kisiel) Stefan 18, 20, 245–246, 558
Kisielewski Tadeusz 51, 557–558
 Kiš Danilo 355, 531, 544
 Klaić Dragan 495
 Klasić Hrvoje 289, 294, 562
 Klemenčić Dore 103
Klin Alina 467, 529, 568, 643, 717, 723
 Kljaković Vanča 492, 705, 752
Kłossowicz Jan 701
Kłudziak Juliusz 649
Knabe Jerzy 594, 778
Knysz-Tomaszewska Danuta 28, 563
 Koch Magdalena (M.K.) 467, 569, 716
 Kochanowski Jan 135
Kočiš M. 721
Kolar Branka 750

Kolar Darko 787
Kolar Slavko 255, 266, 329, 475, 585, 673, 692, 712
Kolarz Wiesław (wk) 719
Kolbuszewski Jacek 524–525, 568, 700
Kolendo Jerzy Jan 705
Kolibaš Darko 371, 686
Koloman Dragutin 674
Kołąkowski Leszek 56, 290
Kombol Mihovil 527, 692
Kominek Barbara 801
Komnenić Milan 513
Konarzewska P. 672
Kondek Stanisław Adam 44, 562
Kondratiuk Andrzej 772
Koneski Blaže 103, 194
Konwicki Tadeusz 379
Kopczyńska Zdzisława 715
Koprowski Jan (J.K.) 20, 389–390, 667, 712, 717
Korać Stanko 510
Kordić Ivan 461, 637, 772
Kordowicz Muriel 512, 609, 635, 778, 804
Korelić-Ivančić Branka 735
Kornat Marek 558
Kornhauser Julian (juk) 54, 55, 137–138, 179, 353, 368, 387, 450, 463, 469, 473, 475, 511–512, 544, 563, 568, 572, 574, 476, 488, 517–518, 520, 522–524, 529, 593–595, 597, 600, 602–604, 606, 636, 638, 639, 641, 643, 645–646, 682, 684, 688, 691, 693–695, 697, 698, 700, 703, 705–706, 709, 710, 711, 713, 715, 723, 775, 780, 803, 824
Koroman Veselko 463, 598
Korotyński Henryk 719
Korzeniowski Stanisław 106, 114, 211, 244, 369, 555, 687
Kosińska Maria
Kosor Josip 675, 676, 692, 721, 726
Kostas Gunaris 631
Kostaszyk Krystyna 397, 571, 711
Koš Erih 108, 156, 555, 797
Košutić-Brozović Nevenka 524, 711

Kot Włodzimierz 115, 269, 373, 374–375, 379, 382–383, 387, 475, 524, 526–527, 529–531, 537, 544, 546, 563, 568, 572, 672–679, 681, 683, 684, 687, 692, 701, 703, 706, 707, 721, 723, 824
Koterla Eugeniusz 779
Kovač Mirko 640
Kovačević Ante 620, 621, 632
Kovačević Srbislava 157, 555, 556
Kovačić Antun 375, 689, 692
Kovačić-Goran Ivan 132, 229, 231–233, 243, 329, 371, 463, 475, 583, 585, 598, 619–621, 665, 681, 692, 712, 799
Kovačić Kuzma 780
Kovačić Mijo 707
Kovačić Veronika 452, 764, 802
Kovačić Vladimir 229, 583
Kovič Kajetan 194, 196
Kowalczyk Andrzej (kow) 718
Kowalczyk Mieczysław 799
Kowalewski Andrzej Antoni 799
Kowalska Anka 668
Kowalski Andrzej S. 340, 801
Kowanetz Dorota 710
Kozak Juš 234
Kozarac Josip 329, 585, 692
Kozarčanin Ivo 692
Kozina Marjan 107
Koźbial Jan 59, 562
Köhler Michael 527
Kragen Wanda 253, 571, 670
Krajewska Anna 568, 450, 708
Krakar Lojze 556
Kralj Milo 323
Kraljević Miroslav 118, 233
Kranjčević Silvije Strahimir 464, 619, 692, 710, 715, 726
Krassowska Eugenia 247
Kraszek-Muszyńska Irena 592
Kraszewski Józef Ignacy 519
Kreczmar Adam 760
Kreft Bratko 247, 575, 665

- Krilić Zlatko* 789
Kristil Ljiljana 767
Kristl Vlado 755
Kritovac Fedor 765
Krizmanić Anka 735
Križanec Duško 312, 746
Križanić Juraj 381, 382, 508, 522, 679, 682–683, 692, 695, 705, 715, 720, 722, 725–726
Krklec Gustav 170, 194, 196, 200, 227, 229, 246, 463, 513, 575, 583, 598, 626–627, 632, 635, 639, 666, 688, 692, 698, 736
Krleža (także Krleża) Miroslav 103, 113, 114, 124, 126, 132–133, 136, 137, 170, 179, 200–221, 225, 227, 233–235, 237, 240, 243, 249–250, 254, 258, 264–265, 266, 269, 311–314, 327, 329, 334, 337, 341–342, 350, 352, 356, 362–364, 373, 377, 379, 384–385, 425, 429, 448–451, 462–468, 470, 472–473, 475–476, 482–483, 490–494, 498–502, 511, 513, 520–522, 524–525, 539, 544–545, 581–582, 584–586, 592, 598, 607, 609, 617, 619–621, 624, 625, 635, 637–640, 642, 644, 657, 659–660, 662, 664–668, 670, 672–677, 679, 680–682, 684–692, 694, 695–697, 699–701, 703–706, 708–718, 720–722, 724–727, 737, 740–742, 746, 749, 755, 759, 760, 767, 770–771, 774, 777, 779, 781, 783, 786, 799–804, 824, 828
Krmpotić Vesna 229, 240, 369, 463, 513, 583, 599, 621, 623, 628, 632, 635, 646, 692
Krnjević Vuk 434, 566
Królikowska Elżbieta 444, 722
Krpan Vladimir 453, 767, 783
Kršinić Franjo 754
Kruczkowski Leon 84
Krukowska (także Krukowska-Zielińska) Maria 179, 204, 234, 334, 336, 339, 374–375, 377, 487, 521, 574–575, 581, 582, 584–587, 592–594, 607–609, 620, 622, 625–626, 628, 629, 646–647, 662, 678, 682, 737, 741, 745, 747–748, 755, 771, 775, 778, 781–782
Krunić Boško 532
Krzemieniowa Krystyna 39, 572
Krzemień Teresa 701
Krzepkowski M. 665
Krzyszczak Ryszard 767
Księski Jerzy 744
Kubiak (konsul) 179
Kubiak Tadeusz 463, 464, 590–591, 595, 636, 638–639, 641, 645
Kubiak Zygmunt 610–612, 650
Kuczevska Janina 246, 571, 665
Kučina Vladimir 763
Kudliński Tadeusz 671
Kuduz Ante 753, 762, 765
Kuduz Ivan 765
Kukec Aleksandar 738
Kukuljević-Sakcinski Ivan 692
Kulczycka-Saloni Janina 721
Kulczyński Jan 711, 779
Kuliczowska Krystna 715–716
Kuliš Vatroslav 780
Kuljerić Igor 761
Kulmer Ferdinand 305, 748
Kulundžić Josip 665, 676, 688, 692
Kumičić Eugen 382, 681, 692, 711, 721
Kuna Branko 48, 561
Kunc Drago 228, 556
Kunc Zinka 107, 659, 733
Kuncewicz Piotr 469–470, 568, 713
Kunej Durđa 787
Kunić Rajmund (Cunichius Raymundus) 464, 611
Kurelac Fran 726
Kurelec Tomislav 486, 575, 721
Kušan Ivan 202, 329, 331, 369, 376, 586, 625, 632, 633, 680, 681, 716, 752, 801
Kusztelski Błażej 680
Kutyła Julian 33
Kutz Kazimierz 771, 772, 774
Kuzmanić Ante 726
Kužat Kosovka 752
Kvaternik Slavko 133
Kvesić Pero 508, 645, 707

Kwaskowski Włodzimierz 740, 743
Kwaśniewska Elżbieta 179, 575, 587, 594, 609,
 715–716, 778, 785, 787
Kwiatek Wojciech Piotr 702
Kwieciński Jerzy 696, 698, 704
Kydryński Lucjan 701

L*aboš Andrija* 787
Lacković Ivan Croata 439, 463, 474, 513–514, 707,
 769, 773, 776, 804
Ladan Tomislav 356
Lakićević Ognjen 609, 788
Lalewicz Janusz 30, 33, 37–38, 52–53, 562–563
Lalić Ivan V. 194, 196, 200, 372, 556
Lalić Mihailo 204
Lapuh Željko 780
Lasić Stanko 462, 500–501, 699, 701–702, 705,
 711–712, 724
Laskowska Wanda 781
Lau Jerzy 229, 583–584, 623
Laušić Jozo 682
Lazić Momir 725
Lazić R. 717
Lechoń Jan 20, 244–246, 558
Lefevere André 28, 561, 563
Legeżyńska Anna 28, 60, 147, 563
Lehr-Splawiński Tadeusz 270, 663
Leko Krunoslav 73
Lenart Grażyna 711
Lenart Józef 697
Lengren Zbigniew 586
Leonard Mark 35
Leskovac Mladen 194
Leskovar Janko 692
Leśny Jan 715
Letić Zvonko 299
Lewandowska Barbara 650
Lewicki Franciszek 696
Lewin Leopold 229, 290, 463, 556, 582, 598, 601,
 605, 617, 620
Libera Zdzisław 682

Lilek Snježana 787
Lipińska Olga 444, 575, 787
Lipska Ewa 590–591, 639
Lisinski Vatroslav 659
Lissa Zofia 107
Liszt Ferenc 741, 754, 755
Litwiniuk Jerzy 464, 610–612, 650
Ljubić Milan 768
Ljubičić Boris 442, 776, 786, 788
Lorca Federico García 372
Lorković Melita 217, 739
Lotar Henryk 739
Loth Roman 245, 558
Lovell Jerzy 235, 314, 341, 343–345, 558, 568,
 570–571, 668, 675, 679, 801
Lovrak Mato 115, 161, 538, 581, 619, 662, 716,
 733–734, 771, 797
Lovrenović Ivan 177–178, 575
Lovrić Božo 659
Löwenthal Leo 30–31, 563
Lubaś Władysław 242, 244, 563
Lubosz Bolesław 707
Lucić Hanibal 692
Lukačić Ivan 741
Lukić Darko 217, 734
Lukić Sveta 365, 366, 388, 678, 683
Lukić Velimir 189, 311, 674, 747, 798
Lukšić Boris 371, 686
Lunaček Vladimir 681
Lutomski Jacek 448, 718

Ł*alicz Nadżimija* 167, 576
Łatuszyńska Joanna, zob. Rapacka Joanna
Łatuszyńska Maryla 650
Łatuszyński Grzegorz 54, 58, 60, 285–286, 300,
 336, 370, 468, 469, 489, 544, 556, 568, 588, 631,
 633, 637, 643, 648–651, 668, 684–685, 710–711,
 716–717, 761, 800, 824, 828
Łomnicki Tadeusz 444
Łonczar Wanda 167, 576
Łoza Edward 659

Łuszczkiewicz-Jastrzębska Maria 803
Łuszczzyńska Maria 801
Łużny Ryszard 683

Machejek Władysław (W.M.) 251–253, 341, 342–343, 348–349, 477–478, 480, 558, 561, 571, 799
Maciąg Ludwik 586, 801
Maciąg Włodzimierz 341–342, 571, 675
Maciejewski Janusz 30, 42–43, 563
Maciszewska T. (tem) 712
Maček Ivo 107, 304, 733, 750
Madany Edward (e.m) 54, 60, 232, 234, 237–239, 334, 336, 337, 391, 466, 468, 475–476, 524, 530, 544, 569, 575, 592, 670–673, 675, 677, 678, 684, 686, 690, 692, 696–697, 703, 709, 711–713, 721–723, 824, 828
Mađer (także Madjer) Miroslav Slavko 229, 352, 370–371, 463, 583, 599, 626, 683, 687, 702
Mađer (także Madjer) Slavko 371, 372, 463, 599, 629, 687
Mađerević Vlado 501
Madulewicz Andrija (właśc. Medulić Andrija) 126
Magelli Paollo 484
Magiera Jan 668
Magnuszewski Józef 376, 381, 388, 565, 572, 588, 680, 682–683, 688, 692, 694, 706, 713, 714, 718–719, 726–727
Mahanović Marko 726
Majakowski Wladimir 372
Majaron Edi 769
Majdak Zvonimir 370, 461, 683, 703, 764
Majer Vjekoslav 229, 463, 583, 599, 692
Majetić Alojz 461, 633, 668, 775
Majewski Leszek 649
Majewski Stanisław 666
Makavejev Dušan 745
Maković Zvonko 638, 645
Maksić Milivoje 396
Makuć Vladimir 753
Maleković Vladimir 621
Maleski Vlado 695

Maleš Branko 707
Malešević Siniša 149, 278–279, 398–399, 563
Malić Zdravko 461, 476, 487, 640, 642, 704, 709, 711, 718, 778, 786
Maliniak Alicja 225, 575, 664
Maller Antun 784
Malthus Thomas 172
Małczak Leszek 10, 48, 360, 389, 397, 468, 561, 563, 564, 823, 827
Małecki (?), pracownik ambasady PRL w Belgradzie 207, 556
Mandalian Andrzej 464, 610–612, 650, 651
Mandić Igor 362, 698, 756
Mann Marek 801
Mann Tomasz 239
Manojlović Sonja 371, 461, 463, 599, 638, 686, 778
Marcolla Jolanta 804
Marczewski Andrzej Maria 721
Marčeta Branka 784
Maretić Miroslav 668
Marić Belizar 787
Marinković Ranko 200, 227, 233–235, 239–240, 255, 263, 268–269, 316, 329, 334, 340, 352, 355, 361, 464, 466, 488, 492, 545, 582, 585, 594, 610, 622–624, 626, 664–665, 668, 673–674, 678–680, 684, 692, 719, 725–727, 737, 741, 778, 788, 799, 801, 803
Marjanović Branka M. 773
Marjanović Milan 692
Marjanović Petar 491
Markiewicz A. 619
Markiewicz Henryk 30, 66, 563, 565
Markiewicz Leon 800
Marković Adalbert 758
Marković Dragan 448
Marković Franjo 371, 385, 682, 688, 690, 692, 706, 714
Marković Milenko 479
Marković Vito 458, 556
Marković Vojislav 421–432, 566

- Marković Zdenka* 684, 692–693, 696, 697
Markowski Andrzej 217, 304, 453, 743, 745, 767
Marks Aleksandar 752, 764
Maroević Tonko 370, 682
Maronde Kataryzna 649
Maroń Jadwiga 475, 486, 489, 524, 575, 645–646, 651, 706, 717, 721, 724
Marović-Petrasov Tonči 463, 600, 648, 710
Marso Jadwiga 763
Marszałek Krystyna 672
Martić Anđelka 202, 329, 331, 339, 374, 463, 466, 538, 585, 587, 594, 609, 626, 628, 629, 696, 716, 722, 745, 778, 784, 801, 804
Martić Nikola 599
Martinić Tena 566
Martinis Dalibor 762, 765
Martinović, redaktor „Borbe” 207
Marulić Marko 381, 522, 658, 680, 692, 700, 704, 706, 707, 718, 725, 727
Marynowicz Sylwester 712
Maslov V. 760
Mašlinski Józef (pseud. *M.A.Styks*) 675
Matavulj Simo 376
Matić Milovan 177, 556
Matić-Halle Mirjana 680, 686
Matković Marijan 194, 196, 204, 227, 240, 264, 266, 352, 373, 483, 492, 501, 506, 575, 624, 648, 662, 664–665, 667, 671, 673–675, 677, 679, 685, 687, 692, 695, 703, 712–713, 718, 720, 741, 744, 751
Matoš Antun Gustav 368, 463, 501, 507, 522, 524, 600, 687, 692, 696, 702, 709, 711, 713, 721, 726
Matošec Milivoj 329, 332, 376, 377, 586, 681, 752, 801
Matulewicz Jerzy 686
Matvejević Predrag 433, 497, 566, 695, 696, 716
Mavrić Marijan 784
Mazurkiewicz Wiesława 222, 670
Mažibradić Oracio (także *Horacije*) 464, 611, 692
Mažuranić Ivan 113, 132, 135, 271, 329, 331, 376, 381, 588, 658, 659, 676–678, 680–681, 692, 695, 721, 724, 801
Mažuranić Vladimir Fran 692
Medar Ivan 738
Meisel Witold 658
Meissner Krystyna 772
Melvinger Jasna 718
Mencwel Andrzej 31, 562, 563
Menčetić Šiško 464, 611, 628, 650, 681, 692, 700
Merrigi Bruno 689
Messer Emanuel 224
Meštrović Ivan 116, 118, 126, 128–129, 138, 225–226, 243, 253, 255, 342, 351, 363, 513, 545, 661, 674, 726, 761, 798, 799, 824, 828
Meštrović Matko 305, 753, 765
Metody, św. 135, 137
Mężyński Kazimierz 695, 698
Michajłow Michajło, zob. Mihajlov Mihajlo
Michajłowicz (właśc. Mihailović) Dragoljub (pseud. „*Draž*”) 244
Michalczyk Maria 31, 565
Michalska Halina 522, 712, 726
Michaluk Tadeusz 801
Mickiewicz Adam 270
Mićanović Krešimir 563
Mićunović Vukašin 279, 575, 685, 800
Miedziewski Stanisław 777
Mieroszewski Juliusz 16
Międzyrzecki Artur 229, 231, 290, 583, 620, 621, 623
Mifka Ljerka 305, 463, 600
Mihajlov Mihajlo 348, 679
Mihajlova Filimena 323, 556
Mihajlović Borislav 508
Mihajlović Dragoslav 425
Mihalić Slavko 229, 231, 254, 315, 318, 322, 339, 369, 463, 469, 472, 489, 502, 504, 507, 511, 513, 517, 556, 583, 593, 600, 625–627, 630, 632, 634–636, 639, 641, 643, 646, 648, 651, 692, 696, 711, 713, 715, 748, 775, 803
Mihalić Stjepan 692
Mihaljević Branko 444, 447, 779
Mihanović Nedjeljko 385

- Mihelić Mira 194
 Mijović-Kočan Stijepo 371, 434, 463, 566, 600
Miklaszewski Jan S. 799, 801
 Miklaszewski Krzysztof 351, 571, 727
Mikolejko Zbigniew 702
 Mikulić Branko 479
 Milačić Božidar 299
 Milanja Cvjetko 502–503
Milanov Predrag 659
 Milčec Zvonimir 466, 468, 594, 712, 716, 778, 804
 Miletić Stjepan 492, 692, 774
Milewski Jerzy 658, 684
 Milewski Tadeusz 135, 575
Miličinović Andrija 681, 683
Miličinski Frane 752
 Milić Petrović 161
Milić Zdravko 780, 784
 Milićević (także Miliczewicz) Nikola 229, 463, 583, 600, 628, 648, 692, 715
 Miller Monika 369, 569, 607, 635, 690, 692
 Milošević Milan 218, 738
Milošević Miomir 784
 Milošević Slobodan 348
Milotić Mladen 784
 Miłosz Czesław 20, 44, 45, 46, 147, 531, 558, 564
 Mimica Vatroslav 218, 357, 681, 735, 752, 754, 756, 758, 770
 Minati Ivan 194
 Minderović Čedomir 103, 106
 Mioč Pero 447, 696, 765, 779, 789
Mirecki Jerzy 671
Mirković Mijo 671
 Misiorny Michał (*m.m.*) 484–485, 575, 687, 701, 726–727
 Miškina Pavlek Mihovil 132, 660
Mitrović Živorad (pseud. Žika) 752
Mizner Zlata Laura 738
 Mladenović Tanasije 224–225, 228–229, 231, 248, 255–256, 267, 273, 556, 574–575, 582, 664, 666, 741, 799
Młynarska Maria 592
Mocarski Tadeusz 637
 Moczar Mieczysław 280
Modrewska Zofia 744
Mogin Ksenija 780, 784
 Mojkowski Stanisław 411
 Molé Wojsław 113, 128, 130, 134, 267, 270, 569, 658
 Molière (Poquelin Jean-Baptiste) 260
 Molina Tirso de 789
Molnar Franjo 780, 784
 Mołotow Wiaczesław 156
Moniuszko Stanisław 750
Monk Thelonius 787
Monteverdi Claudio 741
 Moravia Alberto 336
Morawska Hanna 669
Morsztyn Jan Andrzej 475
Moszyński Leszek 722
 Motika Antun 213, 305, 736, 748
Motyka Lucjan 686
Mozart Wolfgang Amadeus 748
 Mozejko Edward 238, 258, 566, 569, 575, 622, 672, 674
Mráz Franjo 754
Muljević Marija 780
Multanowski Andrzej 720
 Munk Zdenka 288
 Muntić Ranko 302, 773
 Murai Jurica 217, 218, 255, 539, 737, 739, 743–745
 Murtić Edo 122, 213, 305, 736, 748, 755, 765, 778
 Musil Robert 352
Muskat-Tabakowska Elżbieta zob. *Tabakowska E.*
 Musorgski Modest 107, 342, 734, 755
 Myers Tony 33
Nalješković Nikola 464, 612, 628, 681, 692
 Nałkowska Zofia 20, 115, 126, 154, 157, 379, 450, 558, 660
 Namysłowski Władysław 271, 667
 Nandor Farkasz 196

Nanut Anton 768
 Natanson Wojciech 262, 263, 448, 569, 668, 701, 720
 Naumann Manfred 39, 572
 Nawrocka Barbara 290
Nawrocki Aleksander 702
 Nawrocki Witold 336, 569, 694
 Nazor Vladimir 114–116, 122, 124, 131, 136–137, 153–154, 229, 233, 268, 329, 334, 350, 463, 475, 583, 585, 601, 617–619, 621, 625, 632, 657, 658–659, 660, 662, 664–665, 680, 684, 687, 688, 692, 712–713, 726, 797
Nedeljković Olga 722
 Nehajev-Rogić Ivan 371, 638, 686
 Neruda Pablo 372
 Nevjestić Virgilije 305, 306, 753, 756, 759, 800
Nieciowski Jerzy 693
 Niedziela Zdzisław 524, 531, 573, 672, 705, 706, 724, 727
 Niemczuk Jerzy 336, 569, 694
Niesiobędzki Jerzy 717
Nikitowicz N. 166, 575
Nikolić Rikard 618
Njerš Ljerka 763
 Nonewa Bogumiła 167
 Novak Slobodan 329, 334, 337–338, 369, 464, 469, 475, 519, 587, 592, 630, 649, 684, 690, 692, 702–703, 709, 712–713, 723, 726, 752, 760, 773, 801, 803
 Novak Vjenceslav 234, 582, 692, 737, 799
Novak-Prosperov Slobodan 727
 Novaković Boško 224–225, 255, 530, 575, 664, 799
 Nowak Bożena 52, 339, 379, 387, 459, 463, 517, 588, 590–591, 595, 597, 600–601, 609, 628, 629–630, 632–639, 646, 648, 693, 761, 768, 801
 Nowak Stefan 280
 Nowak Tadeusz 605
 Nowak-Jeziorański Jan 20, 280, 558
 Nowakowska Monika 369, 569, 694
 Nowicka Ludwina 749

Nowicka-Jeżowa Alina 28, 563
Nowina Witold 659
 Nušić Branislav 223, 259

O*bidowicz Janusz* 746
Obradović Ahmet 788
Ochmański Stanisław 789
Oczkova Barbara 722
 Offenbach Jakub 304, 754, 800
 Ognik Halina 82, 564
Ogrizović Milan 676, 692
Okniński Zygmunt 665
 Olcha Antoni 410, 575, 700
Olewicz Mściwoj 802
 Oljača Mladen 323, 325, 556
 Olszewska Halina 269
 Olszewska Irena 229, 231, 583, 584, 588, 592, 627, 632–633, 763
 Olujić Grozdana 433, 566
 Opalski Józef 483, 571
Orbini Mavro 692
 Orlandić Marko 532
 Orlicz Michał 223, 569, 668
Orlić Andreja 738
Orłoś Teresa 724
 Orłowski Władysław 222, 264, 569, 571, 667, 670
Orsza-Łukaszewicz Jan 751
Orzechowska Hanna 694, 722–724
 Osmólska Marta 463, 609, 646, 650, 787
Ossowska Eleonora 746
Osterloff Barbara 725
 Osti Josip 463, 601, 638
Ostoja Tomislav 754
Oścień Zygmunt 659
Ozabal Jan 772
 Ożóg Jan Bolesław 225, 227, 369, 463, 575, 596, 602, 633, 635–636

P*akulanka Alicja* 722, 783, 785, 789
Pal Alfred 753
Palada Josip 769

- Palavestra Predrag 247–248, 575, 664
 Paljetak Luko 463, 601, 760
 Palmotić Junije 692
 Palmović Andrija 710
 Paluch Krystyna Łucja 705
 Panasewicz Jerzy 670, 706
 Panić-Surep Milorad 194
 Panonius Janus 668, 694
 Papandopulo Boris 218, 741, 743, 754
 Papić Krsto 752, 761
 Papierkowski Stanisław Kazimierz 115, 137, 575,
 581, 617, 628, 632, 660, 686, 689, 690, 733
 Paprocka Aleksandra 704, 708
 Paprocka Natalia 43, 564
 Para Józef 311, 449, 490–491, 558, 767, 802
 Parać Vjekoslav 122
 Paro Frane 753
 Paro Georgij 492, 493, 575, 703, 705, 785
 Parun Vesna 229, 240, 257, 268, 329, 331, 339,
 352, 370, 371, 372, 408, 462, 463, 464, 469,
 472–473, 489, 502, 508, 511–512, 517, 522, 583,
 587, 588, 601, 621–626, 628, 630, 633, 636,
 638–640, 642, 644, 646–647, 649, 650–652,
 665, 667, 681, 683, 687–688, 690, 692, 697,
 702–703, 705, 709, 716, 721, 723, 725, 755, 768,
 799, 803
 Pasarić Josip 681
 Pasolini Pier Paolo 361
 Pašić Feliks 492, 575
 Paternu Boris 513
 Pavelić Ante 133, 389, 509
 Pavelić M. 662
 Pavičić Josip 626
 Pavić Milan 738
 Pavić Milorad 724
 Pavić Radovan 499
 Pavlekić Rade 429
 Pavletić Vlatko 254, 266, 317, 356, 501, 510, 575,
 626, 647, 673–674
 Pavličić Pavao 644, 645, 707
 Pavlović Boro 225, 227, 229, 463, 575, 583, 602,
 621, 647, 666
 Pavlović Cvijeta 563
 Pavlović Miodrag 194, 507, 372
 Pawłowicz Stefania 685
 Pawłowska-Rużyło Jadwiga 664
 Pawłowski Tomasz 714
 Pazdro Jacek 785
 Paździerski Lech 464, 573, 693, 721
 Peakić Marija 408, 463, 602, 642
 Peić Matko 361, 693, 696
 Pejaković Mladen 752
 Pekić Borislav 544
 Pelegrinović Mikša 113, 627, 681, 693
 Perhač Dragica 763
 Perišić Vuk 421–432, 566
 Perković Luka 463, 602
 Perović Stjepan 736
 Perović-Vukojević Jelena 196
 Perz Jan 747
 Petek Vladimir 766
 Petr Jan 726
 Petrač Branko 523, 573, 719, 726
 Petrak Nikica 463, 602
 Petranović Branko 98, 555, 558
 Petrić Ivo 754
 Petrić Ratko 769
 Petrov Aleksandar 487, 502
 Petrović Aleksandar 357
 Petrović Danica 762
 Petrović Marina 787
 Petrović Milić F. (Петровић Милић Ф.) 78–79,
 93–94, 102, 144, 148, 541, 555–558, 562
 Petrović Rastko 245
 Petrović Svetozar 356, 682, 724
 Petrović Veljko 334
 Petrovski Slobodan 719
 Petryńska Magdalena (mp) 38, 374, 387, 388, 569,
 571, 588, 629, 637, 640, 683, 689, 768
 Pęgierska-Piotrowska Romualda 525, 569, 700
 Piasecki Jan 694
 Piaszczyński Piotr 709
 Piątkowski Bohdan (B.P.) 643
 Picelj Ivan 753

Piekarski Michał 804
Pieniążek-Marković Krystyna 23, 468, 563
Pietrusińska Maria 202, 203, 556, 557
Pietrzyk Tadeusz 803
Piętak Stanisław 237, 239, 569, 668, 671
Pihač Branko 649
Pilarski Wojciech 777
Piller Stevo 302, 751
Pinkava Ivan 107, 733
Pintarić Fortunat 218, 743
Piotr II Karađorđević (Karadziordziewić) 244
Piotrowski Andrzej 623, 675, 689, 690
Piotrowski Piotr 538, 564
Piórkowska Zofia 696
Pirandello Luigi 305, 362, 510, 753
Pirnat Nikolaj 124, 797
Pisarska Alicja 29, 564
Piskor Stanisław 715
Piwińska Marta 671
Planinc Milka 397
Plater Grażyna 704
Pliskovac Zvonimir 784
Pliskiewicz Tadeusz 783
Pluta Władysław 803, 804
Placzek Edward 372, 575, 629–632, 636, 687
Plażewski Jerzy 486, 569, 721
Podhorecki Leszek 705
Podolska Maria 311, 574, 674
Pogačić Vladimir 218, 300–301, 740, 747, 750, 800
Pogačnik Jože 530
Pogłódek Małgorzata 23
Pogonowski Jerzy 271, 388, 531, 657, 668, 672
Pogorelić Ivo 429, 451–453, 533, 539, 546, 776, 802, 824, 828
Polak Tadeusz 487
Polanica Stefan (pseud. *Bury Stanisław Edward*) 667, 676
Polanowski Tadeusz 628
Poleszczuk Romuald 145
Polić-Kamov Janko 383, 463, 493, 494, 602, 690, 693–694, 705, 709, 715

Politeo Toni 769, 773
Poljak I. 662
Pollak Seweryn 229, 463, 600, 602, 622
Pomian Krzysztof 20, 244, 349, 558
Pomorska Joanna 575, 640, 643, 646, 648, 703, 707
Pomorski Adam 539, 558, 607
Pomorski Mikułowski Jerzy 35–36, 564
Popa Vasko 199, 372, 513, 544
Popović Bruno 500
Popović Jovan Sterija 266
Popović Vladimir 194, 196, 229, 501, 509, 583, 718
Porada Zenon 801, 804
Posavac Zlatko 509
Postružnik Oton 213, 736
Potokar Jure 461
Powęska Stanisław 680
Powidzki Tadeusz 662
Pranjić Krunoslav 356, 682
Predić Vladimir 627
Preis Mirjana 787
Prelog Nenad 627
Preradović Petar 529, 693, 696, 721
Prešeren France 126
Pretnar Tone 713, 714
Pribernik Zlatko 772
Pribičević Rade 106, 107, 152–153, 156, 557, 575
Pribojević Vinko 693, 725
Prica Čedo 229, 316, 583, 659, 720, 748
Prica Zlatko 305, 748
Prnjat Branko 73
Prokofiew Sergiusz 739
Prokop Jan 65–67, 564
Prorok Leszek 671
Proszowski Leszek 667
Protić Miodrag 258, 370, 371
Protić Predrag 371, 683, 698
Proust Marcel 500
Przewoska Halina (P.H.) 310, 569, 676
Przyboś Julian 229, 370, 584, 623, 672
Przybyszewski Stanisław 524

Przystawski Kazimierz 738
Przystawski Tadeusz 188, 190, 261, 799
Pszczółowska Lucylla 715, 724
Puccini Giacomo 752, 754
Pucić Karlo (Carolus Puteus) 464, 612, 664
Pucić Medo 664, 715
Puhalović Jurica 780
Puljizević Jozo 448
Pupačić Josip 229, 371, 463, 583, 602, 623, 626, 641, 647, 690, 693, 704
Puszkina Aleksander 147, 769
Putniković Drago 727, 775
Putrament Jerzy 18, 20, 143–144, 199,
Puzynina Jadwiga 731
Pycia Paulina 48, 389, 397, 561, 564

Rabadan Vojmil 308, 310, 482, 675–676, 680, 746–747, 749, 751, 763
Rabelais Franciszek 767
Rabuzin Ivan 707
Rachmaninow Siergiej 743, 745, 754
Raczek Tomasz (TR) 467, 570, 716
Račić Josip 118, 661
Rački Franjo 132
Radauš Vanja 122, 661, 754
Radej Zlata 759, 763
Radica Bogdan 245, 745
Radica Ruben 304, 758
Radić Stjepan 132
Radojević Dino 314, 759
Radosavljević Duško 497, 573
Radovani Kosta Angeli 213, 735, 736
Radović K. 459
Radulović Jovan 713
Radwolina I. 664
Rafałowski Tadeusz 704
Rajca Brunon 725, 786
Rajewska Ewa 44, 564
Rajewski Andrzej 698
Rajska Irena (MÓL) 701

Rakitić Slobodana 371
Rakowski Mieczysław 20, 190, 277, 396, 477, 532, 540, 558, 559
Ranitović Branko 751
Ranjina Dinko 464, 612, 628, 651, 681, 693
Ranković (także Rankowicz) Aleksandar 277–278, 280, 345, 391
Raos Ivan 633, 693
Raos Predrag 719
Rapacka Joanna 376, 382, 384, 387, 388–389, 464, 473, 475, 476, 522, 525, 546, 572, 573, 575, 610, 640, 677, 679, 680, 683, 692, 697, 700, 704, 706, 712, 715, 719, 722, 724–725, 727, 788, 803
Rapacki Adam 207–208, 557, 798
Ratuszniakowa K. 107
Ravel Maurice 787
Ređep Draško 371, 504, 507
Reinhofer Vladimir 461, 463, 602, 788
Reiser Nikola 305, 735, 748, 753
Rej Mikołaj 263, 310
Relja Mate 750, 771
Reljković Matija Antun 662, 693, 704
Rem Goran 468, 563
Remarque Erich Maria 255
Rendulić Drago 738
René Ludwik 222, 742
Restek Josip 735
Restović Velebit 780
Reychman Jan 523, 569, 684, 689, 695
Reymont Władysław 238
Ribičić Mitja 476
Ribnikar Vladislav 84, 103, 557
Richter Vjenceslav 782, 786
Riffaterre Michael 386
Rilke Rainer Maria 352
Rimski-Korsakow Nikołaj 750
Ristić L. 483
Ristić (także Risticz) Marko 143, 497, 501, 557, 716
Ritter-Vitezović Pavao 693, 726

- Rizner Vitomir* 780
Roca Ante 738, 753
Rodé Ewa 338, 570, 690
Rodoičić Vojo 784
Rogić-Nehajev Ivan 371, 638, 686
Rogoz Zvonimir 482
Rohaček Antun 759
Rokicki Konrad 18, 20, 69, 70, 564
Roksandić Dušan (także Duško) 221, 222, 266, 408, 670–673, 680, 739, 740, 742–744, 746, 753, 755
Rolf-Dieter Kluge 530
Romanow Andrzej 707
Rorić Ivica Vanja 472, 473, 641, 643–645, 647, 650, 804
Rorty Richard 562
Rozwadowski Jerzy 801, 804
Rozwadowski Stanisław 585
Róg Henryk 715, 718
Rusinek Michał 51
Rustecki Wiesław 179, 626–628, 645
Roszkowska-Sykałowa Wanda 521, 560
Roszkowski Janusz B. 587
Róściszewski Krzysztof 774, 789
Różewicz Tadeusz 229, 584, 667
Rusowicz Romuald 703
Russocka Jadwiga 687, 690
Ruszczyc Marek 239–240, 570, 668
Ruszkowska Barbara 804
Ruttar Anna 397, 564
Ružđjak Marko 772
Ryl Henryk 746, 751
Rymkiewicz Aleksander 463, 595, 606
Rzyska Bogumiła 561

S
Sabljak Tomislav 463, 602
Sabol Željko 463, 602, 638
Sabolović Mirko 465, 607, 781, 803
Sadkowski Wacław 45, 46–47, 237, 564, 570, 671, 685
Sadowska Barbara 338, 463, 590, 591, 598–600, 630–634, 650

Sadowska Elżbieta 718
Sadza Agata 563
Sakač Branimir 453, 754, 764
Salomon Ewa 594, 609, 804
Salamon Joanna (J.S.) 463, 590–591, 596, 599, 601–602, 633, 634, 640, 691, 693, 696
Samolyk Kazimierz 779
Samotyhowa Nela 661
Sandulović (także Sandułowicz) Nikola 166, 167, 575
Sarajlić Izet 199, 370, 556
Sasin-Bratosaljić Antun 464, 612
Sawicka Irena 639
Scarlatti Domenico 741
Segiet Janusz 686
Seissel Josip (pseud. Jo Klek) 786
Sekulić Isidora 507
Selenić Slobodan 690
Selimović Meša (Mehmed) 103, 199–200, 285, 425, 557
Semil Małgorzata 373, 571, 687
Sever Josip 316, 463, 504, 513, 603, 636, 704, 763
Séverac Déodat E. de 787
Shakespeare (Szekspir) William 46, 147, 223, 259, 260, 266, 473, 483, 493
Sharp Paul 36
Siciński Andrzej 98, 538, 557, 558
Siemek Józef 69
Siemiatycka Krystyna 672
Siemion Wojciech 314
Siennicka Hanna 113
Sieradzka Zofia 494, 495, 571, 715
Sieradzki Jacek 715
Sieroszewski Andrzej 684
Sijarić Ćamil 335
Sila Zdenko 738
Simec Vlado 627
Simić Novak 224–226, 228–229, 231, 255, 273, 316, 556, 574–575, 582, 620, 622–623, 646, 664, 735, 741, 799
Sinko Grzegorz 496, 697, 722

- Sirecka-Wołodko Magdalena 20, 67–70, 72, 145, 556, 564
Sitnić Zvonimir 756
Siwek Wiesław 166, 575
 Siwierska Barbara 463, 595, 604, 606
Skibińska Elżbieta 43, 564
 Skolimowski Jerzy 379
Skopal Stella 759
Skrobiszewska Halina 680
Skrowaczewski Stanisław 739
 Skrzyszewski Stanisław 113
Skrzypek Stanisław 687
Skurjeni Matija 740
Skuszanka Krystyna 742
 Slamnig Ivan 229, 329, 356, 370, 462–464, 468, 475, 502, 512–513, 518, 583, 587, 590, 603, 630, 636, 649, 682–683, 693, 696–697, 702–703, 705, 712, 726, 768, 803
Slavica Tomislav 679
 Slaviček Milivoj 229, 290, 316, 322, 338–339, 368–369, 371–372, 408, 461–464, 469, 472–476, 487, 489, 502, 511–513, 515, 557, 575, 583, 590–591, 594, 595, 602–603, 629, 630–634, 636–650, 652, 680, 686–690, 693, 694, 696–700, 702, 704–706, 714–715, 718–720, 723, 727, 757–758, 764, 766, 768, 771, 773, 780, 783, 784, 801, 803, 804
Slijepčević Vladan 750
Sliva Suzana 787
Ślawińska Joanna 645, 711
 Ślawiński Janusz 5, 10, 30, 38–39, 40, 47–48, 56–57, 59, 145–146, 164, 564
Ślawski Franciszek 673
 Ślobodnik Włodzimierz 229, 463, 583, 596, 604, 606
Śłodzińska Katarzyna 721
 Stonimski Antoni 18, 19, 70
 Słowacki Juliusz 15, 136, 270, 385, 449
Smajić Petar 740
Smole Dominik 673
 Smolka Iwona 539, 558
 Sobieski Jacek 448, 708
Sobolewski Ryszard 701, 746, 760
Sobolewski Tadeusz 701
 Sokołowski Jerzy 490, 571, 699
 Solar Milivoj 386, 507, 528
Soldenhoff Tomasz 702
Soliński Bolesław (AM) 671, 697
Solis Mate 784
Soljačić Marko 662
Sommer Piotr 702, 715
Soprano Fernando 738
Sorkočević Luka 699, 739
Spaić Kosta 705, 781
Spasojević Predrag 785
 Spiss Tadeusz 130, 131, 561
Sprusiński Michał 706
Spyrka Lucyna 20, 564
 Sremec Rudolf 302, 753, 762
 Sremec Zlatan 134
 Srnec Aleksandar 305, 753
Srokowski Stanisław 698
Stachurski Marian 801
 Stadnikiewicz-Kerep (także Stadnikiewicz) Jadwiga 379, 381, 383, 385–386, 475, 524, 573, 678–681, 684, 687, 695, 709, 716, 723–725
 Staff Leopold 503–504
Stahov Ljubomir 776
 Stahuljak Višnja 329, 444, 587, 627, 746, 769, 787
 Stalin Józef 73, 82, 151, 171, 186, 187
 Stalter Pavao 302, 750
 Stamać Ante 371, 463, 603, 634, 638, 693–694
 Stamenović Vlastimir 417–420, 459, 557, 566
Stančić Ivan 754
Stančić Miljenko 736, 780
Stanić Jelka 748
Stanisławska Ewa 802
 Stankowicz Aleksandra 475, 525, 570, 698, 700, 721, 724, 726
Stanković D. 712
Stańska Hanna 803–804
Stapf Stanisław 774, 779

- Starčević (także Starczević) Ante 509, 716, 726
Staszewska Danuta 799
Stawowski Eugeniusz 739
Steckel Włodzimierz 662
 Stefanović Pera 49–50
Stefanović V. 712
Stell Ermano 784
 Stern Anatol 229, 584
Stępień Wacław 166, 576
Stipanov Mauro 784
 Stipčević Aleksandar 32, 573
 Stipčević Augustin 202–203, 229, 254, 475, 557, 583, 676, 712, 798
Stoberska Anatsazja 751
Stoberska Violetta 587
 Stoberski Zygmunt (Z.S.) 228–230, 232, 234, 240–241, 248–249, 257, 264, 266–269, 334, 336, 339, 350–351, 359, 369, 375, 377, 463, 544, 566, 571, 574–576, 581–586, 598, 599, 604, 620, 621–627, 637, 664–668, 673, 674, 678–680, 682, 699, 736, 737, 739–749, 751, 753, 755, 757, 759–760, 767, 777, 824, 828
Stojanović Josip 745
 Stojević Milorad 513
Stojowska Ewa 748
Stokalska Jitka 760
Strebejko Ewa 442, 769
Strebejko Wiesław 442, 769
 Strindberg August 490,
 Strossmayer Josip Juraj 163–164, 619, 662, 726
 Strozzi Tito 221, 308, 309, 484–485, 677, 727, 740, 743, 746–749, 759, 767, 783, 800, 804
Stuhec Igor 767
 Stupica Bojan 103, 222, 739–740
Subić Željko 780
 Subotin Stojan 370, 385, 388, 477, 521, 530, 682, 695
 Sudeta Đuro 463, 604, 662
Supek Ivan 698, 720
Supek R. 667
Surówka Bolesław 668, 685
 Suško Mario 513, 637–638
 Sutlić Vanja 667, 718
 Svečenjak Vilim 502
Swarzyca Franciszek (pseud. Józef Bojar) 620, 621, 632
 Sychowska-Kavedžija (także Sychowska) Jolanta 475, 524, 570, 706, 708, 710, 714, 724
Sycz Jan 779
Szabo Marijan 738
 Szachinpaszicz Ajsza 167, 576
 Szahaj Andrzej 562
 Szarecki Szczean 312, 570, 677
Szczawiński Józef (ES) 708, 714
Szczepaniak J. 672
 Szczepański Jan Alfred (Jaszcz.) 310, 676
 Szczepański Maciej 411
 Szczęsna Joanna 18, 112
 Szewczyk Grażyna 80, 564
Szostakowicz Dimitrij 748
 Szostek-Radkowa Krystyna 329
Szpakowska Małgorzata 702, 710
Szulc Witold 715
Szwarcenberg Czerny Kazimierz 663
Szybist Maciej 703
Szydłowska Natalia 740
 Szydłowski Roman (R.S.) 227, 247, 263, 483, 570, 576, 666, 670, 686, 700
 Szyksznia Edward 491
 Szymanowski Piotr 574, 700
 Szymańska Adriana 463, 464, 467, 570, 596, 603, 610, 612, 635, 636, 637, 716
 Szymańska Mirosława 464, 610
Szymański-Glanc Janusz 804
 Szymborska Wisława 229, 231, 257, 268, 462, 570, 583, 623, 699
 Szymczak Tadeusz 564
Szymkiewicz Jarosław 677
Šalamun-Biedrzycka Katarina 711
 Šalić Petar 769
 Šaranović (Szaranowicz) Radomir 165, 166, 576

Šarčević Petar 725
Šarić-Jovan Ljerka 759
Šaula Đorđe 668
Šćepanović Branimir 425
Šega (Szega) Drago 194, 228, 229, 273, 574, 582, 741
Šegedin (takže Szegedin) Petar 114, 124, 194, 196,
 329, 334, 351, 362, 363–364, 464, 468, 475, 505,
 587, 588, 609, 661, 667, 674, 676, 678, 680, 686,
 693, 696, 703, 712, 718, 720, 763, 783, 801, 803
Šenoa August (takže Szenoa) August 147, 161–
 163, 375, 376, 382, 384, 465, 518–519, 573, 581,
 592, 618, 672, 678, 688, 693, 706, 711, 721, 734,
 771, 798, 804
Šepić Miljenka 784
Šerbedžija Rade 448
Šibenik Ljerka 765
Šicel Miroslav 386, 507, 527, 530, 709, 710, 747,
 753, 759, 765
Šifler-Premec Ljerka 529
Šimić Antun Branko 379, 382, 470, 463, 513, 604,
 637, 642, 690, 693, 699–700, 709, 714, 716, 726
Šimić Stanislav 604
Šimunović Dinko 329, 585, 693
Šimunović Frano 754, 778
Šiša Miho 802
Šiško Ivica 770
Šižgorić Juraj 693
Škreb Zdenko 356, 385, 386, 507, 667, 681, 682,
 710, 721
Škunca Adriana 463, 513, 604, 637
Šnajder (takže Sznajder) Đuro 229, 240, 316, 583,
 620, 622, 626, 750
Šnajder Slobodan 465, 476, 484, 493–497, 573,
 609, 713–714, 717, 721, 723, 726, 727
Šolc Oton 229, 584
Šoljan Antun (takže Szolian) Antun 52, 194, 196,
 229, 312, 329, 334–335, 337, 355, 361, 369, 372,
 379, 463, 464, 496, 504, 505, 584, 587, 588, 594,
 604, 624, 626, 631, 633, 634, 639, 647, 650, 676,
 694–696, 719, 726, 749, 761, 778, 801, 803
Šop Nikola 164, 229, 463, 584, 604, 619, 623, 643,
 646–647, 649, 651, 693, 716

Šopov Aco 325–326, 557
Šorak Dejan 442
Šošterić Ladislav 755
Šovagović Fabijan 713
Špoljar Krsto 229, 329, 336–337, 463, 465, 468,
 475, 584, 587, 588, 604, 607, 609, 623, 628, 674,
 682, 693–695, 712, 713, 716, 718, 726, 763, 781,
 786, 801, 803
Štajcer Ivo 304, 539, 750, 752, 754, 800
Štambuk Zdenko 124
Štampar Andrija 133
Štandeker Lojze 311, 753, 755, 757, 759
Štiglic France 256, 672, 742
Štih-Balen Božena 759, 763
Štivičić Ivo 312, 749
Štrbac Čedomir 98, 555, 558
Štulić Branimir (pseud. Johnny, Džoni) 397
Šulek Stjepan 107, 733
Šumski Petar Šimaga 778
Šurjak Zlatko 738
Šutej Linele 787
Šutej Miroslav 305, 306, 757, 762, 776, 786, 800
Šuvar Stipe 454–455, 542, 566
Švagelj Dionizije 322, 557, 758
Švaljek Boris 780
Švelec Franjo 527
Švertasek Bojana 780

Śląski Jan 694
Ślipińska Jadwiga 674
Śliwiak Tadeusz 463, 596, 630, 643
Śliziński Jerzy 113, 562, 688–690, 692, 705, 710
Śmiałkowski Karol 789
Świątkowski Henryk 131, 165, 576
Świerzy Waldemar
Świzewska Ewa 522, 526, 570, 573, 702–704, 708,
 709

Tabakowska Elżbieta 31, 563
Tadej Vladimir 486, 570, 721, 767, 784
Tadijanović Dragutin 229, 339, 352, 355, 463, 472,
 488, 502–503, 584, 605, 620, 623–625, 627, 628,

634, 642, 644, 647, 649, 665, 693, 695, 698–699,
716, 718, 720
Tahmišić Husein 194, 513
Talaj Kazimierz 780–781
Tanhofier Nikola 218, 255, 738
Tarska Anna 690, 694–695
Tarska Maria 624
Tartaglia Guigo 622, 628
Tartaglia Marino 213, 736
Tatara Marian 475
Tatarkiewicz Władysław 32, 564
Taylor Elisabeth 359
Tazbir Janusz 671
Tchórzewski Andrzej 639
Tejchma Józef 20, 395, 564
Telemann Georg Philipp 748
Teofilov Ivan 769
Terlecki Olgierd 677
Termer Janusz (jot) 468, 570, 696, 702, 720, 726
Thune Daniel 764
Tiljak Đuro 778
Timofiejew Grzegorz 222, 264, 570, 670
Tišma Aleksandar 194
Tito-Broz Josip zob. Broz-Tito Josip
Tkaczuk Wacław 722
Tkalčić M. 667
Todorovski Gane 323
Tokarczyk Maria 800
Tokarz Bożena 5, 10, 23, 31, 57–58, 80, 360, 463–
464, 470, 563, 565
Tołstoj Lew 255
Tomaš Stjepan 707
Tomaszkiewicz Teresa 29, 564
Tomierlin Slavko 122
Tomičić Zlatko 229, 370, 463, 584, 605, 675, 683,
691, 721
Tomić Josip Eugen 688, 693, 699
Tomislav S. 679
Tomljenović Ante 622
Topolińska Zuzanna 678
Topolski Zlatko 217, 735
Torańska Teresa 20, 565

Torbarina Tanja 710
Torberg Friedrich 263
Torkwat-Brlić Andrzej 664
Tranquillinus Andronicus Parthenius (Dalmata)
638, 673, 684, 699
Treger Elżbieta 677
Trešić-Pavičić Ante 693
Treugutt Stefan 237–238, 262, 263–264, 570–572,
576, 665, 670–671
Tribuson Goran 489, 638, 646, 707
Trifković Risto 334, 335
Trifunović Vitomir 767
Tripalo Miko 347
Trnski Ivan 710
Trojanowski Stanisław 165, 576
Truchanowska Bożena 588, 803
Trumić Marina 628
Tucić Srđan 681, 683
Turina Drago 767
Turkiewicz R. (tur) 702
Twardzik Wacław 623–624
Tylicka Barbara 715–716
Tyran Peter 715
Tyrowicz Marian 720

U*grešić Dubravka* 707
Ujević Jure 504
Ujević Tin 229, 232, 233, 368, 463, 501, 584, 605,
623, 628, 641, 664, 665, 693, 704, 706, 726
Ulewicz Tadeusz 388, 677
Unkovski Slobodan 494, 774
Urban Wacław 671
Urbańczyk Stanisław 726–727
Urošević Vlado 513
Uzur Branko 780

V*ajler Ljiljana* 218, 738
Vajs Kalman 196
Valent Milko 716
Vattimo Gianni 527
Vaupotić Miroslav 316, 362, 385, 754
Veber-Tkalčević Adolf 726

Veček Petar 494, 783
 Vegar Anton 773
 Vejnović Dušan 323, 557, 566
 Verdi Giuseppe 752
 Vereš Saša 727
 Vetranović Mavro 693, 700
 Vidan Ivan 506
 Vidmar Vera 759
 Vidović Veseljko 638, 643–644, 647
 Vidrić Vladimir 463, 605, 617, 693, 713
 Vigato Teodora 314, 565
 Viočić Božidar 314, 374, 759
 Virant Desanka 787
 Virius Mirko 740
 Vitez Grigor 229, 584, 620, 628
 Vivaldi Antonio 748
 Vlačić Matija 671
 Vladović Borben 638
 Vlahović Veljko 134
 Vodeničar Branko 764, 787
 Vojnović Ivo 113, 136, 164, 264, 375, 463, 475,
 493, 494, 522, 606, 619, 663, 667–668, 675–676,
 683, 693, 705, 709, 712, 715, 723–724, 726, 738
 Volk Petar 374
 Vončina Nikola 288
 Vrančić Faust 724
 Vrančić Mihovil (*Vranitius Michaël*) 681, 691
 Vranicki Predrag 510
 Vraz Stanko 370, 385, 691, 693, 699, 710, 714, 721,
 724, 726
 Vrdoljak Antun 303, 752, 756, 761, 766, 800
 Vrhovec Ivo 218, 738
 Vrkljan Irena 229, 584
 Vučemić Nikola 738
 Vučetić Milenko 544–545
 Vučetić Šime (tež Vuczetić Šime) 229, 463, 503,
 513, 584, 606, 637, 667
 Vučinić Drago 316
 Vučković Radovan 382
 Vučo Aleksandar 103, 175–177, 194, 204, 557
 Vučićević Stojan 638
 Vujičić Petar 352–354, 477, 576, 675, 801

Vujović-Mažuran Bosiljka 787
 Vukadinović Miroslava 532
 Vukotić Dušan 302, 745, 752
 Vukotinović Ljudevit 726
 Vuković Čedo 196
 Vuković Stefan 661
 Vulas Šime 305, 748
 Vuletić Anđelko 334, 463, 503, 513, 588, 606, 631,
 633, 637, 649, 650, 682, 699, 715, 718, 761, 801
 Vuletić Ivana 715
 Vuljević Ivo 403, 557

Waczków Józef 590–591, 638, 642, 646–647
 Wagner Helena 21, 731
 Wagner Zdzisław 21, 173, 680, 685, 731
 Walc Jan 702
 Walczak Agnieszka 652
 Walczak G. 721
 Wałęsa Lech 177
 Warzecha A. 718
 Wasilewski Marek Antoni 229, 232, 240, 249, 372,
 582–583, 619–623, 627, 629, 646–647, 651, 661,
 665, 668, 712
 Wasilewski Mieczysław 803
 Wasilewski Tadeusz 475, 562, 716
 Wat Aleksander 115, 229, 231, 233, 584
 Ważyk Adam 120, 126–128, 147, 572, 661, 797
 Weber Andrzej 134, 576
 Weber Carl Maria von 752
 Weber Max 32
 Webern Anton 748
 Weiss Peter 314, 685, 759
 Wende Jan Karol 156
 Wenzlówna Zofia 173
 Widenor-Maggs B. 704
 Widera Aleksander 618, 625
 Widmar W. 166, 576
 Wierzbicka Małgorzata 522, 524, 573, 607–608,
 641–642, 645, 709, 712
 Wierzbicki Jan 54, 58–59, 60, 231–232, 269, 271,
 334–335, 368, 374, 375–380, 381, 383, 391, 465,
 466, 476, 544, 511–512, 515–521, 525–526, 565,

570, 573, 576, 587–588, 592, 607–608, 635, 638,
640, 642, 645, 673, 678, 681, 683–685, 687–
688, 690–695, 697, 699–700, 702, 704–707, 709,
712–713, 716, 718, 719, 725–726, 763, 771, 781,
803, 824, 828
Wiesner Ljubo 463, 606, 618, 693
Wiktorowski Janusz 802
Wilanowska Jadwiga 448–449, 576, 708
Wilczek Marian 174, 576, 663
Wilczewska Lucyna 710
Williams Raymond 32–33, 565
Winkler Konrad 661
Wirszyło Anna 131, 576
Wiśniewski Cezary 486, 570, 721
Witkiewicz Stanisław Ignacy (pseud.
Witkacy) 511
Witkowski Andrzej 720, 767
Witkowski Wiesław 720
Wittels Małgorzata (M.W.) 697
Witwicki Zdzisław 799
Władysław IV Waza 135
Włodarek Andrzej 765, 779
Włodarek Zdzisława 765, 779
Włodek Adam 171, 463, 597, 600
Wohl Stanisława 209–211, 557, 798
Wojciechowski Lech 779
Wojda Anna 575
Wojnowska Bożena 10, 562
Wojtaś Dorota 528, 570, 726
Wojtczak Bogdan 310, 570, 689
Wolf Radovan 745
Wołodkiewicz Władysław 244, 300, 326, 557
Wołoszczuk Aleksandra 527, 570, 726
Woroszyński Wiktor 464, 610–612, 649, 650
Woźniak M. 701
Woźniakowski Krzysztof 146, 565
Wrocławski Krzysztof 381, 570, 681
Wróblewska Danuta 216, 570
Wróblewska Teresa 239, 671
Wróblewski Andrzej 689
Wrzos Z. 310–311, 570, 689
Wydrzyńska Krystyna 742, 743

Wyka Kazimierz 664, 678
Wyrozemska Maria 722
Wysińska Elżbieta 373, 493, 572, 685, 696, 697,
703, 709, 712
Wyskiel Wojciech 488, 570, 705
Wysocki Alfred 259
Wysocki Janusz 803, 804
Wyspiański Stanisław 136, 475, 511
Wytrykus Anna 725

Zacharias Michał Jerzy 188, 565
Zafranović Lordan 442, 770, 775
Zagajewski Adam 463, 598, 602
Zagórski Jerzy 222, 229, 314, 571, 583, 668, 670,
686, 701, 708
Zagórski Stanisław 799
Zajc Ivan 389, 659
Zakonjšek Martin 396, 566
Zaleska Elżbieta 468, 571, 712, 722
Zalewski Ryszard 664, 665
Zalecki Andrzej 803
Zamoda Jagoda 703
Zaninović Ante 302, 753, 756
Zaninović Sandro 453, 785
Zaręba Alfred 727
Zatorska Helena 185, 559
Zatrybówna Alicja 253, 572, 670
Zawistowski Władysław 704
Zbrożyna Barbara 213, 567
Zbucka Natalia 667
Zdravković Živojin 735
Zdybicka Daniela 369, 524, 525, 592, 632–634,
639, 640, 694, 705, 771
Zegalski Jerzy 742
Zemljar Sanja 666
Zidić Igor 463, 606, 638
Zielińska Ewa 704, 706
Zieliński Bogusław 468, 563, 715
Ziemny Aleksander 662, 670
Zimić Darinka 417–420
Zimić Jovan 122
Zimmer Sanja 787

Zimonić Šefket 212, 566
Zinowiec Mariusz 674
Zlatar Andrea 76–77, 573
Zlatarić Dominko 464, 612, 628, 651, 681, 693
Znatowicz-Szczepańska Maria 113
Zogović (także Zogowicz) Radovan 103, 106,
114, 121, 126, 170–171, 501, 576, 660
Zola Émile 382
Zoranić Petar 693
Zrelec Miljenko 416–417, 437–438, 557, 566
Zrinski Petar 693
Zrnec Zlatko 738
Zubac Pero 370, 683
Zuber Vilko 738
Zubović Anica 217, 739
Zuppa Vjeran 367, 678
Zwoliński Przemysław 683, 725
Zych Edward 353, 463, 597, 601, 605, 627–629,
634, 635, 636, 638, 642–644, 646–649, 720
Zych Jan 590, 591, 624, 631, 634

Ż*abicki Zbigniew* 33, 562
Żeromski Andrzej 235, 571, 668
Żeromski Stefan 511
Żmij Danuta 266, 572, 672

Żółkiewski Stefan 29, 30, 33, 40, 42, 65–67, 537,
563, 565
Żórawski Kazimierz 709
Żuchniewski Tadeusz 742
Żukowska Teresa 744
Żurawski Kazimierz 713
Żurek Jerzy 337, 576, 685
Żurowski Andrzej 701

Ž*arko Petar* 783
Žarković Vidoje 398
Žilicz (także Žilić) E. 122, 576, 617, 658
Živančević Milorad 271, 380–381, 384–385, 525,
527, 573, 673–675, 678, 682, 691, 694
Živanović Đorđe 707
Živković Dragiša 564, 667
Živković Zaga 787
Žižek Slavoj 33, 565
Žižić Bogdan 569, 443, 486, 721, 767, 771, 782,
784
Žmegač Viktor 31–32, 386, 507, 700
Žunić Antun 784
Župančić Oton 114

Leszek Małczak

Croatia

Croatian literature and culture in Poland between 1944 and 1989

Summary

The period between 1944 and 1989 is already a closed chapter of the history of Polish culture during which it was subject to numerous restrictions, among other, ideological ones. The leading theme of the very book is a small fragment of the PRL reality, the sphere of cultural contacts with Yugoslavia, or, more precisely, the Socialist Republic of Croatia, its part at that time. The period under investigation consists of several phases. All periodization borderlines, both internal and external ones, are determined by political facts. Politics, though, gave rhythm to cultural life, and was the most important factor shaping a social background of the cultural activity those days.

Both the situation on the international stage, concerned with not as much bilateral Polish-Yugoslavian relationship, as the state of affairs between the Soviet Union and Yugoslavia, and the internal one played an important role. The influence of external factors turned out to be more significant in the beginning. A political situation was becoming more important starting from the 1970s. Writers in the Polish People's Republic period, forced by the party, became active participants of a political life that is why internal problems often made literary contacts abroad secondary as writers and their organizations were more busy with the current situation in their closest environment.

Croatian-Polish cultural contacts covered literature, music, film, theatre, and plastic art (there was also a cooperation with museums, libraries, and architecture, but it is not the subject of consideration here). Cultural relationships with abroad were a part of the foreign policy in the country that was totally in charge of this sphere. Its institutions dealt with programming, realization and financing. The country formulated requirements and claimed the right to control cultural activity. As a result of decentralization (Decision on decentralization of a cultural-educational exchange with abroad from 01.01.1968 (*Odluka o decentralizaciji kulturno-prosvjetne razmjene s inozemstvom sa danom 01.01.1968.*) taken by the Federal Executive Council at the meeting on June 13 1966, was most important in terms of the cultural cooperation in Yugoslavia), the culture there was more pluralistic and scattered, but ideologically, more similar to the Polish model. Transferring responsibility for the cultural sphere into particular republics

meant not only the privilege of planning and building cultural contacts by republic centres, but also the necessity to finance them. However, the most important subject of the cultural cooperation in both countries was the country as its exclusive patron. The difference between Warsaw and Belgrade consisted in multiplying decisive centres in the case of Yugoslavia.

The contacts were made on the basis of contracts, programmes and agreements signed by the governments, institutions and organizations in both countries. The country authorities responsible for cultural cooperation (particular departments of central committees of both countries and national administration), creative unions (among others ZLP (Union of Polish Writers) and ZLJ (Union of Yugoslavian Writers)), the mass media, the press above all, and publishing houses took part in institutional transmitting the cultural products and shaping their image. The process of locating the Croatian literature in Poland, on the other hand, was above all popularized by translators and researchers publishing their texts in the literary, as well as cultural-social press, as well as cultural journalists. These were the most significant indirect link. A decisive voice was given to the Warsaw circle. The image of the Croatian literature and culture was created by Alija Dukanović, Danuta Cirić-Straszyńska, Grzegorz Łatuszyński, Edward Madany, Jan Wierzbicki and Zygmunt Stoberski. The magazines that published the greatest number of Croatian works, such as "Dialog", "Literatura na Świecie", "Poezja", and "Twórczość" were also released in Warsaw. From other centres, Kraków competed with Warsaw, which was unequal, with the biggest success in terms of the research studies (the most active institution in Poland was the PAN Committee of Slavic studies, having its branch in Kraków). In Kraków, it was Julian Kornhauser, a poet, translator, literature researcher, literary and translation critic, as well as Włodzimierz Kot and Maria Dąbrowska-Partyka that were most outstanding figures.

The strongest turned out theatrical and literary connections. 38 plays by Croatian authors (in 86 realisations), including 6 performances for children were staged in Polish theatres in the very period. The consolidation of literary activity was possible thanks to visits writers and translators paid in order to sign contracts between ZLJ and ZLP, to take part in conferences, literary events, conventions, and study visits, as well as translations. 59 translations of the literature altogether, (65 with Yugoslavian anthologies), including 10 publications of the literature for children and for the youth, while 4 of them were second editions. Hence, 55 new publications were released between 1944 and 1989. The magazines published several hundred translations of the Croatian literature, above all, poetry. In the case of book translations, on the other hand, there was a great disproportion in favour of prose, visible not only in the number of novels and stories published, but also their edition copies. Apart from novels, the biggest edition concerned literature for children and teenagers, and science fiction one, popular in the 1980s.

Film contacts were most prestigious. Cinematography was considered to influence its audience most strongly, and be the most efficient means of propaganda. Music cooperation consisted in basically individual visits paid by people connected with music who came to participate in the vents organized in Poland, and performances of particular artists.

The relations within plastic arts included organization of exhibitions. 17 Yugoslavian and 7 Croatian, including 5 group and 2 individual ones were prepared, all of which dated in the 1970s and 1980s, that is, the period of decentralizing the sphere of cultural cooperation abroad in Yugoslavia. What is more, the artists from Croatia took part in international events many a time, such as photographic exhibitions, International Exhibition of Ceramics in Sopot, Warsaw International Poster Biennale, and International Biennale of Graphic Art in Kraków, belonging to the circle of its winners.

The biggest recognition in the whole Croatian-Polish cultural cooperation of the very period received sculpture of the world famous artist Ivan Meštrović, naïve painting, Ivo Brešan's play *Przedstawienie "Hamleta" we wsi Głucha Dolna*, Vladan Desnica's novel *Niespokojne wiosny*, Ivo Pogorelić's performances, in the 10th International Chopin Piano Competition. The most famous Croatian writer in the period under investigation was Miroslav Krežla.

Leszek Małczak

Croatica

Hrvatska književnost i kultura u Poljskoj u razdoblju od 1944. do 1989.

Sažetak

U razdoblju od 1944. do 1989. poljska je kultura podlijegala mnogim ograničenjima, prije svega ideološke naravi. U ovoj se knjizi razmatra jedan mali dio ondašnje stvarnosti, sfera kulturnih veza s Jugoslavijom, točnije s njezinim dijelom – Socijalističkom Republikom Hrvatske. U cijelom se razdoblju može razlikovati nekoliko faza. Političke činjenice određuju sve periodizacijske granice, vanjske i unutrašnje. Politika je u ovo vrijeme ključni faktor koji oblikuje društvenu podlogu kulturne djelatnosti, diktira ritam kulturnog života. Za međunarodnu kulturnu suradnju najbitniji politički datumi i događaji jesu: 1948. i rezolucija Informbiroa, 1956. i tzv. poljski oktobar, 1963. i donošenje novog ustava, 1974 i donošenje posljednjeg ustava SFRJ te 1989. – u Poljskoj pad komunizma.

Na kulturne su veze s inozemstvom utjecali međudržavni odnosi i unutrašnja politička situacija u Poljskoj i u Jugoslaviji. Bilateralni poljsko-jugoslavenski odnosi su ovisili o političkim odnosima između Sovjetskog Saveza i Jugoslavije. Na početku na kulturne veze više utječu vanjski faktori. Od sedamdesetih godina veće značenje ima političko stanje u objema državama. Pisci su u promatranom razdoblju – voľjom partije koja je od kulturnih djelatnika očekivala angažiranost, ideološku ispravnost i sudjelovanje u izgradnji socijalističkog društva – bili aktivni sudionici političkog života. Problemi u zemlji često su prouzrokovali da književni i kulturni kontakti s inozemstvom odlazili su u drugi plan jer su pisci, umjetnici i njihove organizacije bili u prvom redu zaokupljeni tekućom situacijom u svom najbližem okruženju.

Hrvatsko-poljska kulturna suradnja odvijala se na području književnosti, glazbe, filma, kazališta i likovne umjetnosti (obuhvaćala je također muzeologiju, knjižničarstvo, arhitekturu, ali ne bavim se tim područjima). Kulturne su veze bile u to vrijeme dio vanjske politike države koja je imala potpuni patronat nad kulturom. Naime, državne su institucije programirale, realizirale, financirale i kontrolirale kulturnu suradnju. U Jugoslaviji uslijed decentralizacije (u ovome procesu najvažnija je bila *Odluka o decentralizaciji kulturno-prosvjetne razmjene s inozemstvom sa danom 1.01.1968.* koju je donijelo Savezno izvršno vijeće 13.06.1966. godine) kultura je bila pluralističnija, ali ideološki srodna s poljskim modelom. Prebacivanje odgovornosti za kulturu na republike značilo je ne samo to da su republike same mogle

utjecati na to s kim će surađivati, ali i to da su republike morale financirati kulturne veze s inozemstvom. U objema državama pak do kraja najvažniji subjekt suradnje ostaje država kao jedini mecena i patron suradnje.

Kulturne se veze uspostavljalo na temelju međuvladinog ugovora, planova/programa realizacije tog ugovora i sporazuma koji su potpisivali predstavnici vlade, državnih institucija i kulturnih organizacija. U procesu transmisije kulturnih proizvoda i u procesu stvaranja slike hrvatske kulture u Poljskoj sudjelovali su mnoge institucije koje su se bavile kulturnom suradnjom počevši od centralnih komiteta Saveza komunista Jugoslavije i Poljske ujedinjene radničke stranke preko službenih organa države do organizacija umjetnika, izdavačkih kuća, masmedija (prije svega vrlo razvijena društveno-kulturna i društveno-literarna periodika). U procesu plasiranja hrvatske književnosti u Poljskoj sudjelovali su prevoditelji, istraživači koji su objavljivali svoje radove u književno- i kulturno-društvenoj periodici, te kulturni novinari. To su najvažniji posrednici. Odlučujući je glas imala varšavska sredina. Sliku su hrvatske kulture i književnosti kreirali Alija Dukanović, Danuta Cirić-Straszyńska, Grzegorz Łatuszyński, Edward Madany, Zygmunt Stoberski, Jan Wierzbicki. Časopisi u kojima je najviše izlazilo kroatističkih publikacija bili su također varšavski časopisi: „Dialog”, „Literatura na Świecie”, „Poezja”, „Twórczość”. Od drugih sredina samo Krakow se na području znanosti uspevao suprotstaviti dominaciji Varšave (najaktivnija u cijeloj zemlji bila je Komisja Słowianoznawcza krakovskog organka Poljske akademije znanosti). Iz krakovske je sredine najsvestraniji bio Julian Kornhauser, pjesnik, prevoditelj, istraživač književnosti, književni kritičar, kritičar prijevoda, Włodzimierz Kot i Maria Dąbrowska-Partyka. U Poljskoj je Jugoslavija od početka percipirana kao heterogena cjelina. Od sedamdesetih godina kulturna slika Jugoslavije sve češće zadobiva nacionalni karakter. Jugoslavija i Hrvatska za stručnu i opću javnost je bila zanimljiva prije svega zbog političkih i turističkih razloga a ne zbog svoje kulture.

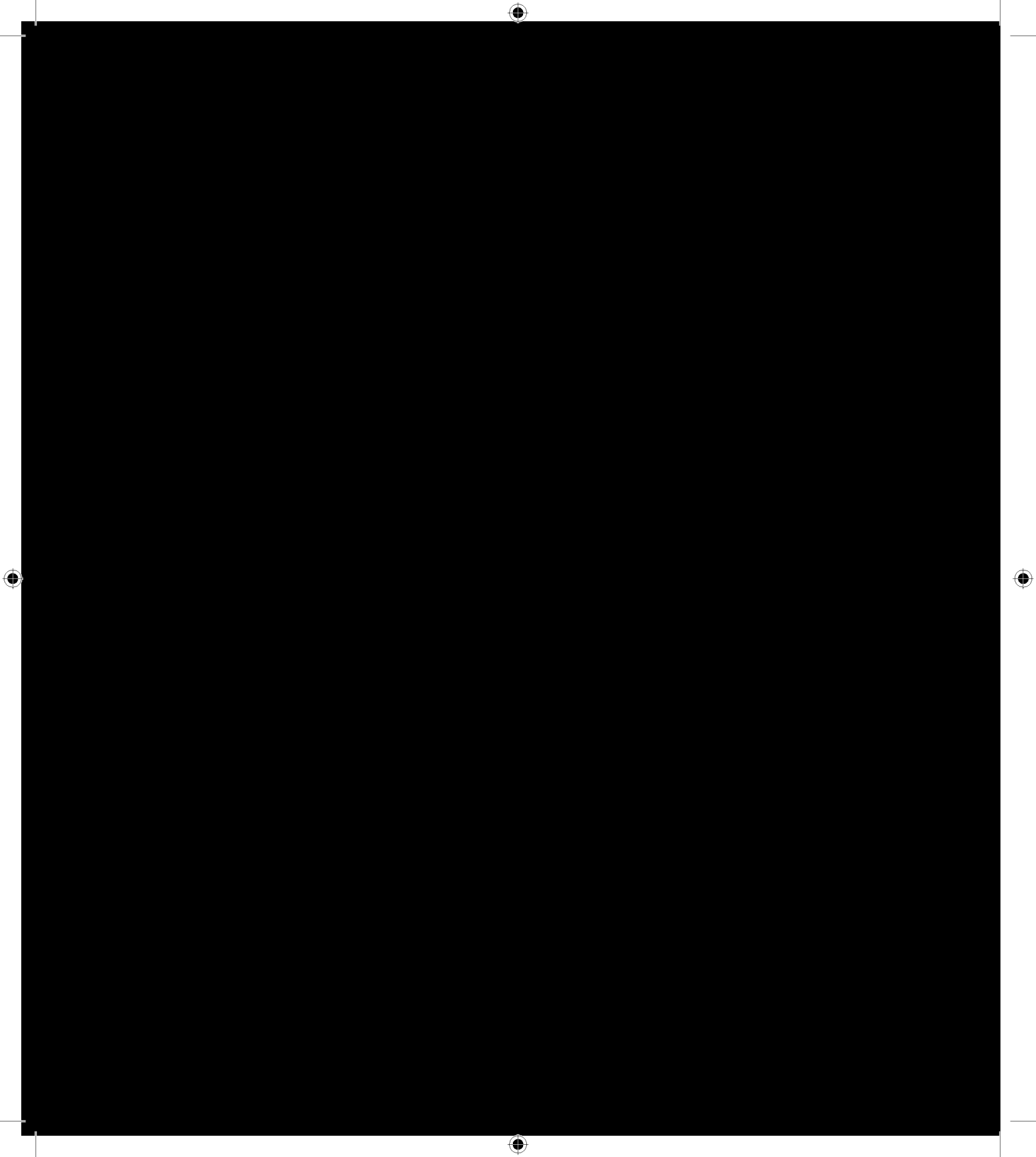
Najjače su se pokazale književne i kazališne veze. U razdoblju od 1944. do 1989. u poljskim je kazalištima postavljeno na scenu 31 djela hrvatskih autora (u 86 realizacija), uključujući 6 predstava za djecu. Književne veze su se sastojale od posjeta pisaca i prevoditelja koji su dolazili potpisivati nove sporazume između saveza književnika, na skupove, studentske boravke i prije svega od prijevoda. Ukupno izašlo je 59 prijevoda iz lijepe književnosti (s jugoslaveskim antologijama – 65), od toga 10 naslova pripada književnosti za djecu i omladinu, a 4 su knjige druga izdanja. Dakle, u godinama 1944–1989 izašla su 55 nova prijevoda. U časopisima je objavljeno nekoliko stotina prijevoda prije svega pjesništva, za razliku od prijevoda knjiga gdje dominira prozno stvaralaštvo, s obzirom na broj izdanih djela i kad se uzme u bzir nakladu. Osim romana u najvećoj nakladi izlazi književnost za djecu i omladinu te, popularna u osamdesetima, znanstvenofantastična proza.

Najprestižnija je bila filmska suradnja. Smatralo se da kinematografija djeluje na recipijenta s najvećom snagom i čini najbolje sredstvo propagande. Glazbena suradnja su prije svega pojedinačne posjete osoba povezanih s glazbom (npr. glazbenih kritičara ili glazbenika ali ne u ulozi izvođača nego člana žirija ili promatrača, gosta) koje su dolazile na organizirane u Poljskoj manifestacije te nastupi pojedinih izvođača.

Likovnu suradnju čine prije svega izložbe. Održalo se 17 jugoslovenskih izložaba i 7 hrvatskih – 5 grupnih te 2 individualne, od kojih su sve pripadale na sedamdesete i osamdesete godine, dakle vrijeme decentralizacije u Jugoslaviji kulturne suradnje s inozemstvom. Hrvatski su umjetnici često sudjelovali u međunarodnim manifestacijama: u izložbama fotografija, Međunarodnom biennale plakata, Među-

narodnoj izložbi keramike u Sopotu, te Međunaradnom biennale grafike u Krakovu, nalazeći se među dobotnicima nagrada.

U cijelom promatranom razdoblju hrvatsko-poljske kulturne suradnje najveće su priznanje stekli: skulptura Ivana Meštrovića, naivno slikarstvo, *Predstava „Hamleta” u selu Mrduša donja* Ive Brešana, roman *Proljeća Ivana Galeba* Vladana Desnice te nastup Iva Pogorelicia na X Međunarodnom pijanističkom natjecanju Fryderyk Chopin. Najpoznatiji je hrvatski pisac u cijelom razdoblju bio Miroslav Krleža.

Spis treści

Wstęp 7

CZĘŚĆ I 24

1. Ogniwa pośredniczące 25

- 1.1. Przekład i konteksty: perspektywa komunikacyjna i perspektywa socjologiczna 27
- 1.2. Komunikacja międzykulturowa 34
- 1.3. Komunikacja literacka, międzyliteracka i ogniwa pośredniczące 37
- 1.4. Instytucja literatury tłumaczonej 44
 - 1.4.1. Rezerwat PRL 44
 - 1.4.2. Elementy instytucji literatury tłumaczonej 49
 - 1.4.2.1. Tłumacze i ich organizacje 49
 - 1.4.2.2. Wydawnictwa 51
 - 1.4.2.3. Czasopisma literackie 52
 - 1.4.2.4. Krytyka przekładu 54

**2. Polityka kulturalna Jugosławii i Polski,
współpraca kulturalna oraz jej ramy prawne 63**

- 2.1. Polityka kulturalna PRL 65
- 2.2. Polityka kulturalna Jugosławii z perspektywy Chorwatów 72
- 2.3. Polityka kulturalna Jugosławii z perspektywy Serbów 77
- 2.4. Polityka kulturalna, przekładowa, wydawnicza 80
- 2.5. Polityczne tło współpracy kulturalnej Polski i Jugosławii w latach 1944–1989 81
- 2.6. Ramy prawne polsko-jugosłowiańskiej współpracy kulturalnej 84

3. W cieniu Agitpropu (1944–1948) 91

- 3.1. Kultura agitpropu 93
- 3.2. Kwestie ideologiczne, organizacja urzędów, najważniejsi aktorzy współpracy 96
- 3.3. Prace Podkomisji Warszawskiej i Podkomisji Belgradzkiej 106
- 3.4. Współpraca kulturalna w poszczególnych dziedzinach 107
 - 3.4.1. Kontakty muzyczne – udany początek 107
 - 3.4.2. Kontakty filmowe – popularność filmu krótkometrażowego 110
 - 3.4.3. Kontakty literackie – różnice natury artystycznej 111
 - 3.4.3.1. Przekłady 115
 - 3.4.4. Kontakty w zakresie sztuk plastycznych – sukces wystawy malarstwa i rzeźby jugosłowiańskiej XIX i XX wieku 116
- 3.5. Jugosławia i Chorwacja na łamach wybranych czasopism 120
 - 3.5.1. Wiktora Bazieliha kronika życia literackiego i kulturalnego na łamach „Odrodzenia”, „Odry” i „Życia Słowiańskiego” 121
 - 3.5.2. „Kuźnica” – Jugosławia, czyli kraj postępu 126
 - 3.5.3. „Życie Słowiańskie” – Jugosławia częścią słowiańskiego uniwersum 130
 - 3.5.4. „Dziennik Polski” – środowisko krakowskie 134
- 3.6. Stanisława Papierkowskiego pierwsza powojenna synteza dziejów literatur narodów Jugosławii 137

4. „Bomba jugosłowiańska” (lata 1949–1955) 141

- 4.1. Zmiany w organizacji urzędów odpowiedzialnych za kontakty kulturalne z zagranicą 144
- 4.2. Sekcja Przekładów w Związku Literatów Polskich 145
- 4.3. Sytuacja w Jugosławii po rezolucji Kominformu 148
- 4.4. Stopniowy zanik współpracy po rezolucji Kominformu 152
- 4.5. Współpraca kulturalna w poszczególnych dziedzinach 161
- 4.6. Obraz Jugosławii i Chorwacji – „faszyzacja” literatury i kultury 164
 - 4.6.1. „Życie Słowiańskie” – wojna propagandowa 165
 - 4.6.1.1. Obraz sytuacji społeczno-politycznej w Jugosławii 165
 - 4.6.1.2. Sytuacja w kulturze 170
 - 4.6.2. „Życie Literackie” – Jugosławia krajem głodnych analfabetów, usługowych lokajów Zachodu 172
- 4.7. Informbiurowcy, czyli *personae non gratae* 174

5. Normalizacja (1956–1962) 183

- 5.1. Nowa sytuacja polityczna 185
- 5.2. Organy państwa koordynujące współpracę kulturalną z zagranicą 192

5.3.	Współpraca literacka Jugosławii z Polską	194
5.4.	Lokowanie książek	200
5.5.	Umowa o współpracy kulturalnej	205
5.6.	Sprawa ośrodka kulturalno-informacyjnego	206
5.7.	Współpraca kulturalna w poszczególnych dziedzinach – nowe otwarcie	209
5.7.1.	Wymiana prasowa – kluczowa dziedzina	209
5.7.2.	Wymiana amatorskich zespołów artystycznych – fenomen polityki kulturalnej państw socjalistycznych	212
5.7.3.	Kontakty w zakresie sztuk plastycznych – współczesna i nowoczesna Jugosławia	213
5.7.4.	Kontakty muzyczne – występy zespołów i indywidualnych wykonawców	217
5.7.5.	Kontakty filmowe – sukcesy imprez filmowych	218
5.7.6.	Kontakty teatralne – pod znakiem komedii	221
5.7.7.	Kontakty literackie – wizyty pisarzy i przekłady	224
5.7.7.1.	Wizyty pisarzy	224
5.7.7.2.	Przekłady książek	228
5.7.7.2.1.	Jugosłowiańskie wybory – <i>Liryka jugosłowiańska</i>	228
5.7.7.2.2.	Książki chorwackie – coś dla koneserów, Vladana Desnicy <i>Niespokojne wiosny</i>	234
5.7.7.3.	Przekłady w czasopismach	240
5.8.	Literatura i kultura chorwacka na łamach wybranych czasopism	240
5.8.1.	Chorwacja i Jugosławia w „Życiu Literackim”	250
5.8.1.1.	Reportaże – „bez lakieru i podejrzliwości”	250
5.8.1.2.	Życie literackie i kulturalne	253
5.8.1.3.	Film	256
5.8.1.4.	Przekłady, recenzje, omówienia	256
5.8.1.5.	Inne	259
5.8.1.6.	<i>Dundo Maroje</i>	259
5.8.2.	<i>Dundo Maroje</i> i relacje z festiwalu na łamach innych czasopism	261
5.8.3.	„Dialog”	264
5.8.4.	„Twórczość”	267
5.8.5.	„Rocznik Literacki”	268
5.8.6.	„Pamiętnik Słowiański”	270

6. Ku decentralizacji i kulturom narodowym (1963–1973) 275

6.1.	Nowa Konstytucja z 1963 roku	279
6.2.	Decyzja o decentralizacji wymiany kulturalno-oświatowej z zagranicą Międzyrepublikański Komitet Koordynujący Współpracę Kulturalną i Oświatową z Zagranicą	281
6.3.	Nowy sposób finansowania współpracy kulturalnej	287
6.4.	Formy polsko-jugosłowiańskiej współpracy kulturalnej	288

6.5. Rok 1968 – wydarzenia marcowe oraz interwencja w Czechosłowacji	289
6.6. Lata siedemdziesiąte	294
6.7. Programy współpracy kulturalnej	296
6.8. Współpraca kulturalna w poszczególnych dziedzinach	299
6.8.1. Radio, telewizja, prasa, kinematografia	299
6.8.1.1. Współpraca prasowa	299
6.8.1.2. Kontakty filmowe	300
6.8.2. Kontakty muzyczne	304
6.8.3. Kontakty w zakresie sztuk plastycznych	305
6.8.4. Kontakty teatralne – rozkwit współpracy	308
6.8.5. Kontakty literackie	315
6.8.5.1. Związek Literatów Jugosławii w nowych realiach	315
6.8.5.2. Problemy w kontaktach literackich	323
6.8.5.3. Lokowanie literatury za granicą	327
6.8.5.3.1. Wystawy i targi książek	327
6.8.5.3.2. „Most”	327
6.8.5.3.3. Agencje autorskie, stowarzyszenia wydawców, targi książki	328
6.8.5.4. Przekłady książek	329
6.8.5.4.1. Literatury narodowe w jugosłowiańskich wyborach	334
6.8.5.4.2. Książki chorwackie	336
6.8.5.5. Przekłady w czasopiśmie	339
6.9. Literatura i kultura chorwacka na łamach wybranych czasopism	341
6.9.1. „Życie Literackie”	341
6.9.1.1. Jugosławia oczami podróżnika	341
6.9.1.1.1. Włodzimierz Maciąg – zwrócony ku przyszłości Belgrad, zanurzony w przeszłości Zagrzeb	341
6.9.1.1.2. Jugosławia według Władysława Machejka – „organizm, który ubiega w porę nadchodzące lub już wzbierające choroby”	342
6.9.1.1.3. Jerzy Lovell – kraj z długami, kraj z problemami natury wewnętrznej	343
6.9.1.2. W kręgu wydarzeń społeczno-politycznych	345
6.9.1.2.1. Kłopoty jugosłowiańskie	345
6.9.1.2.2. Problemy wewnętrzne Jugosławii – Chorwacka Wiosna	346
6.9.1.2.3. Jugosłowiańscy dysydenci – Mihajlo Mihajlov i Milovan Đilas	348
6.9.1.3. Informacje o literaturze i kulturze	350
6.9.1.3.1. Tłumaczenia literatury chorwackiej	352
6.9.1.3.2. O literaturze – od literatury jugosłowiańskiej do literatury chorwackiej	352
6.9.1.3.3. Film	357
6.9.2. Aliji Dukanovicia <i>Przeglądy zagraniczne w „Twórczości”</i>	359
6.9.2.1. Miroslav Krleža	362

6.9.2.2. Petar Šegedin	363
6.9.2.3. Vladan Desnica	364
6.9.2.4. Literatura jugosłowiańska	365
6.9.2.5. Poezja i proza chorwacka	366
6.9.3. „Literatura na Świecie” – nowe zjawiska w literaturze	368
6.9.4. „Poezja”	370
6.9.5. „Dialog”	372
6.9.6. „Rocznik Literacki”	374
6.9.7. „Pamiętnik Słowiański”	380
6.9.7.1. Ivan Mažuranić	380
6.9.7.2. Inne tematy	381
6.9.7.3. Polsko-chorwackie kontakty literackie	383
6.9.7.4. Nauka o literaturze	385

7. Coraz mniej Jugosławii, coraz więcej Chorwacji (lata 1974–1989) 393

7.1. Stan wojenny i śmierć Josipa Broza-Tity	396
7.2. Akty prawne i dokumenty polityczne... dotyczące polityki kulturalnej i współpracy kulturalnej z zagranicą	398
7.3. Ustawa o ewidencji współpracy naukowej, kulturalnej, oświatowej i technicznej z zagranicą	405
7.4. Polska ocena współpracy kulturalnej z Jugosławią	408
7.5. Programy współpracy kulturalnej	411
7.6. Narady, analizy i raporty na temat współpracy kulturalnej Jugosławii z zagranicą	416
7.7. Przekłady i teatr – domena krajów socjalistycznych	421
Muzyka, sztuka, film – produkt przeznaczony dla zachodniego odbiorcy	421
7.7.1. Współpraca kulturalna Jugosławii z zagranicą – ogólnie	422
7.7.2. Przekłady literackie	422
7.7.3. Sztuki plastyczne	426
7.7.4. Utwory dramatyczne na scenach zagranicznych	428
7.7.5. Sztuki sceniczne (interpretativna umetnost)	429
7.7.6. Wyjazdy teatrów jugosłowiańskich za granicę	429
7.7.7. Wyjazdy zespołów muzycznych	430
7.7.8. Nagrody i wyróżnienia	430
7.8. Literaci o współpracy z zagranicą	432
7.9. Wizyty związków pisarzy – misja kulturalna czy polityczno-propagandowa?	435
7.10. Współpraca kulturalna w poszczególnych dziedzinach	439
7.10.1. Kontakty w zakresie sztuk plastycznych	439
7.10.2. Kontakty filmowe	442
7.10.3. Kontakty teatralne	443

7.10.4. Kontakty muzyczne – Chopin według Ivo Pogorelicia	451
7.10.5. Kontakty literackie	453
7.10.5.1. Współpraca związków pisarzy, wizyty pisarzy	453
7.10.5.2. Przekłady książek – rekordowy okres	462
7.10.5.2.1. Przekłady poezji	463
7.10.5.2.2. Przekłady prozy	464
7.10.5.2.3. Przekłady dramatów	465
7.10.5.2.4. Przekłady literatury wspomnieniowej i eseistycznej	465
7.10.5.2.5. Przekłady literatury dziecięcej i młodzieżowej	466
7.10.5.2.6. Przekłady książek – recenzje	466
7.10.5.3. Przekłady w czasopismach	470
7.11. Monografie na temat literatury, kultury, historii Chorwacji	472
7.12. Literatura i kultura chorwacka na łamach wybranych czasopism	476
7.12.1. „Życie Literackie”	476
7.12.1.1. Polityka	476
7.12.1.2. Społeczeństwo	480
7.12.1.3. <i>Croatica</i> dotyczące wydarzeń kulturalnych	482
7.12.1.3.1. Teatr	482
7.12.1.3.2. Film	486
7.12.1.3.3. Czytelnictwo	486
7.12.1.3.4. Literatura	487
7.12.2. „Dialog”	489
7.12.3. „Twórczość” – literatura i kultura chorwacka w Aliji Dukanovicia przeglądzie prasy literackiej; bogate lata siedemdziesiąte i kryzysowe oraz zdominowane przez politykę lata osiemdziesiąte	496
7.12.3.1. Miroslav Krleža	498
7.12.3.2. Poezja	502
7.12.3.3. Proza	505
7.12.3.4. Dramat	506
7.12.3.5. Treści jugoslawistyczne	507
7.12.3.6. Inne tematy	507
7.12.3.7. Związek Literatów Jugosławii	508
7.12.3.8. Literatura i polityka, powroty do przeszłości	509
7.12.4. „Literatura na Świecie”	511
7.12.5. „Poezja” – od poezji jugosłowiańskiej do poezji narodowych	512
7.12.6. „Rocznik Literacki”	515
7.12.7. „Pamiętnik Słowiański”	521
7.12.7.1. Teksty kroatystyczne	521
7.12.7.2. Ujęcia komparatystyczne	523

7.12.7.3. *Croatica* w opracowaniach jugosławistycznych i sławistycznych 524

7.12.7.4. Recenzje i sprawozdania 525

7.12.7.5. Chorwackie literaturoznawstwo 526

7.12.7.6. Zagraniczna sławistyka 529

7.12.7.7. Nekrologi 530

Zakończenie 535

Bibliografia źródeł cytowanych w części I 549

CZĘŚĆ II 578

Bibliografia przekładów książek 579

Bibliografia przekładów w czasopismach 615

Bibliografia tekstów o literaturze i kulturze chorwackiej 655

Kalendarium chorwacko-polskich kontaktów kulturalnych w latach 1944–1989 729

Spis ilustracji 795

Wykaz skrótów i skrótowców 807

Wykaz użytych nazw instytucji w tłumaczeniu na język polski 817

Indeks osobowy 823

Summary 855

Sažetak 859

Na okładce zamieszczono pracę Waldemara Świerzego

Redakcja Małgorzata Pogłódek

Projekt typograficzny oraz skład komputerowy Tomasz Gut

Copyright © 2013 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-2198-1

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12b, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Liczba arkuszy drukarskich 54,5. Liczba arkuszy wydawniczych 67,0. Cena 96 zł (+ VAT). Część I publikacji wydrukowano na papierze Munken Polar 100 g/m², część II – na Alto 90 g/m², vol. 1.5. Do składu użyto kroju pisma Myriad Pro (autorstwa Roberta Slimbacha i Carol Twombly). Druk i oprawę wykonano w drukarni PPHU TOTEM, ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław.